

Pasūtītājs:

Jēkabpils novada pašvaldība

Izpildītājs:

SIA „Veido vidi”

Saturs

Terminu skaidrojumi	3
Lietotie saīsinājumi.....	5
1. Ievads.....	6
1.1. Vispārīgā informācija	6
1.2. Tematiskā plānojuma izstrādes pamatojums	8
1. Ainavas politikas dokumentu nostādnes.....	9
1.1. Eiropas ainavu konvencijas pamatnostādnes	9
1.2. Ainavu politikas pamatnostādnes.....	9
1.3. TPL sasaiste ar reģionāla un lokāla mēroga plānošanas dokumentiem un tiesību aktiem 10	
1.4. TPL izstrādes ietvaros institūciju izdoto tehniskie nosacījumu apkopojums.....	13
2. Sabiedrības līdzdalības analīze.....	18
2.1. Socioloģiskā anketēšana nejausi izvēlētiem respondentiem.....	18
2.2. Intervijas tipa socioloģiskā aptauja	24
3. Esošās situācijas ainavas analīze	24
3.1. Ainavas vispārējs raksturojums	25
3.2. Ainavas struktūru inventarizācija.....	27
3.3. Ainavas specifisks novērtējums	33
3.3.1. Ainavas estētisko un ekoloģisko kvalitāšu novērtējums.....	33
3.3.2. Ainavas mobilitātes infrastruktūras novērtējums	35
3.3.3. Ainavu riska un ietekmju zonas	36
4. Ainavas kvalitātes mērķis	38
4.1. Ainavas vērtības un identitāte	38
4.2. Ainavas koncepcijas pamatnostādnes	39
5. Ainavas attīstības un pārvaldības rekomendācijas	41
5.1. TPL teritorijas plānotais zonējums	41
5.1.1. Rekomendācijas TPL plānoto zonu attīstībai	43
5.1.2. Ainavas konceptuālā plāna raksturojums un nosacījumi	56
5.1.3. Plānotā teritorijas mobilitāte	58
5.2. Teritorijas attīstības grafiks	62

Terminu skaidrojumi

Ainava – teritorija tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā. Ainava ir gan fiziogēogrāfisks komplekss, gan vēsturiski pārmantotu tradīciju, paražu un estētisko īpašību kopums, kultūras mantojums, kam piemīt noteikta struktūra un funkcijas.

Apstādījumi – speciāli izveidotas un koptas zaļās teritorijas, ietverot koku un krūmu stādījumus, zālienu un labiekārtojuma infrastruktūras elementus.

Autostāvvietā – transporta līdzekļu novietošanai izbūvēts un ierīkots laukums, ietverot iebrauktuves un labiekārtojumu.

Bioloģiskā daudzveidība – dzīvo organismu formu dažādība visās vidēs, tai skaitā sauszemes, jūras un citās ūdens ekosistēmās un ekoloģiskajos kompleksos, kuru sastāvdaļas tās ir. Tā ietver daudzveidību sugas ietvaros, starp sugām un starp ekosistēmām.

Degradēta teritorija – teritorija ar izpostītu vai bojātu augsņu segu, pamestas apbūves, derīgo izrakteņu ieguves, saimnieciskās un militārās darbības teritorijas vai piesārņotas vietas, kuras ietekmē vai var ietekmēt augsnes spēju pildīt tās funkcijas, vidi, cilvēku veselību un drošību, kā arī ainavu, kultūras un dabas mantojumu.

Ilgospējīga attīstība – sabiedrības labklājības, vides un ekonomikas integrēta un līdzsvarota attīstība, kas apmierina iedzīvotāju pašreizējās sociālās un ekonomiskās vajadzības un nodrošina vides prasību ievērošanu, neapdraudot nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanas iespējas, kā arī nodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

Infrastruktūra – tautsaimniecības teritoriālās struktūras sastāvdaļa, ko veido transporta, sakaru, tirdzniecības, enerģētikas un ūdenssaimniecības sistēma, kā arī mājokļi, skolas, veselības aizsardzības, kultūras, sporta u.tml. iedzīvotāju aprūpes objekti un to izkārtojums kādā teritorijā.

Integrēta plānošana – process, kas īpašās plānošanas aktivitātēs iesaista dažādus administratīvos līmeņus un dažādus sabiedrības un ekonomikas sektorus jeb nozares, pretstatā nozaru plānošanai. Integrētā plānošana ir kā fokālais punkts institūciju iniciatīvām un attiecīgo resursu piesaistīšanai. Integrētās jeb visaptverošās plānošanas kontekstā ekonomikas, sociālie, ekoloģiskie un kultūras faktori tiek apvienoti un kombinēti, lai sniegtu priekšlikumus teritoriāliem un infrastruktūras izmantošanas lēmumiem ar mērķi veicināt ilgtspējīgu teritoriālu attīstību.

Jaunrade – cilvēka darbība, kuras rezultātā tiek radītas kvalitatīvi jaunas, oriģinālas materiālās un garīgās vērtības vai idejas. Garīgs darbs, kur tiek saskatītas un attīstītas neparastas, īpatnējas attiecības starp apkārtējām lietām, parādībām, idejām, faktiem u.tml.

Kempings – viesu izmitināšanas un apkalpošanas objekts, kurā atļauts ierīkot telšu vietas, izvietot atpūtas vagoniņus, ceļojumu treileru un viesu transporta līdzekļu stāvvietas, būvēt vieglu konstrukciju ēkas viesu izmitināšanai. Kempinga teritorijā atļauts būvēt arī administrācijai un viesu apkalpošanas vajadzībām nepieciešamās būves.

Kiosks – īslaicīgas lietošanas būve, ko izmanto tirdzniecībai vai pakalpojumu funkcijām un kuras kopplatība nepārsniedz 15 m².

Labiekārtojums – gājēju un veloceliņš, bērnu rotaļu laukums, aprīkojums aktīvās atpūtas un sporta nodarbībām, ielu un parku mēbeles, soliņi, atkritumu tvertnes, apgaismes ķermeņi, funkcionāli un dekoratīvi vides dizaina elementi.

Laukums – atklāto telpu teritorija bez apstādījumiem (vai ar nelielu apstādījumu īpatsvaru), parasti iesegta ar cieto segumu un galvenokārt tiek izmantota sabiedriskiem (pulcēšanās) nolūkiem. Laukuma robežas Plānojumā ir noteiktas ar sarkanajām līnijām, tajos var būt

norobežotas satiksmes joslas, izvietotas ielu mēbeles un vides dizaina elementi (pieminekļi strūklakas un citas arhitektūras mazās formas) .

Monitorings – regulāri novērojumi laikā un telpā, saskaņā ar noteiktu programmu un pēc vienotas metodikas, kuru mērķis ir sekot kāda procesa norisei.

Pārvaldība – uz zināšanām balstīts darbību kopums konkrēta mērķa sasniegšanai, efektīvi izmantojot resursus un iesaistot visplašāko dalībnieku loku – valsts pārvaldes un zinātniski pētnieciskās institūcijas, pašvaldības un sabiedrību.

"Peldēties aizliegts" – pastāv liela iespēja, ka peldūdenī var atrasties, vai atrodas slimības izraisošie mikroorganismi, vai ir peldētāju veselību apdraudošs ķīmisks piesārņojums, vai arī ūdenstilpē var būt vai ir konstatēta pārmērīga zilaļģu savairošanās.

"Peldēties atļauts" – ūdens kvalitāte atbilst normatīvajos aktos noteiktajām ūdens kvalitātes prasībām. Peldēties var droši.

"Peldēties nav ieteicams" – jāuztver kā brīdinājums, ka ūdens kvalitāte konkrētajā vietā neatbilst kādam no kvalitātes kritērijiem. Šādās vietās nevajadzētu peldēties bērniem, vecākiem cilvēkiem un cilvēkiem ar imūnsistēmas vai citām nopietnām veselības problēmām.

Peldvieta – peldēšanai paredzēta labiekārtota vieta vai arī jebkura vieta jūras piekrastē un pie iekšzemes ūdeņiem, kurā peldēšanās ir droša un nav aizliegta un kuru iedzīvotāji izmanto atpūtai peld sezonas laikā.

Peldvietas ūdens – jūras piekrastes ūdeņu un iekšzemes ūdeņu teritorija peldvietā, kuru iedzīvotāji izmanto peldēšanai.

Piesārņojums – attiecībā uz peldūdeņiem ir mikroorganismu un/vai citu organismu piesārņojums vai atkritumi, kas ietekmē peldvietu ūdens kvalitāti un rada apdraudējumu peldētāju veselībai.

Pludmale – jūras, ezera vai upes krasta teritorija starp ūdens līmeni un vietu, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija.

Revitalizācija – sena apbūves kompleksa vai teritorijas funkcionāla aktivizācija, pielāgojot to jaunai sabiedriskai funkcijai.

Sasniedzamība – attiecas uz to, cik viegli sasniedzami galamērķi. Papildus fiziskai sniedzamībai, izmantojot transporta infrastruktūru, savienojamība ar modernu telekomunikāciju sistēmu starpniecību veicina teritoriju sniedzamību netaustāmā veidā. Sniedzamība ir atkarīga no transporta infrastruktūras un pakalpojumu izplatības un kvalitātes.

Zilais karogs – Peldvietas kvalitātes sertifikāts, kas apliecina tās tīrības un servisa atbilstību visaugstākajiem standartiem.

Lietotie saīsinājumi

APP – Ainavu politikas pamatnostādnes

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde

EAK – Eiropas ainavu konvencija

ĪADT – Īpaši aizsargājama dabas teritorija

MK – Ministru kabinets

TIAN – Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi

TPL – Tematiskais plānojums

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

ZPR – Zemgales plānošanas reģions

1. Ievads

1.1. Vispārīgā informācija

Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuve ir plaša pilsētvides ūdens, meža, publiskās apbūves un dabas un apstādījumu teritorija¹ ar saimnieciski saistošu vēsturisko attīstību, kas kā rekreācijas jeb atpūtas komplekss sāks veidots pagājušā gadsimta astoņdesmitos gados. Radžu ūdenskrātuve atrodas Jēkabpils pilsētas dienvidu daļā, Daugavas kreisajā krastā.

Vēsturiski dolomītu raktuves izveidotas Jēkabpils kara aerodromā², kas šķietami ir būvēts 1. pasaules kara vajadzībām (skatīt 1. un 2. att.).

Attēls Nr. 1. 1914.-1919. gada karte. Avots: www.vesture.dodies.lv

Attēls Nr. 2. Trešā reiza kara lidmašīna Junkers Ju 52, sauktu par "Tanti Ju" Jēkabpils kara aerodromā degvielas uzpildes laikā. Avots: www.zudusilatvija.lv

Radžu ūdenskrātuves Z krastā izveidots Mežaparks, kura, pēc Jēkabpils pašvaldības datiem, pirmsākumi meklējami jau 1966. gadā. Meža meistara S. Pujāta vadībā 26,2 hektāru lielā platībā, tika apstādīta ar eglēm, priedēm, Sibīrijas ciedru priedēm, vairāku lapegļu veidiem, kopskaitā izmantojot 20 dažādu koku un krūmu sugas. Sākotnējais stādījumu veidošanas iemels ir pilsētas pasargāšana no putekļiem un trokšņa, kas iespējams veidojušies no dolomīta karjeras darbiem. 1982. gadā uzsākta Mežaparka tehniskā projekta izstrāde, pieaicinot V/A "Ļesprojekts"³ (skatīt 3.att.), bet 1986. gadā uzticot apstādījumu darbus pensionētajam meža darbiniekam Jānim Lukstiņam un meža meistarei Dagnijai Kalniņai, tiek uzsākta projekta realizācija. Savukārt 1987. gadā Radžu dolomīta karjers tiek appludināts, tādējādi izveidojot mākslīgu ūdenskrātuvi 158 ha platībā. Pēc Veselības inspekcijas datiem⁴, maksimālais konstatētais dziļums 7 m, vidējais – apmēram 5 m. Ūdenskrātuves lielākais garums - 2 km, platums ~ 0,6 km – 1 km.

Radžu ūdenskrātuve reģistrēta portāla ezeri.lv⁵ datu bāzē kā ezers, kas atrodas Jēkabpils pilsētas administratīvajā teritorijā. Ezeram ir atzīmētas astoņas salas un pēc ĪADT datiem⁶ Latvijas teritorijā otrs lielākais dižakmens – Radžu dižakmens. Tā apkārtmērs ir 19 m, garums — 6,1 m,

¹ Jēkabpils pilsētas teritorijas plānojums 2019.-2030. gadam

² www.zudusilatvija.lv

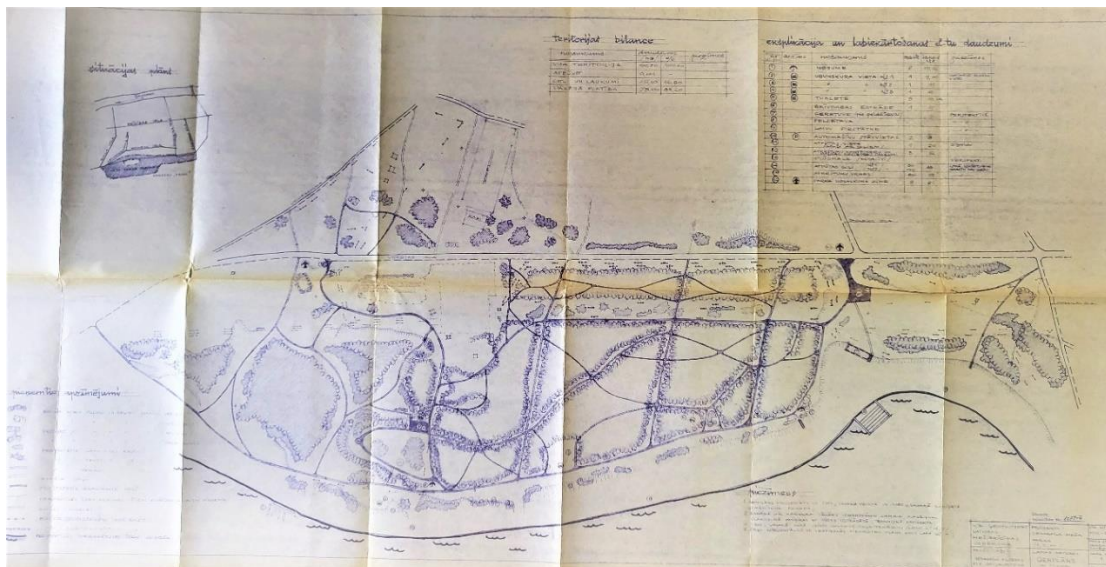
³ Jēkabpils novada domes arhīva materiāls

⁴ Veselības inspekcija, Radžu ūdenskrātuves peldvietas ūdens apraksts, Rīga, 2015

⁵ www.ezeri.lv

⁶ www.ozols.gov.lv

platums — 6 m, augstums — 4,6 m (virs ūdens redzamā daļa 3,1 m), tilpums — virs 100 m³. Akmens svars novērtēts uz 220 tonnām.

Attēls Nr. 3. Jēkabpils Mežaparka tehniskais projekts, 1982. gads, Jēkabpils novada domes arhīvs

Mūsdienās Radžu ūdenskrātuve, neskatoties uz Jēkabpils pilsētas atrašanos plašajos Daugavas krastos, ir populāra vietējo un tuvākās apkaimes iedzīvotāju atpūtas vieta. Teritorija veidojusies kā veselīga dzīvesveida uzturēšanas bāze, nodrošinot iespējas vispusīgām aktivitātēm visām vecuma grupām, visos gadalaikos. Mežaparkā izveidotas pastaigu taciņas, sporta laukumi, vingrošanas un rotaļu ierīces, kā arī tematiskās takas. Parka labiekārtojums turpinās līdz Radžu ūdenskrātuves krastiem, kur izbūvēta pludmale, kam kopš 2010. gada piešķirts peldūdens kvalitātes simbols – Zilais karogs⁷. Ap 2009. un 2010. gadu rietumu daļā no mežaparka uzsākta pilsētas būvgružu atbērtuves izveide, kas turpinās līdz mūsdienām, sasniedzot jau 100 metru atzīmi virs jūras līmeņa, kas attiecīgi ir augstākais paugurs Jēkabpils apkārtnē. Esošā situācijā daļā teritorijas uzbēršanas darbi turpinās, bet daļā tā ir labiekārtota un nogāzē izveidota kameršļūkšanas trase.

Ap Radžu ūdenskrātuvi izveidojusies iedzīvotāju iecienīta pastaigu taka, kas atsevišķos posmos ir pieejama arī ar transportlīdzekļiem. Ūdenskrātuve tiek intensīvi izmantota ne tikai peldēm, bet arī makšķerēšanai un laivošanai. Radžu ūdenskrātuves licencētās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību nolikums⁸ ir spēkā esošs tiesību akts, kurā ietverta shēma ar makšķerēšanai atļautām un aizliegtām zonām. Ūdenskrātuvē pamatā mīt karpa, plaudis, sams, zandarts, līdaka, līnis, kā arī asaris.

Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju ainaviskās vērtības veido plašā ūdens ainava un pieguļošie dabiskie, tai skaitā īpaši vērtīgie biotopi. Vietas rekreācijas pamatmērķis līdz šim un turpmākā attīstībā ir koncentrēties uz līdzsvaru starp esošām dabas vērtībām un sabiedrības rekreācijas vajadzībām un interesēm, atjaunojot esošos un ieviešot jaunus mūsdienīgus rekreācijas infrastruktūras objektus, ar kā palīdzību tiek organizēta vide un nepieļauta esošo dabas vērtību noplicināšana. Tādējādi nodrošinot optimālus apstākļus dabas vērtību aizsardzībā un saglabāšanā, kā arī sabiedrības izglītošanā un kopējā ilgtspējīgas vides plānošanas pēctecībā.

⁷ <https://www.jekabpils.lv/lv/jaunums/27maiija-jekabpili-radzu-udenskratuves-peldvieta-pacels-zilo-karogu>

⁸ Jēkabpils novada domes saistošie noteikumi Nr. 27

1.2. Tematiskā plānojuma izstrādes pamatojums

Tematiskais plānojums (turpmāk tekstā – TPL) izstrādāts ar mērķi radīt konceptuālus risinājumus (vadlīnijas) publiskās ārtelpas ainavas un labiekārtojuma sistēmas pilnveidošanai Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijā.

Lai veicinātu Jēkabpils pilsētas publiskās ārtelpas plānveidīgu un vienotu dizaina telpisko risinājumu attīstību, pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 15.panta 2.punktu un uz Jēkabpils novada Iepirkuma komisijas 20.04.2022. lēmumu (protokols Nr.3) par iepirkuma “Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju ainavu tematiskais plānojums” izstrāde”, identifikācijas Nr. JNP 2022/45, rezultātiem, tika noslēgts iepirkuma līgums par “Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju ainavu tematiskais plānojums” izstrādi, paredzot tam secīgu būvprojektu izstrādi un to īstenošanu.

1. TPL Darba uzdevumi:

1.1. Apskatāmās teritorijas analīze:

1.1.1. ģeoloģiskie un bioloģiskie apstākļi;

1.1.2. ainavas elementu inventarizācija, dabisko un cilvēka veidoto ainavas elementu mijiedarbības izvērtējums;

1.1.3. esošo – dabiski un mākslīgi veidoto ainavu/apstādījumu esošais stāvoklis;

1.1.4. esošo ielu/ceļu/gājēju un velosipēdu ceļu infrastruktūras izvērtējums;

1.1.5. galvenie skatu punkti un uztveres perspektīvas;

1.1.6. aizsargjoslas.

1.2. Definēt un pamatot prioritārās problēmu vietas, galvenos uzdevumus, optimālo rīcību secību.

1.3. Izstrādāt kopējus konceptuālos risinājumus (zonas) teritorijas atklāto telpu ainavu sistēmas izveidei/sakārtošanai/papildināšanai un uzturēšanai.

1.4. Izstrādāt priekšlikumus teritorijas ielu/ceļu/gājēju un velosipēdu ceļu infrastruktūras organizēšanai un stāvlaukumu izvietojumam teritorijas ietvaros;

1.5. Ietvert ieteikumus/vadlīnijas principiem un paņēmieniem ainavu un publiskās apstādījumu telpas veidošanai, iezīmējot vietas/zonas, kam nepieciešams izstrādāt detalizētus apstādījumu/ labiekārtojuma projektus, kur ieteikumiem/vadlīnijām jāsaturs rekomendācijas par:

1.5.1. atsevišķu apstādījumu elementu/ ainavu veidošanas principiem;

1.5.2. ieteicamajām/ nevēlamajām augu grupām;

1.5.3. priekšlikumiem apstādījumu labiekārtojumu elementu nomenklatūrai un stilistikai (soliņi, atkritumu urnas, apgaismojuma elementi, velostatīvi un tml.) - izvēloties labiekārtojuma elementu dizainu, atbilstību koncepcijai un ilgmūžībai;

1.5.4. svarīgāko ierīkošanas/ uzturēšanas darbu veikšanas secību;

1.5.5. nepieciešamo kvalifikāciju ierīkošanas, uzturēšanas darbiem.

1.6. Tematiskais plānojums jāaskaņo ar valsts atbildīgajām institūcijām.

1.7. Tematiskajam plānojumam

1.7.1. jānodrošina publiskā apspriešana;

1.7.2. jāapkopo saņemtie ieteikumi un iebildumi, ja atbalstāmi, jāiestrādā plānojumā;

1.7.3. jāiesniedz pasūtītājam saskaņošanai un galējā lēmuma pieņemšanai.

2. Tematiskā plānojuma saturs:

2.1. Paskaidrojuma raksts (analīze, konceptuālie risinājumi, paskaidrojumi u.c.);

2.2. Ieteikumu/vadlīniju daļa;

2.3. Grafiskā daļa.

1. Ainavas politikas dokumentu nostādnes

Ainavu politikas pamatā ir starptautisks dokuments – vienošanās Eiropas Ainavu konvencija (turpmāk tekstā – EAK), ko Latvijas Saeima ratificēja 2007. gadā, un no tā izrietoši Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā izstrādātās Ainavu politikas pamatnostādnes (turpmāk tekstā – APP) 2013. – 2019. gadam⁹. Ainavu politikas dokumentu loma, jebkuras ainavas aizsardzības, saglabāšanas un plānošanas kontekstā, ir ainavas attīstības procesu apzināšanā un to līdzsvarotā un ilgtspējīgā turpināšanā.

1.1. Eiropas ainavu konvencijas pamatnostādnes

EAK ietvaros ir izveidota ainavas definīcija: *“Ainava nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā”*¹⁰.

EAK ir veidota kā jauns politiskais instruments, lai veicinātu institucionālo un pētniecisko sadarbību dažādu jautājumu, kas saistīti ar ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, risināšanu. Konvencijā ietvertie pasākumi attiecas uz visa veida ainavām - dabiskām, lauku, urbānām un piepilsētu teritorijām, sauszemes un jūras teritorijām, iekšējiem ūdeņiem, kā arī uz ainavām, kuras var uzskatīt par izcilām, ikdienišķām vai degradētām. EAK ir radīta kā pamats ainavu pārmaiņu pieņemšanai un ietekmēšanai, nevis vienkārši centieniem saglabāt līdz šim pārmantotās iezīmes¹⁰.

Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijas ainava pamatā ir dabiska urbānas vides teritorija, kurai piemīt gan izcilas, gan ikdienišķas un degradētas teritorijas iezīmes.

1.2. Ainavu politikas pamatnostādnes

Ainavu politikas pamatnostādņēs 2013-2019 (Turpmāk tekstā – APP) primāri tiek uzsvērta nepieciešamība pēc mērķtiecīgas ainavu pārmaiņu vadības organizēšanas, lai apzinātu Latvijas ainavu potenciālu un nodrošinātu tā ilgtspējīgu īstenošanu, atbilstoši sabiedrības vēlmēm. APP ainavas pārmaiņu vadība tiek izdalīta 3 līmeņos – nacionālais, reģionālais un vietējais līmenis, kurā tiek gan īstenotas praktiskās ainavas pārmaiņu un kvalitāšu uzlabošanas aktivitātes, gan dažādu teritorijas plānojumu (tostarp tematisko plānu) formā nodrošināts tiesiskais ietvars ainavu pārmaiņu vadībai, ko veic galvenās iesaistītās puses – valsts, pašvaldības institūcijas, privātās un publiskās organizācijas, sabiedrības indivīdi⁹.

Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju ainavu tematiskā plānojuma izstrādes galvenais uzdevums ir sagatavot efektīvu plānošanas dokumentu, kas nav konkrētā laika nogrieznī ierobežots plāns, bet ir gan vietējā līmeņa ainavu politikas dokuments, kura īstenošana saistāma ar novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju.

TPL pamatā ir Zemgales reģionālais ainavas un zaļās infrastruktūras plāna ietvaros 2019. gadā izstrādātais dokuments “Vadlīnijas lokālai ainavu plānošanai”, kas nosaka ainavas vispārējā raksturojuma, vērtību un specifisku iezīmju novērtējuma principus un ainavas kvalitātes mērķu identificēšanu un tam pakārtotu rekomendāciju ieviešanu.

⁹ Vadlīnijas lokālu ainavu plānošanai, 2019

¹⁰ Eiropas ainavu konvencija, (Florence 2000. gada 20. oktobris), Preambula

1.3. TPL sasaiste ar reģionāla un lokāla mēroga plānošanas dokumentiem un tiesību aktiem

TPL ietvaros apskatīti nacionāla, reģionāla un lokāla mēroga dokumenti, tai skaitā normatīvie akti, kas dod ieteikumus un nosacījumus rekreāciju teritoriju plānošanā, kam pamatā ir meža, ūdeņu, dabas un apstādījumu teritoriju zonas un tajās identificētās vērtības gan no pilsētplānošanas, gan tradicionālās lauku vides pēctecības, gan sociālekonomisko ieguvumu skatu punktiem.

Reģionāla mēroga dokumenti

Zemgales plānošanas reģiona (turpmāk tekstā – ZPR) izstrādātais Zemgales reģionālo ainavas un zaļās infrastruktūras plāns 2020.–2027. gadam sastādīts ar mērķi, identificēt Zemgales reģiona ainavas, dot to novērtējumu ainavas daudzveidības, vērtību un izvirzāmo kvalitātes mērķu kontekstā, kā arī definēt priekšlikumus zaļās infrastruktūras un ainavu pārvaldības risinājumiem. ZPR ir izdalīti astoņi ainavu reģioni, tostarp Jēkabpils – Teiču ainavu reģions, kurā ietilpst Jēkabpils un piepilsētas ainavu apvidus. Reģionālā mērogā izdalīti atsevišķi ainavas dārgumi, tostarp Jēkabpils Mežaparka ainava ar Radžu ūdenskrātuvi un dižakmeni. Jēkabpils – Teiču ainavu reģions kopumā ir mozaīkveida ainava ar polarizācijas iezīmēm – meža un dabiskās ekosistēmas – 56,77%, agro-ekosistēmas 40,47%, kam pastarpināti tomēr teritoriāli koncentrēti – reģiona A daļas dominante ir purvu masīvs. Kā koridori šajā ainavu reģionā kalpo upes, tām piegulošās palienes. Reģionā atrodas 4 dabas pieminekļi – starp tiem trīs ir dižakmeņi pie Daugavas: Rogaļu grava un akmens (ap to izveidota Rogaļu dabas taka), Vaiķu un Radžu akmeņi¹¹.

Plāns uzsver nepieciešamību pēc daudzlīmeņu un daudznozaru iesaistītu procesu koordinēšanu starp dažādajiem līmeņiem, sektoriem un dalībniekiem. Viens no rekomendētiem ilgtspējīgas un sadarbspējīgas ainavas pārvaldības instrumentiem ir ainavu tematiskais plānojums.

Lokāla mēroga dokumenti

Jēkabpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021.–2035.gadam kā vienu no novada stiprām pusēm izvirza plašu upju un citu ūdenstilpju tīklu kā labiekārtotas teritorijas ar augstu potenciālu plaša profila publisko zonu ar atpūtu un rekreāciju saistītu aktivitāšu attīstībai. Tajā pašā laikā pie vājajām pusēm norādot, ka Daugavas un citu ūdenstilpju rekreatīvais un tūrisma potenciāls netiek pilnvērtīgi izmantots. Savukārt ekonomiskā profila, tai skaitā tūrisma kontekstā izvirzītas prioritātes, kas saistītas ar veloceļu infrastruktūras attīstību, tūrisma objektu attīstību un pieejamību, radošo industriju un kultūras un sporta pasākumu piedāvājumu. Kā tūrisma slēptais potenciāls jeb attīstāmās nišas minēti reģionālā sadarbībā radīti kopīgi dabas un kultūras mantojuma tūrisma maršruti, mērķtiecīgi izveidoti 2–3 dienu ceļojumu piedāvājumi, amatnieku un mājražotāju tīklošanās.

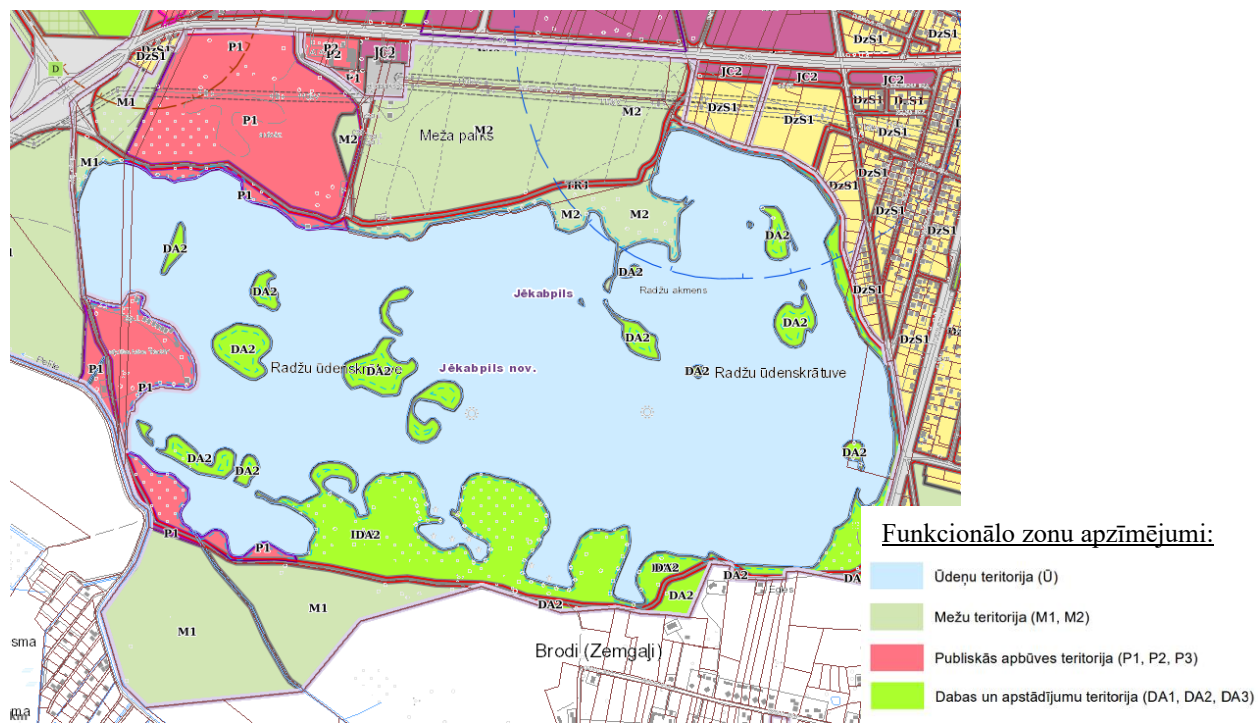
Pievilcīgas dzīves telpas kontekstā rekreācijas jautājumi risināmi ar drošu ceļu un ielu ērtu, tostarp nemotorizētu mobilitāti, attīstības centru savienojamībai. Dokuments nosaka, ka pašvaldība veicinās novadam raksturīgo dabas ainavu un kultūrvēsturisko objektu saglabāšanu un dabas telpas pieejamību tūrisma un ikdienas rekreācijas vajadzībām. Līdzsvarotas pilsētvides un lauku telpas attīstības ietvaros izvirzītas aizsargātas un pieejamas dabas telpas princips, kurās jānodrošina publisko ūdeņu piekrastes teritoriju labiekārtošana; pastaigu taku, atpūtas vietu izveide un rekreācijas objektu attīstība, kā arī vides atbildības veicināšana.

¹¹ Zemgales reģionālais ainavas un zaļās infrastruktūras plāns 2020. – 2027. gadam, 2019

Stratēģija atbalsta nepieciešamību vairot ūdens resursu izmantošanu brīvā laika pavadīšanas un rekreācijas vajadzībām, tostarp, ūdenssporta un atpūtas uz ūdens aktivitātēm. Tūrisma un dzīves telpas uzlabošanas nolūkā stiprinot zaļo zonu labiekārtošanu – brīvā laika pavadīšanas iespēju pilnveidošanu pilsētā, iespējami plašāk iesaistot pieejamo ūdens resursu izmantošanu brīvā laika pavadīšanas un rekreācijas vajadzībām, tostarp ūdenssporta aktivitātēm¹².

Jēkabpils novada attīstības programmā 2021.–2027.gada dokumentā centrālais elements ir iedzīvotāji un viņu dzīves kvalitāte, ietverot gan ārējos tās elementus – pieejami sadzīves, sociālie un kultūras pakalpojumi, gan iespēja droši sasniegt vajadzīgos pārvietošanās mērķus, estētiski pievilcīga dzīves vide. Viena no novada dabas estētiskās un ekoloģiskās kvalitātes struktūrām ir tā bagātība ar ūdeņiem, tostarp ar vairāk nekā 120 ezeriem. Tomēr novada teritorijā ir tikai viena peldvieta, kas reģistrēta atbilstoši Ministru Kabineta 2017.gada 28.novembra noteikumiem Nr.692 “Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība”, un tā ir – Radžu ūdenskrātuves peldvieta Jēkabpilī. Tas norāda uz šīs peldvietas nozīmību ne tikai vietējā, bet arī plašajā novada mērogā.

Jēkabpils pilsētas teritorijas plānojumā 2019.-2030. viena no Jēkabpils pilsētas īpašām iezīmēm ir izvirzītās dabas vērtības – Daugava un Radžu ūdenskrātuve, kas ir pamats teritorijas pievilcības un atpazīstamības veidošanai. TPL teritorijā ietilpst ūdeņu, mežu, publiskās apbūves un dabas un apstādījumu teritorijas (skatīt 4.att.).

Attēls Nr. 4. TPL teritorijas funkcionālās zonas. Avots: Jēkabpils novada teritorijas plānojums 2019.-2030.

Pilsētas teritorijā esošie meži tiek saglabāti un plānoti atbilstoši meža nozares normatīvajiem aktiem, savukārt meži Radžu ūdenskrātuves apkārtnē saglabā Mežaparka statusu. Publiskās apbūves teritorija pie Radžu ūdenskrātuves klasificēta kā teritorija ar īpašiem noteikumiem – ar mērķi nodrošināt iespējas kultūras, izziņas, aktīvās atpūtas un sporta pasākumu organizēšanas izmantošanai. Līdz ar to publiskās apbūves teritorijās atļautās izmantošanas ir kultūras iestāde,

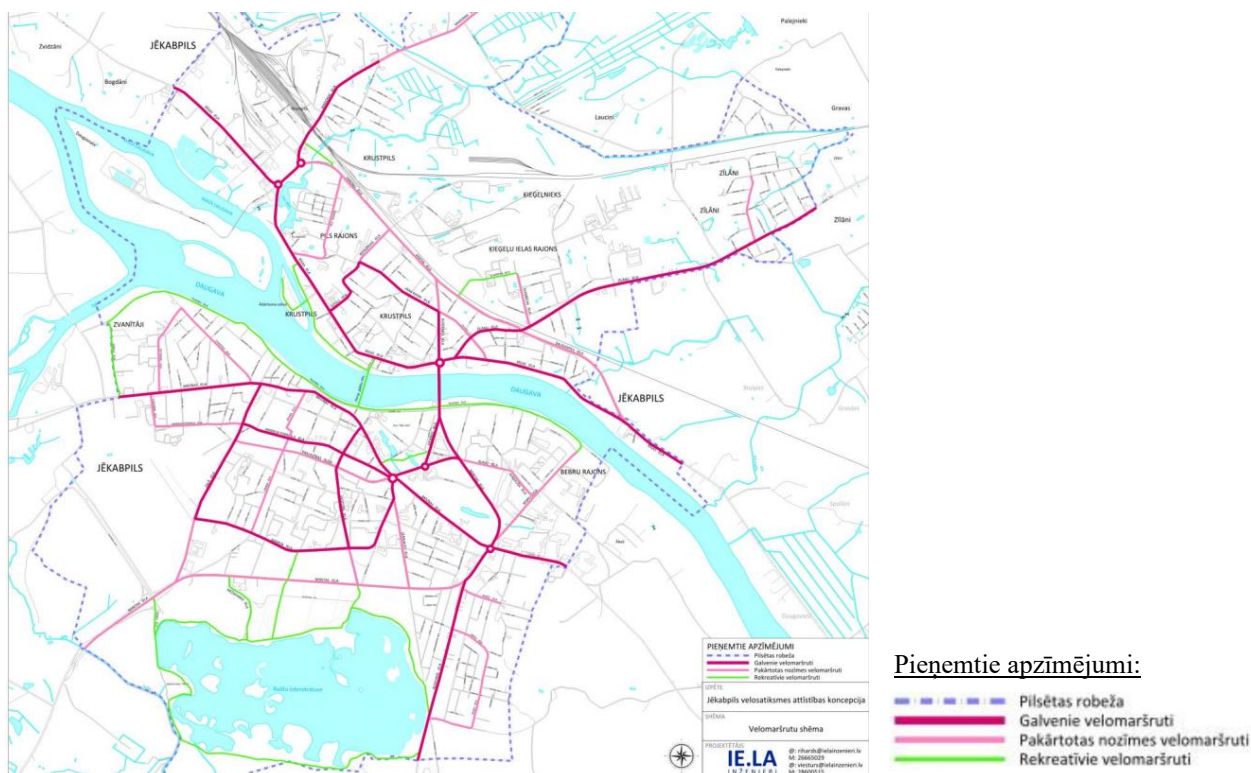
¹² Jēkabpils novada attīstības programma 2021.–2027.gadam, 2021

zinātnes iestāde, sporta būve, tirdzniecības un pakalpojumu iestāde kā palīgizmantošana. Maksimālais apbūves blīvums: 10%. Maksimāli pieļaujamā apbūves intensitāte: netiek regulēta. Minimālā brīvā teritorija: 70%. Maksimāli pieļaujamais stāvu skaits: 2, kas neattiecas uz īpašām vajadzībām projektētu unikālu objektu, piemēram, skatu torni, brīvdabas estrādi u.tml. Teritorijā jāievēro papildu prasības apstādījumu izveidošanai vai saglabāšanai, nodrošinot tādu brīvās teritorijas ar apstādījumiem īpatsvaru zemesgabala platībā, kas nav mazāks par TIAN prasīto, un ņemot vērā ekoloģiskos apstākļus un dabas vides vērtības šajās teritorijās.

Jēkabpils novada pašvaldība ir izvirzījusi priekšlikumu par ceļu apkārt Radžu ūdenskrātuvei, kuram nepieciešama sasaiste ar Brodu ciema teritoriju, jo ceļš nodrošina piekļuvi pie vairākiem īpašumiem Brodu ciema teritorijā.

2018. gadā izstrādāts tematiskai plānojums „Jēkabpils velosatiksmes attīstības koncepcija”, kā ietvaros analizēta esoša veloinfrastruktūra novada un pilsētas mērogā, un doti priekšlikumi drošai un efektīvai velo plūsmas attīstībai.

Novada teritorijā ir izbūvēti veloceliņi ar kopējo garumu 32.4 km, no kuriem 21.7 km jeb 67% Jēkabpilī. Izstrādātajā velosatiksmes plānā uz Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijām iezīmēts viens galvenais velo maršruta posms pa Aldaunas ielu un vairāki pakārtotas nozīmes velo maršruti pa Neretas ielu ar pieslēgumiem no Zaļās, Viestura un Zemgales ielām. Atsevišķi izdalīti rekreatīvie velomaršruti, kas galvenokārt ir trases caur Mežaparku, ap Radžu ūdenskrātuvi un gar Daugavas krastiem (skatīt 5.att.).

Attēls Nr. 5. Perspektīvā velomaršruta shēma. Avots: „Jēkabpils velosatiksmes attīstības koncepcija”, 2018

Perspektīvā velomaršruta trases ir nozīmīga pilsētvides rekreācijas sasniedzamības infrastruktūra, kas mūsdienās veido urbānās vides pamatmobilitātes tīklu, tādējādi nodrošinot jebkura vietējā iedzīvotāja, kā arī pilsētas viesu plašu teritorijas apguvi pietiekami lielā mērogā, īsā laika posmā.

Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju rekreatīvais velomaršruts ir nozīmīgs sabiedrības labklājības, tai skaitā veselīga dzīves veida nodrošinājums.

Radžu ūdenskrātuves licencētās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību nolikums, (Jēkabpils novada domes saistošie noteikumi Nr. 27), nosaka kārtību, kādā fiziskās personas var nodarboties ar licencēto makšķerēšanu, vēžošanu, kā arī licencētajām zemūdens medībām (turpmāk tekstā – zemūdens medības). Radžu ūdenskrātuvē lielākajā daļā atļaut makšķerēt, izņemot ūdenskrātuves ZR stūri, kur esošā situācijā krasta zonā izvietojas Zilā karoga peldvieta, veikparks, laivu un citu ūdens transportlīdzekļu noma, Atpūtas bāze “Radži”, un atsevišķi izbūvētas piknika vietas (skatīt 6.att.).

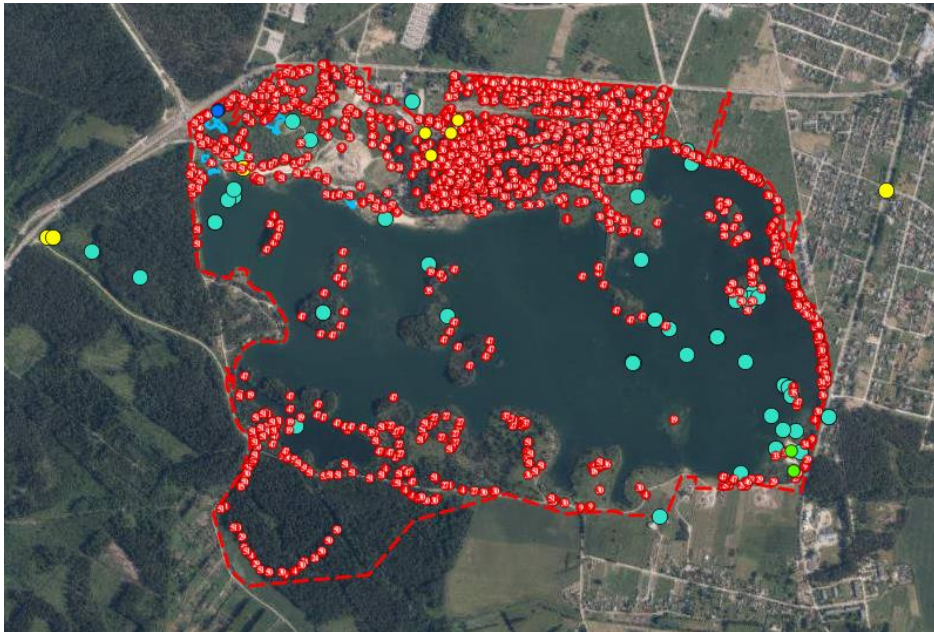

Attēls Nr. 6. Radžu ūdenskrātuves zemūdens medību shēma ar iezīmētu teritoriju zemūdens medību aizliegumam. Avots: Jēkabpils novada domes saistošie noteikumi Nr. 27

Pārējā teritorijā zemūdens medības atļautas, tomēr to nodrošinājumam nav izbūvēta atbilstoša infrastruktūra, kas būtiski ietekmē esošos ūdenskrātuves krastam pieguļošos dabiskos biotopus.

1.4. TPL izstrādes ietvaros institūciju izdoto tehniskie nosacījumu apkopojums

Kopumā TPL ietvaros pieprasīti tehniskie nosacījumi no deviņām institūcijām (Dabas aizsardzības pārvalde (turpmāk tekstā – DAP); Zemgales plānošanas reģions (turpmāk tekstā – ZPR); Valsts vides dienests (turpmāk tekstā – VVD); Valsts meža dienests (turpmāk tekstā – VMD); Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (turpmāk tekstā – LVĢMC); AS “Latvijas Valsts ceļi” (turpmāk tekstā – LVC); AS “Sadales tīkls”; AS “Augstsprieguma tīkli”; Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (turpmāk tekstā – VUGD), kas iesūtījuši norādījumus un nosacījumus, kas ņemti vērā TPL izstrādē un to sadaļas iekļautas TPL teksta un grafiskā daļā. Institūciju saņemto nosacījumu galvenās prasības uzskaitītas zemāk:

Pieņemtie apzīmējumi:

- Invazīvās augu sugas
- *Dianthus arenarius*
- *Rosa rubiginosa*
- *Dactylorhiza incarnata*
- Sugu atradnes OZOLS

Atēls Nr. 8. Aizsargājamo sugu un invazīvo un potenciāli invazīvo augu sugu atradnes. Avots: Eksperta atzinums par Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju ainavu tematiskā plānojuma teritorijā sastopamajām invazīvajām un potenciāli invazīvajām augu sugām (2022), Sugu atradnes www.ozols.gov.lv

Teritorijā konstatētas 35 invazīvas augu sugas un 22 potenciāli invazīvas augu sugas. Teritorijā biežāk konstatētās invazīvas augu sugas ir vārpaina korinte (*Amelanchier spicata*), sīkziedu sprigane (*Impatiens parviflora*), blīva skābene (*Rumex confertus*), Kanādas zeltgalvīte (*Solidago canadensis*), sarkanais plūškoks (*Sambucus racemosa*), u.c. Invazīvās augu sugas galvenokārt koncentrējušās Mežaparka teritorijā, gar ūdenskrātuves A krastu un pussalās ūdenskrātuves D daļā, īpaši transportlīdzekļu izbraukāto ceļu malās un iedzīvotāju pašrocīgi izveidotās atpūtas vietās. Tāpat liels daudzums invazīvo augu sugu identificēts ūdenskrātuves salu krastos, kas galvenokārt ir kokaugi kā, piemēram, baltais vītols (*Salix alba*), laurlapu papele (*Populus laurifolia*), vārpainā korinte (*Amelanchier spicata*), sarkanais plūškoks (*Sambucus racemosa*).

Eksperts norāda nepieciešamību ierobežot invazīvo augu sugu izplatību, novēršot ainavas un biotopu degradāciju, vienlaicīgi norādot, ka veiksmīgai invazīvo augu sugu apkarošanai nepieciešami vairāki gadi, vienreizējs pasākums bez turpmākas teritorijas apsaimniekošanas ir mazefektīvs un ekonomiski neizdevīgs. Pēc invazīvo augu sugu apkarošanas teritoriju ieteicams regulāri pļaut.

TPL kartogrāfiskajos materiālos atzīmētas invazīvo un aizsargājamo augu sugu atradnes, kas ir par pamatu vietas turpmākai apsaimniekošanai un labiekārtošanai.

Putnu sugu apzināšanu veica sertificēts eksperts – ornitologs Kārlis Millers (sert.nr. 052). Sagatavotajā atzinumā “Eksperta/ornitologa Kārļa Millera atzinums par par Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju ainavu tematiskā plānojuma teritorijā sastopamajām aizsargājamo putnu sugām un prognozēto ietekmi uz tām” minēts, ka Radžu ūdenskrātuves ainavtelpas teritorijā apsekošanas laikā pamatā konstatētas četras putnu sugas:

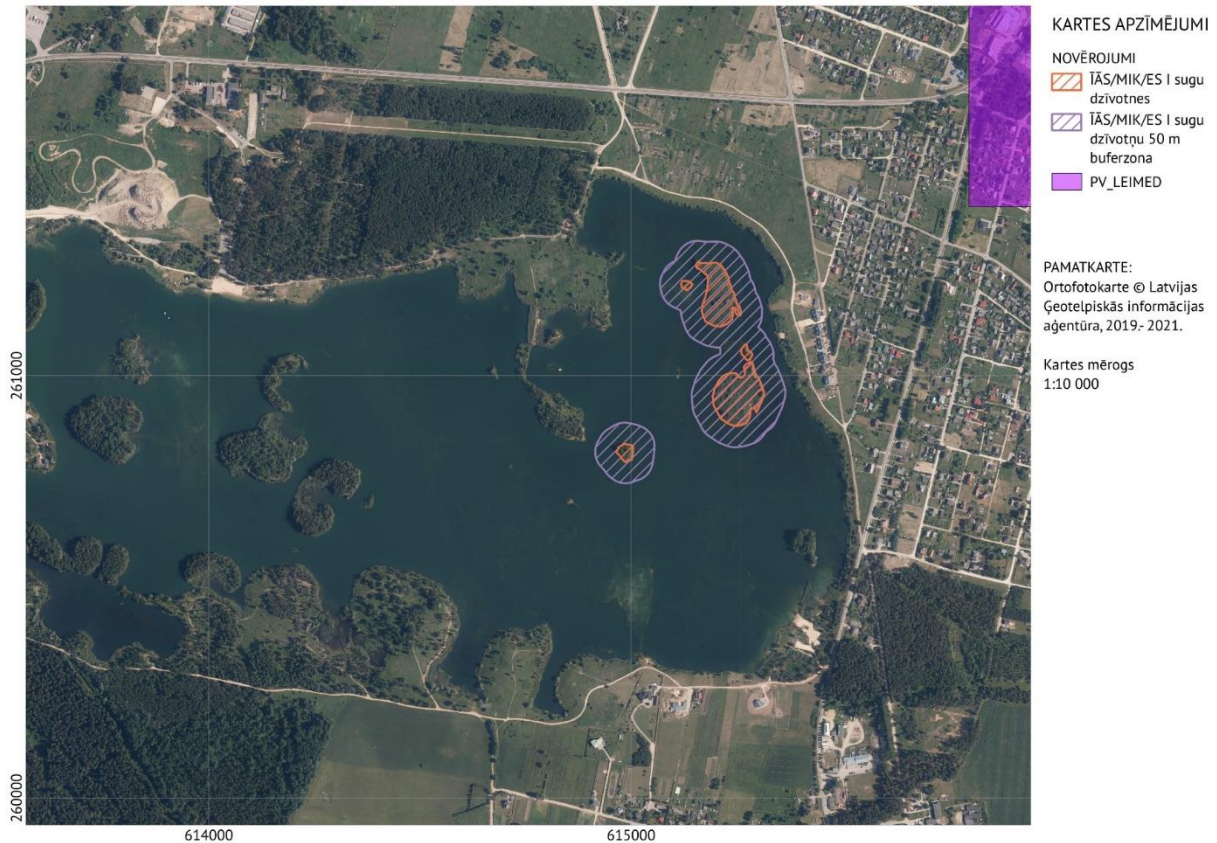
- Lielā gaura (*Mergus merganser*) konstatēta visās apsekojumu reizēs Radžu ūdenskrātuvē. Pieņemot, ka TPL realizācijas laikā var tikt veikta atmežošana un tiks nocirsts kāds koks ar lielizmēra dobumu, kuru lielā gaura izmanto kā ligzdvieta, eksperts rekomendē izvietot

astoņas līdz desmit mākslīgās lielās gauras ligzdvietas – būrus Radžu ūdenskrātuves apkārtnē;

- Niedru lija (*Circus aeruginosus*) konstatēta barojamies visās apsekojumu reizēs Radžu ūdenskrātuvē. Tomēr, eksperts neguva pārliecību par iespējamu ligzdošanu TPL teritorijā, līdz ar to negatīva ietekme uz niedru liju un tās populāciju, teritorijas attīstības gaitā kopumā nav sagaidāma;
- Lielais ķīris (*Chroicocephalus ridibundus*) Radžu ūdenskrātuvē novērots lielā skaitā visās apsekojumu reizēs. Ņemot vērā sugas ligzdošanas fenoloģiju, pārsvarā novēroti jaunie putni. Saskaņā ar sugu eksperta rīcībā esošiem datiem un pieejamo informāciju, suga sekmīgi ligzdo uz salām ūdenskrātuves austrumu pusē. Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā gandrīz apdraudēta. Sugu ekspert atzinumā uzsver, ka uzkrītoši biežāk nekā ārpus ķīru kolonijām tajās atrodamas cekuldūkura, ragainā dūkura un pelēkvaigu dūkura ligzdas. Tātad lielo ķīru kolonija nozīmē ievērojamu sugu daudzveidību un lielāku dažādu putnu skaitu attiecīgajā vietā. Tādejādi lielais ķīris kalpo kā „lietussarga” suga un ir uzskatāms par TPL teritorijas lielāko ornitofaunistisko vērtību. Eksperts rekomendē teritorijas telpisko plānojumu veikt tā, lai tas tiešā veidā neskartu lielā ķīra dzīvotnes un iespēju robežās ievērot vismaz 50 m buferzonu ap šīs sugas dzīvotnēm. Kā arī, lai nodrošinātu dzīvotņu ilgtspēju, nepieļaut to aizaugšanu un veikt apauguma novākšanu tajās ārpus ligzdošanas sezonas (t.i. darbi veicami no 1. augusta līdz 31 martam). Tādejādi, iespējamā negatīvā ietekme uz lielo ķīri un tā populāciju kopumā tiktu ievērojami mazināta vai pat kopumā nebūs sagaidāma;
- Upes zīriņš (*Sterna hirundo*) Izpētes laikā novērots visās reizēs mainīgā skaitā kā medijam, tā sēžamies uz dažādām saliņām. Saskaņā ar eksperta rīcībā esošiem datiem un pieejamo informāciju, suga sekmīgi ligzdo uz saliņām/salām Radžu ūdenskrātuvē. Ņemot vērā upes zīriņa ligzdošanas paradumus, diezgan droši var pieņemt, ka suga labprāt ligzdos lielo ķīru kolonijā, ja tās tiks atbilstoši apsaimniekotas – kontrolēta veģetācija – ārpus ligzdošanas sezonas tiks likvidēts apaugums (garā zāle, krūmi, koki). Tādejādi, iespējamā negatīvā ietekme uz upes zīriņu un tā populāciju kopumā nav sagaidāma;

Papildus eksperta veiktajā teritorijas izpētes laikā tika provocēts un gūti dati par sekojošām putnu sugām: Ūpis (*Bubo bubo*), Pupuķis (*Upupa epops*), Baltmugurdzenis (*Dendrocopos leucotos*), Vidējais dzenis (*Leipicus medius*), Sila cīrulis (*Lullula arborea*), Somzīlītes (*Remiz pendulinus*). Visas no minētām putnu sugām netika teritorijā konstatētas, bet tas neizlēdz, piemēram, somzīlītes klātbūtni.

Putnu sugu eksperts rekomendē teritorijas telpisko plānojumu veikt tā, lai tas tiešā veidā neskartu lielā ķīra dzīvotnes un iespēju robežās ievērot vismaz 50 m buferzonu ap šīs sugas dzīvotnēm (skatīt 9.att.).

Attēls Nr. 9. Saglabājamās lielā ķīra (*Chroicocephalus ridibundus*) dzīvotnes un to buferzonas. Avots: Eksperta/ornitologa Kārļa Millera atzinums par par Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju ainavu tematiskā plānojuma teritorijā sastopamajām aizsargājamo putnu sugām un prognozēto ietekmi uz tām, 2022

- ZPR izdotajos nosacījumos informē, ka Zemgales plānošanas reģiona īpašumā vai pārraudzībā neatrodas neviens objekts TPL izstrādes teritorijā. TPL izstrādes ietvaros ņemts vērā Zemgales reģionālo ainavas un zaļās infrastruktūras plāns 2020.–2027. gadam un šī dokumenta ietvaros izstrādātās vadlīnijas lokālo ainavu plānošanai.
- Pamatojoties uz VVD izvirzītiem nosacījumiem TPL grafiskā daļā ietverta informācija ar vides un dabas resursu aizsargjoslām, ekspluatācijas, sanitārās un drošības aizsargjoslām. Kā arī noteikti saimnieciskās darbības aprobežojumi saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likuma, Noteikumu Nr. 628 prasībām. Papildus TPL ietvaros noteikti transporta infrastruktūras un inženierkomunikāciju (elektropārvades līniju, ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu u.c) risinājumi.
- Ņemti vērā VMD 26.04.2018. atzinumā par īpašuma “Mežaparks” mežaudžu veselības stāvokļa izvērtēšanu norādītie ieteikumi mežaudžu veselības stāvokļa un ilgtspējas uzlabošanai.
- AS “Augstsprieguma tīkli” izdotie nosacījumi iestrādāti TPL teksta un grafiskā daļā, kur attēlotas 110kV elektrolīnijas, tās balsti un aizsargjoslu robežas; plānotās ielas, ceļus, būves, inženierkomunikācijas, esošās un plānotās ēkas un būves; doti ielu, ceļu raksturīgākie šķērsprofili, plānotā vertikālā attālumā pievienoti izmēri no zemes virsmas un plānotās brauktuves virsmas līdz 110kV elektrolīniju vadiem, kā arī horizontālā attāluma

izmēri no elektrolīniju malējo vadu projekcijas līdz paralēli novietotai ielai vai ceļam, vai to tuvinājumiem.

- Ņemti vērā LVC izdotie vispārīgie nosacījumi jaunu pieslēgumu veidošanai, gājēju un velo ceļu plānojumam, ST – aizsargjoslu ievērošanā, jaunu pieslēgumu paredzēšanai pēc nepieciešamības, VUGD – būvju piekļuvei un hidrantu izbūvei pēc nepieciešamības.

2. Sabiedrības līdzdalības analīze

Sabiedrības līdzdalības kārtības attīstības plānošanas procesā noteikumu mērķis ir sekmēt efektīvu, atklātu, ietverošu, savlaicīgu un atbildīgu sabiedrības līdzdalību, tādējādi paaugstinot plānošanas procesa kvalitāti un plānošanas rezultātu atbilstību sabiedrības vajadzībām un interesēm¹³. Sabiedrības līdzdalībai ir vairāki ieguvumi, kas kopumā vērsti uz regulējuma kvalitātes uzlabošanu – šajā procesā tiek identificētas problēmas, tiek izvērtētas iespējamās alternatīvas, kā arī panākts, ka izstrādātie risinājumi ir mērķa grupai piemēroti, saprotami un efektīvi. TPL ietvaros sabiedrības līdzdalība organizēta divos veidos – pirmkārt, noskaidrojot sabiedrības, intereses, vēlmes un vajadzības caur socioloģiskās aptaujas anketām un caur intervijām, un, otrkārt, organizējot TPL publisko apspriešanu pēc MK Nr.970 noteiktās kārtības.

2.1. Socioloģiskā anketēšana nejauši izvēlētiem respondentiem

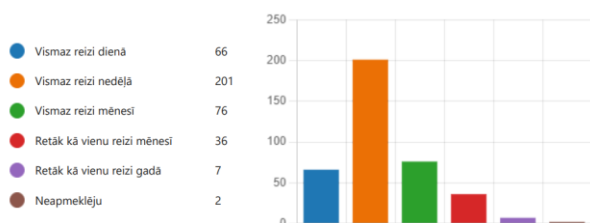
Socioloģiskās aptaujas anketa nejauši izvēlētiem respondentiem (turpmāk tekstā – anketa) sastādīta balstoties uz TPL teritorijā esošā situācijā identificētām ainaviski estētiskām un ekoloģiskām vērtībām un vietas funkcionalitāti. Anketa izstrādāta ar mērķi noskaidrot Jēkabpils pilsētas un novada iedzīvotāju vajadzības, intereses un vēlmes vietas attīstībai. Kopumā anketā ietverti 27 jautājumi, sākotnēji noskaidrojot respondentu Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves apmeklējuma un lietošanas paradumus, un iegūstot viedokli par vides labiekārtojuma, tai skaitā sasniedzamības un pieejamības efektivitāti un kvalitāti. Papildus anketā iestrādāti jautājumi ar mērķi noskaidrot sabiedrības priekšstatus par vietas ainaviski estētiskām un ekoloģiskām kvalitātēm un to vērtību. Kā arī apzinātas aktivitātes, kuras būtu vietai piemērotākās un iederīgākās.

Anketa tika izplatīta caur Jēkabpils novada elektroniskiem portāliem, kā arī papīra formātā izvietota pašvaldības sabiedriskās iestādēs. Anketēšana norisinājās no 2022. gada 13.-24. jūnijam un kopumā tika saņemtas un apkopotas anketas no 388 respondentiem. Respondentu loku veidoja 307 sievietes un 81 vīrietis, galvenokārt pārstāvot 26-35 gadu vecumu posmu. 323 respondenti par savu dzīves vietu atzīmējuši Jēkabpils pilsētu, 39 – piepilsētu un 26 – lauku apvidu.

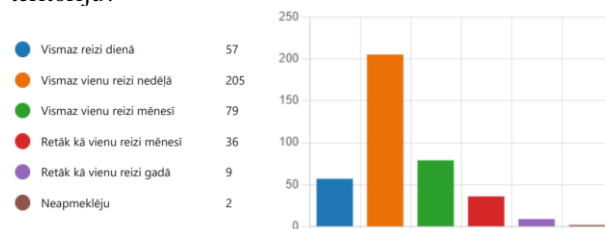
Anketas jautājumu grupā par Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves (turpmāk tekstā – teritorija) apmeklējuma raksturu, noskaidrots, ka Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijas visbiežāk tiek apmeklētas vismaz vienu reizi nedēļā. Līdzvērtīgi sadalās atbildes par teritoriju apmeklējuma biežumu vismaz reizi dienā un vismaz reizi mēnesī (skatīt 10.att.).

¹³ MK Nr.970

Cik bieži Jūs apmeklējāt Mežaparka teritoriju?

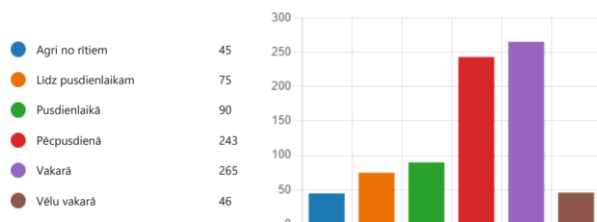
Cik bieži Jūs apmeklējāt Radžu ūdenskrātuves teritoriju?

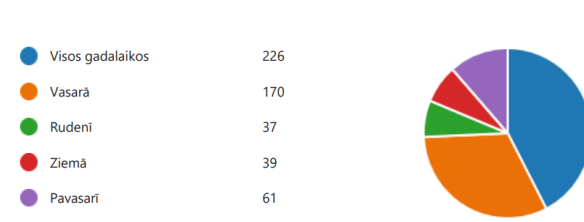
Attēls Nr. 10. Respondentu atbilžu apkopojums no anketas 2. un 3. jautājuma

Savukārt teritorijas apmeklēju populārākais diennakts laiks ir vakars un pēcpusdiena, kā arī apmeklējuma biežums nemainās no gadalaikiem un pēc respondentu atbildēm teritorija ir pievilcīga visos gadalaikos, jo īpaši vasarās (skatīt 11.att.).

Kurā diennakts laikā Jūs visbiežāk uzturaties Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijā?

Kurā gadalaikā Jūs visbiežāk uzturaties Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijā?

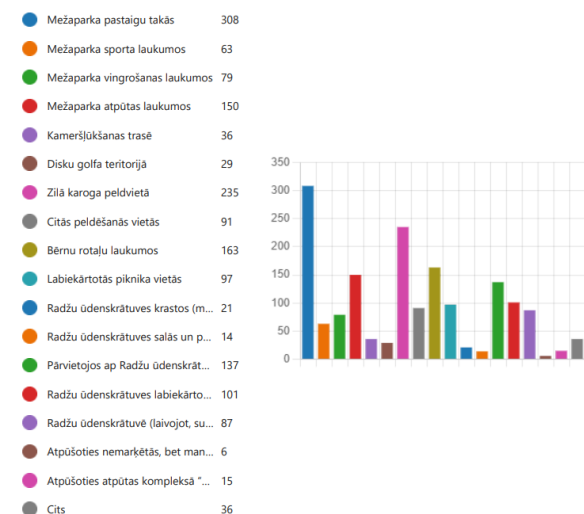

Attēls Nr. 11. Respondentu atbilžu apkopojums no anketas 6. un 7. jautājuma

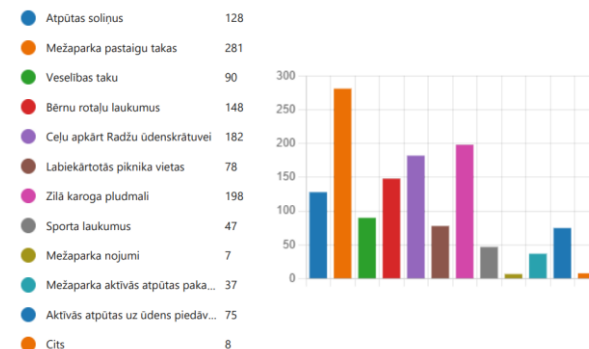
Līdz ar to var secināt, ka teritorijas piedāvātais rekreācijas klāsts, tai skaitā infrastruktūra un labiekārtojums esošā situācijā ir piemērots gan pietiekoši biežai lietošanas intensitātei, tādā teritorijas ainava ir relaksējoša un tajā pašā laikā pietiekami atraktīva, gan patīkama un pievilcīga jebkuros laika apstākļos.

Anketas jautājumu grupā par teritorijas lietošanas paradumiem, respondenti savā brīvajā laikā visbiežāk izvēlas atrasties Mežaparka pastaigu takās un atpūtas laukumos, Zilā karoga peldvietā, Bērnu rotaļu laukumos, kā arī pārvietojoties ap Radžu ūdenskrātuvi, tajā skaitā atpūšoties labiekārtotās piknika vietās. Attiecīgi visbiežāk izmantotā teritorijas infrastruktūra ir Mežaparka pastaigu takas, soliņi un bērnu rotaļu iekārtas, ceļš apkārt Radžu ūdenskrātuvei un Zilā karoga peldvietas labiekārtojums (soliņi, zviļņi, pārgērbsanās kabīnes u.c.) (skatīt 12.att.). Respondentu atbildes norāda uz to, ka teritorija tiek izmantota pilnvērtīgi, izņemot nelabiekārtotās un degradētās teritorijas, kā, piemēram, būvgružu atbērtuves kalns. Tāpat vērtīga ir iegūtā informācija par esošās infrastruktūras pielietojumu, kur secināms, ka teritorijā ir nozīmīgi celiņu pastaigu maršruti, celiņu seguma kvalitāte, kā arī atpūtas infrastruktūra visām vecuma grupām, īpaši bērniem un jauniešiem. Savukārt Zilā karoga peldvietas augstais noslogojums norāda uz nepieciešamību pilnveidot gan esošo labiekārtojumu, gan drošību pie un uz ūdens.

Kurā teritorijas daļā Jūs brīvajā laikā uzturaties visbiežāk?

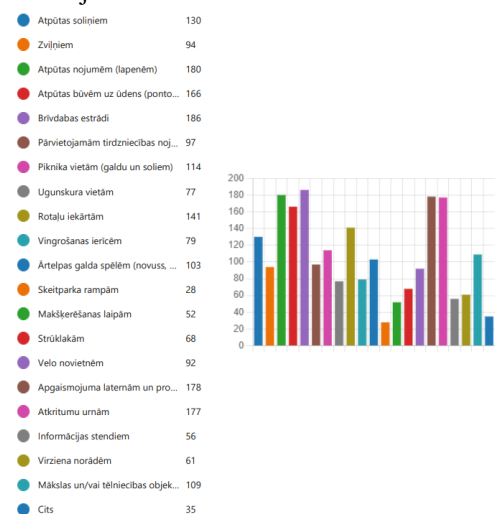
Atrodoties Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijā, kuru no esošās infrastruktūras Jūs izmantojat visbiežāk?

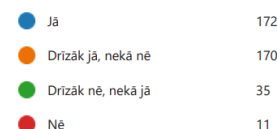
Attēls Nr. 12. Respondentu atbilžu apkopojums no anketas 4. un 15. jautājuma

Turpretī anketas jautājumos par teritorijā vēlamu labiekārtojumu un aktivitātēm, respondenti norāda, ka teritoriju būtu jāpapildina ar atpūtas nojumēm, apgaismojumu, atpūtas būvēm uz ūdens, atkritumu urnām, rotaļu iekārtām, u.c. Tomēr vienlaicīgi respondenti norāda, ka jau esošā situācijā teritorijas rekreācijas piedāvājumu klāsts ir drīzāk pietiekošs, nekā nepietiekošs. Pārsteidzoši liels respondentu atbalsts ir teritorijā izvietot brīvdabas estrādi un vēlme apmeklēt kultūras pasākumus (skatīt 13.att.). Tas norāda uz vietas daudzveidīgas izmantošanas potenciālu, tomēr šāda objekta radītā slodze var būt konfliktējoša ar dabas pamata vērtībām – putnu čalām, jutīgiem biotopiem, utt.

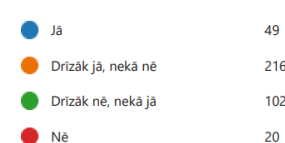
Jūsaprāt, ar kādiem labiekārtojuma elementiem būtu jāpapildina Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorija?

Vai Jums būtu interese piedalīties Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijā rīkotos kultūras pasākumos?

Vai, Jūsaprāt, Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijā esošajā situācijā ir pietiekams rekreācijas (atpūtas) piedāvājumu klāsts?

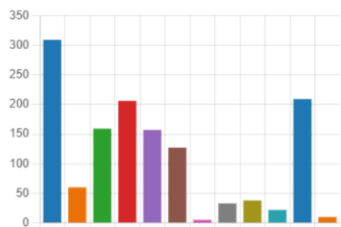
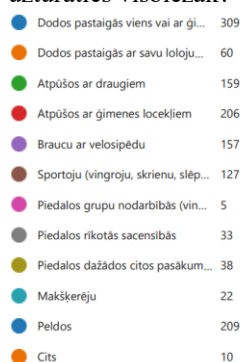

Attēls Nr. 13. Respondentu atbilžu apkopojums no anketas 19., 17. un 18. jautājuma

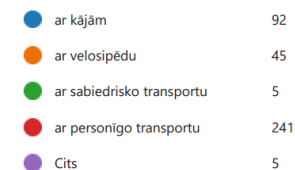
Anketas jautājumu grupā par uzturēšanās iemeslu teritorijā, tās pieejamību un sasniedzamību, respondenti norāda, ka teritoriju pamatā izvēlas pastaigām vienatnē vai ar ģimenes locekļiem, dodas peldēs vai izbraukumos ar velosipēdu. Retāk respondenti teritoriju izvēlas

makšķerēšanai, pastaigām ar lolojumdzīvnieku un dalībai kādā organizētā pasākumā, tai skaitā, piemēram, vingrošanas grupu nodarbībās artelpās. Tas norāda uz to, ka teritorijā nav piemērotas infrastruktūras, kā, piemēram, lolojumdzīvnieku ekskrementu urnas, drošas laipas krastmalās. Savukārt teritorijas pieejamību vairums respondenti vērtē kā atbilstošu un lielākoties uz teritoriju nokļūst ar personīgo transportu un kājām, retāk ar velosipēdu un sabiedrisko transportu (skatīt 14.att.).

Kāds ir iemesls, kādēļ šajā / -ās teritorijas daļās uzturaties visbiežāk?

Kā visbiežāk Jūs sasniedzat Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju?

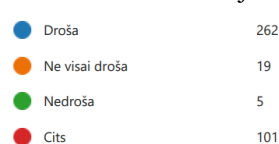

Attēls Nr. 14. Respondentu atbilžu apkopojums no anketas 5. un 12. jautājuma

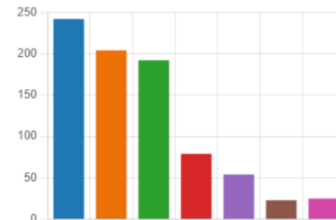
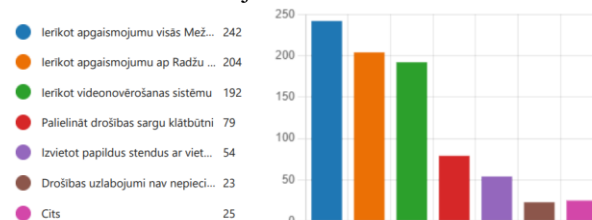
Veloinfrastuktūra ir gan mūsdienu, gan nākotnes ilgtspējīgas mobilitātes pārvietošanās līdzeklis, līdz ar to būtiski ir ne tikai domāt par veloinfrastuktūras attīstību TPL teritorijā, bet arī spēcīgu un drošu savienojamību ar Jēkabpils pilsētas nozīmīgiem sabiedriskiem objektiem un dzīvojamajiem masīviem. Tāpat svarīgi ir veidot kopējo pilsētvides velo maršruta tīklojumu, kas veido ne tikai maršruta lokus pa pilsētu savstarpēji savienojot citas rekreācijas un dabas teritorijas, bet arī veidojot lielākus maršruta lokus savienojot novada un reģiona tūrisma piedāvājuma klāstu.

Lielākā daļa respondentu uzskata, ka teritorija esošā situācija ir droša, bet nākotnē tās drošību var uzlabot ierīkojot papildus apgaismojumu un video novērošanas sistēmas (skatīt 15.att.), tādējādi arī būtiski palielinot un paplašinot teritorijas izmantošanu gada un diennakts tumšajos periodos.

Jūsaprāt, cik droša ir Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorija?

Kā, Jūsaprāt, uzlabot drošību Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijā?

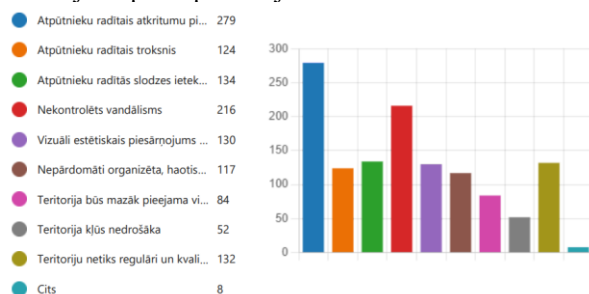

Attēls Nr. 15. Respondentu atbilžu apkopojums no anketas 13. un 14. jautājuma

Kā galvenos teritorijas attīstības riskus respondenti norāda atpūtnieku radītos atkritumus, pārlieku lielo slodzi uz dabas pamatni, kā arī nekontrolēta vandālisma sekas (skatīt 16.att.). Gan esošā situācijā, gan nākotnē būtiska ir apsaimniekošanas kvantitāte un kvalitāte, kā arī vides monitorings, īpaši jūtīgos dabas apvidos. Papildus šeit būtu aktualizējams jautājums par invazīvajām un potenciāli invazīvajām augu sugām, kas palielinoties apmeklētāju skaitam, varētu ilgtermiņā būtiski pieaugt. Līdz ar to svarīgi ir sabiedrības vides izglītošanas jautājumi un

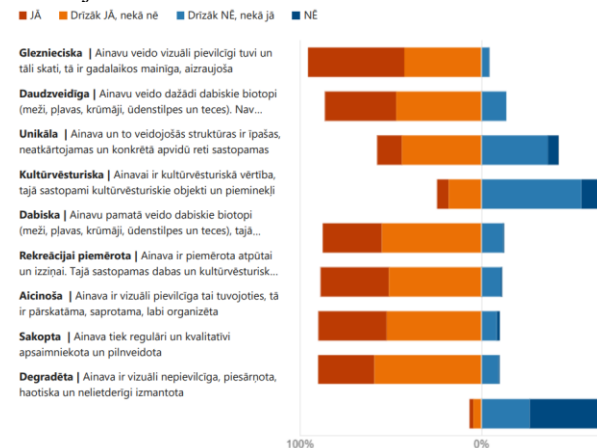
mērķtiecīga apsaimniekošanas programma, maksimāli saglabājot esošās dabas vērtības un tām raksturīgos apstākļus. Jo īpaši kontekstā ar respondentu sniegtajām atbildēm teritorijas ainavisko kvalitāšu jautājumā, būtiski ir līdzsvarot ainaviski estētiskās un ekoloģiskās vērtības ar vietas labiekārtojuma infrastruktūras piesātinājumu un teritorijas organizētu lietošanu. Lielākā daļa respondentu teritoriju novērtē kā glezniecisku, daudzveidīgu un aicinošu, bet tajā pašā laikā arī norāda uz teritorijas degradētām daļām, kas rada ainavas vizuālo nepievilcību, piesārņotību un nelietderīgu izmantošanu (skatīt 17.att.) – šajā gadījumā netieši norādot uz būvgružu veidoti atbērtuves kalnu.

Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie riski, attīstot (paplašinot) teritorijas atpūtas piedāvājumu klāstu?

Attēls Nr. 16. Respondentu atbilžu apkopojums no anketas 20. jautājuma

Lūdzu, novērtējiet Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijas ainaviskās kvalitātes:

Attēls Nr. 17. Respondentu atbilžu apkopojums no anketas 28. jautājuma

Interesants ir respondentu viedoklis par anketās dotiem apgalvojumiem, kur katrā no tiem akcentēts vai nu urbanizētas vides struktūras, vai dabas struktūras, vai līdzsvars starp abām šīm minētām struktūrām (skatīt 18.att.).

Izvēlieties vienu no zemāk minētiem apgalvojumiem, kuram piekrītat:

- Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju **jāattīsta atbilstoši pilsētvides un sabiedrības vajadzībām un interesēm**, tajā ir jāintegrē plašs pakalpojumu klāsts un mūsdienīga infrastruktūra. Dabas vērtības, kā bioloģiskā daudzveidība, jāuztur ārpus pilsētas robežām;
- Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijā turpmākā attīstībā jākoncentrējas uz **līdzsvaru** starp **esošām dabas vērtībām un sabiedrības rekreācijas vajadzībām un interesēm**, t.i. jāveido jaunos mūsdienīgus rekreācijas infrastruktūras objektus, kā, piemēram, asfaltētu veloceliņu, apgaismotas pastaigu takas, labiekārtoti atpūtas laukumi, u.c., un jānodrošina optimāli apstākļi dabas vērtību aizsardzībā un saglabāšanā;
- Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijā **nav pieļaujama jaunu infrastruktūru izveide**, teritorijā jāveicina dabas vērtību, tai skaitā bioloģiskās daudzveidības attīstību ar minimālu cilvēka iejaukšanos.

Attēls Nr. 18. Respondentu atbilžu apkopojums no anketas 26. jautājuma

Respondenti nepārprotami lielāko atbalstu sniedz līdzsvarotām cilvēka veidoto un dabas struktūru attiecībām, tātad ainavas attīstībai jābūt tādai, kas koncentrējas uz līdzsvaru starp esošām dabas vērtībām un sabiedrības rekreācijas vajadzībām un interesēm, integrējot jaunus,

mūsdienīgus, tai skaitā ilgtspējīgu rekreācijas infrastruktūras objektus, vienlaicīgi nodrošinot optimālus apstākļus dabas vērtību aizsardzībā un saglabāšanā.

To apstiprina arī respondentu minētās teritorijas vidi degradējošās pazīmes, kur priekšplānā izvirzās novecojis labiekārtojums un zems teritorijas apsaimniekošanas līmenis, un nozīmīgākās vērtības – svaigs, tīrs gaiss, dabas skaistums, pilsētas centra tuvums (skatīt 19.att.).

Nosauciēt vismaz trīs, Jūsaprāt, vidi degradējošās pazīmes, kuras piemīt Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijai?

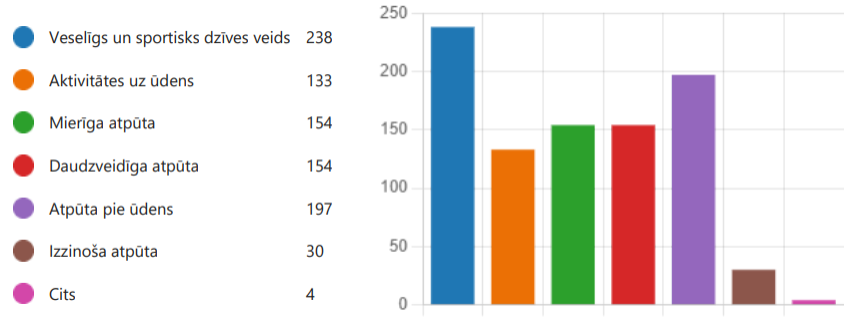
Nosauciēt vismaz trīs, Jūsaprāt, nozīmīgākās vērtības, kuras piemīt Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijai?

Attēls Nr. 19. Respondentu atbilžu apkopojums no anketas 21. un 22. jautājuma

Pēdējā anketas jautājumā par Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijas identitāti jeb atpazīstamības saukli, respondenti nostiprina savu viedokli attiecībā uz teritorijas nozīmību sabiedrības dzīves kvalitātes – veselīgas un sportiskas vides nodrošinājumam, mierīgai un daudzveidīgai atpūtai pie ūdens (skatīt 20.att.).

Lūdzu, atzīmējiet, kurš zemāk minētais apgalvojums Jums vistiešāk asociējas ar Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijas identitāti jeb atpazīstamības saukli?

Attēls Nr. 20. Respondentu atbilžu apkopojums no anketas 27. jautājuma

Kopumā secinot, teritorija ir nozīmīga vieta atpūtai no ikdienas stresa un straujā dzīves ritma, līdz ar to tajā maksimāli saglabājamas mierīgas un relaksāciju veicinošas atpūtas zonas, kas integrētas respektējot dabas pamatnes vērtības (mežs, ūdenskrātuve). Tai ir augsts rekreācijas potenciāls, kas šobrīd pamatā ir vērsts uz vietējiem iedzīvotājiem, līdz ar to, attīstot vietu kā tūrisma

objektu, būtiski organizēt vidi, kas nemazina vietas vērtības un kvalitātes, un vietējo iedzīvotāju atpūtas iespējas. Kā arī, teritorija ir salīdzinoši plaša un ainaviski daudzveidīga, ar labi izveidotu infrastruktūras bāzi, tomēr tā nav optimāli organizēta, tā ir nejausam apmeklētājam (tūristam) grūti uztverama / nerasniedzama, tā ir funkcionāli sadrumstalota.

2.2. Intervijas tipa socioloģiskā aptauja

Papildus anketēšanai tika veikta intervijas tipa socioloģiskā aptauja (turpmāk tekstā – intervija) teritorijā uz vietas un Jēkabpils pilsētas centrā sastapto cilvēku vidū. Katrai respondentu grupai intervijā tika iekļauti pieci pamatjautājumi, ietverot tēmas par teritorijas apmeklējuma iemesliem, vietas raksturojumu, vērtībām, trūkumiem un potenciālu. Kopumā tika nointervēti 20 teritorijā uz vietas sastaptie respondenti un 15 Jēkabpils pilsētas centrā sastaptie respondenti.

Respondenti intervijās izrādīja draudzīgu attieksmi un ieinteresētību. Gan teritorijā uz vietas, gan pilsētas centrā sastaptie respondenti pārsvarā pauda vienlīdzīgu viedokli par vietas vērtībām un trūkumiem, galvenokārt norādot uz plašās dabas teritorijas vērtībām – klusumu, svaigu gaisu, dabas gleznieciskumu, nesteidzīgu atpūtu, un vājās apsaimniekošanas problēmām – aizaugošām teritorijām, ar atkritumiem piesārņotām vietām un novecojušu labiekārtojumu. Atsevišķiem respondentiem atšķīrās viedoklis par atpūtas vietu, tai skaitā soliņu un atkritumu urnu nepieciešamību Mežaparka teritorijā, par iemesliem minot jauniešu baru koncentrētu uzturēšanos un līdz ar to vandālismu un nedrošības sajūtu, kā arī, īpaši vecāka gada gājuma cilvēkiem nepieciešamību pastaigas laikā biežāk apsēsties.

Respondenti papildus pauda viedokli par iespējamiem nepieciešamiem apjomīgiem finanšu ieguldījumiem laikmetīgai vietas attīstībai un spēju optimāli nodrošināt teritorijas apsaimniekošanu pie pieaugošās slodzes. Kā arī monitoringa nepieciešamību tieši dabas vērtību aizsargāšanas un saglabāšanas jautājumos. Turpretī lielākā daļā pauda negatīvu viedokli par putnu koloniju, kas par savu dzīvotni izvēlējušās Radžu ūdenskrātuves A daļā esošās salas, kā galvenos mīnus norādot uz putnu radīto trokšņainību un netīrību.

3. Esošās situācijas ainavas analīze

Ainavas analīze ietver ainavas izpētes procesus dažādos līmeņos, veicot ainavas vispārēju raksturojumu, ainavas struktūru inventarizāciju un ainavas telpu un struktūru novērtējumu. Ainavas analīze palīdz izprast tās veidotājelementu savstarpējo attiecību dinamiku un ietekmes, kā arī identificēt kultūrvēsturiskās, estētiskās un ekoloģiskās vērtības.

Ainavas vispārējā raksturojumā, pirmkārt, ietverta informācija par apskatāmās teritorijas zemes virsmas reljefu un uzbūvi, ar ko ir saistītas ūdens plūsmas ainavā, kas galvenos vilcienos nosaka ainavas telpisko struktūru. Otrkārt, veikts apbūves un kokaugu apauguma blīvuma jeb intensitātes ainavas raksturojums un, treškārt, apzināts galveno ceļu tīklojums, kas kopumā atvieglo turpmāko ainavas novērtēšanas un plānošanas procesu.

Ainavas struktūru, tai skaitā elementu inventarizācija veikta, izdalot sekojošus teritorijas veidotājelementus:

- Vertikālās struktūrās – būves, labiekārtojuma elementi (soliņi, zviļņi, atkritumu urnas un tvertnes, apgaismojuma laternas, norādes, informācijas stendi, tēlniecības objekti, bērnu rotaļu iekārtas, vingrošanas iekārtas, u.c.);

- Horizontālās struktūras – brauktuvju, ietvju, laukumu segumi, atbalsta sienas, nožogojums, inženiersistēmas;
- Veģetācija – apauguma veidi (dabiskas struktūras, tai skaitā ĪADT; dekoratīvi stādījumi);
- Ainavas kompozīcija – skatu punkti, līnijas un atvērumi, ainavu tipi (atvērtas un slēgtas ainavas).

Inventarizācijas dati kalpo par vietas identitātes un ainavas tēla veidotājelementu koncentrētu apskates materiālu, izgaismojot tās strukturālo vienotību un telpisko kvalitāti.

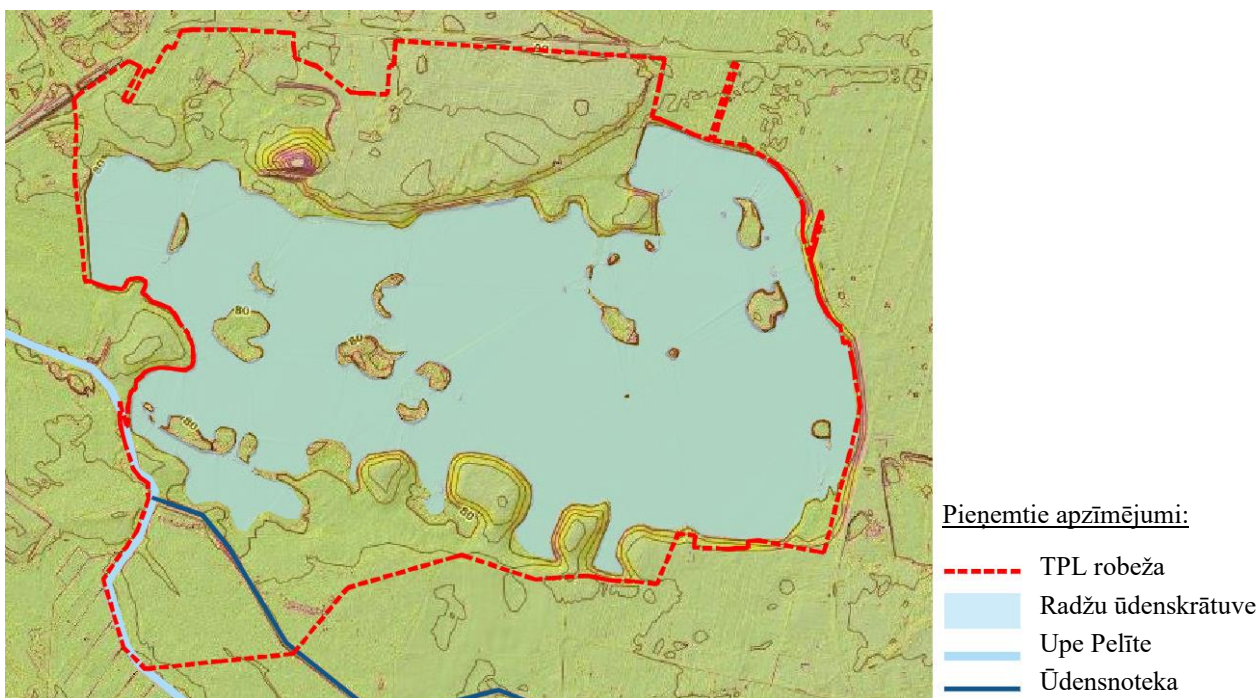
Savukārt, ainavas telpas un struktūru novērtējums, pirmkārt, ietver ainavas vizuāli estētiskās un ekoloģiskās kvalitātes, otrkārt, izvērtē esošo struktūru, tai skaitā labiekārtojuma funkcionālo atbilstību un stilistisko iederību un, treškārt, nosaka ainavas jutīgās jeb riska zonas.

Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju ainavu analīze veikta izmantojot kartogrāfiskos materiālus, publiski pieejamās datu bāzes un apsekojumu dabā.

3.1. Ainavas vispārējs raksturojums

Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijas atrodas pilsētas D daļā un tās pieguļošo apkaimi veido urbanizēta un lauku vide. Teritorijas ainavas telpisko struktūru pamatā veido līdzens reljefs ar nogāzēm Radžu ūdenskrātuves krastos, tai skaitā ūdenskrātuves salu krastos. Augstākais punkts teritorijā ir mākslīgi uzbūvētais kalns ZR daļā. Mežaparka teritorija pamatā līdzena, veidojot nelielu nogāzi ūdenskrātuves krasta daļā.

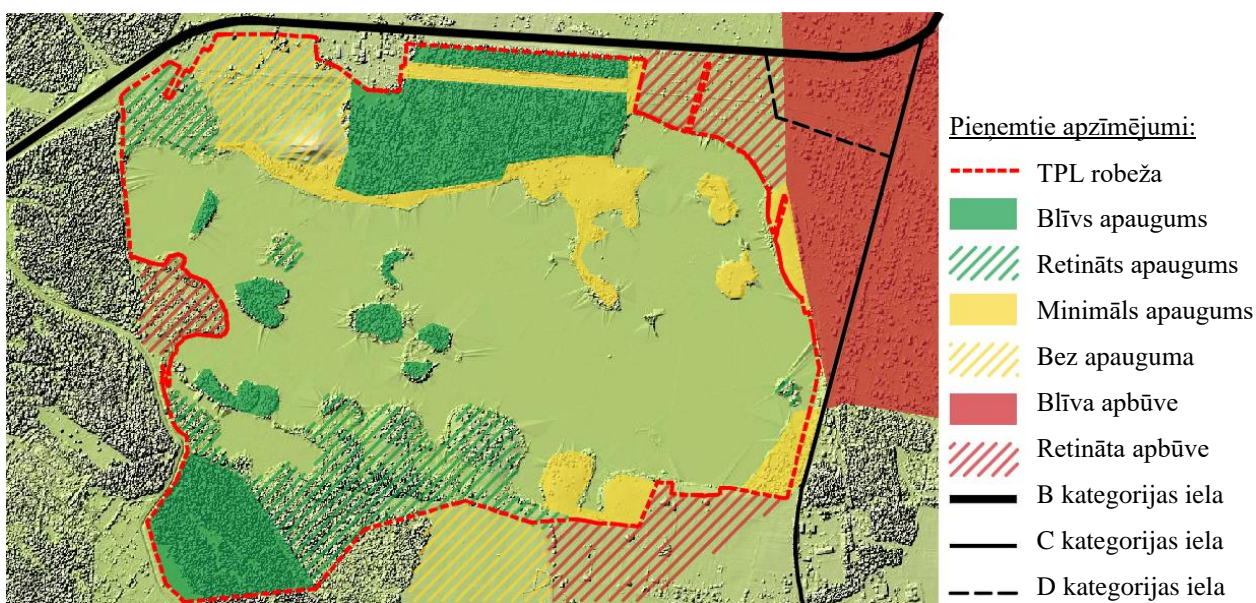
Ūdenskrātuvi veido plaša ūdens ainava ar vairākām relatīvi mazām salām. Gar ūdenskrātuvi tek upe Pelīte, kas pārplūdes laikā savienojas ar ūdenskrātuvi. Upe savienota ar koplietošanas ūdensnoteku (skatīt 21.att.).

Attēls Nr. 21. TPL teritorijas reljefa un ūdens plūsmas karte. Avots: LVM GEO kartes – LiDAR zemes reljefa un slīpuma modelis ar augstumlīknēm, www.melioracija.lv dati, autora veidota shēma

TPL teritoriju lielāko daļu aizņem Radžu ūdenskrātuve, Mežaparks, meža teritorijas un esošās un perspektīvās publiskās apbūves teritorijas. Radžu ūdenskrātuves ainavas vizuālo plašumu mazina ūdenskrātuvē esošās salas un to apaugums. Mežaparka ainavu veido blīvs kokaugu apaugums, kas galvenokārt rada vizuāli slēgtas telpas, izņemot augstsprieguma trases posmu, kas veido vizuāli izteiktu lineāru un šauru telpu. Ūdenskrātuves D daļu veido blīva, retināta un minimāla apauguma teritorijas, kā arī teritorija bez kokaugu apauguma – lauksaimniecības zeme. Mežaparkam R pusē pieguļošā teritorija, kuru pamatā veido būvgružu atbērtuves kalns, moto trase, un pļavas, arī pamatā ir bez kokaugu apauguma un esošā situācija rada degradētas ainavas iespaidu. Ūdenskrātuves A daļas krastu veido blīva apbūve ar tendenci paplašināties un būtiski sašaurināt publiskās ūdensmalas pieejamību. Kā arī retinātas apbūves struktūra izveidojusies ūdenskrātuves ZA, DA daļās un kempinga “Radži” teritorijā.

TPL teritorijai pieslēdzas pilsētas B kategorijas iela (Neretas iela), C kategorijas iela (Aldaunas iela) un D kategorijas ielas (Dzirnavu, Kaļķu un Tīrums ielas)¹⁴. Neretas iela esošā un perspektīvā situācijā ir pilsētas nozīmes maģistrālā iela, tai skaitā kravu pārvadājumu trase, kas nozīmē, ka iela ir intensīvi noslogota (skatīt 22.att.).

Attēls Nr. 22. TPL teritorijā un tai piekļaujošās teritorijas galveno ceļu tīklojums, kokaugu apauguma un apbūves blīvuma intensitāte. Avots: LVM GEO karte – LiDAR virsmas modelis, Jēkabpils pilsētas teritorijas plānojums 2019.-2030., autora veidota shēma

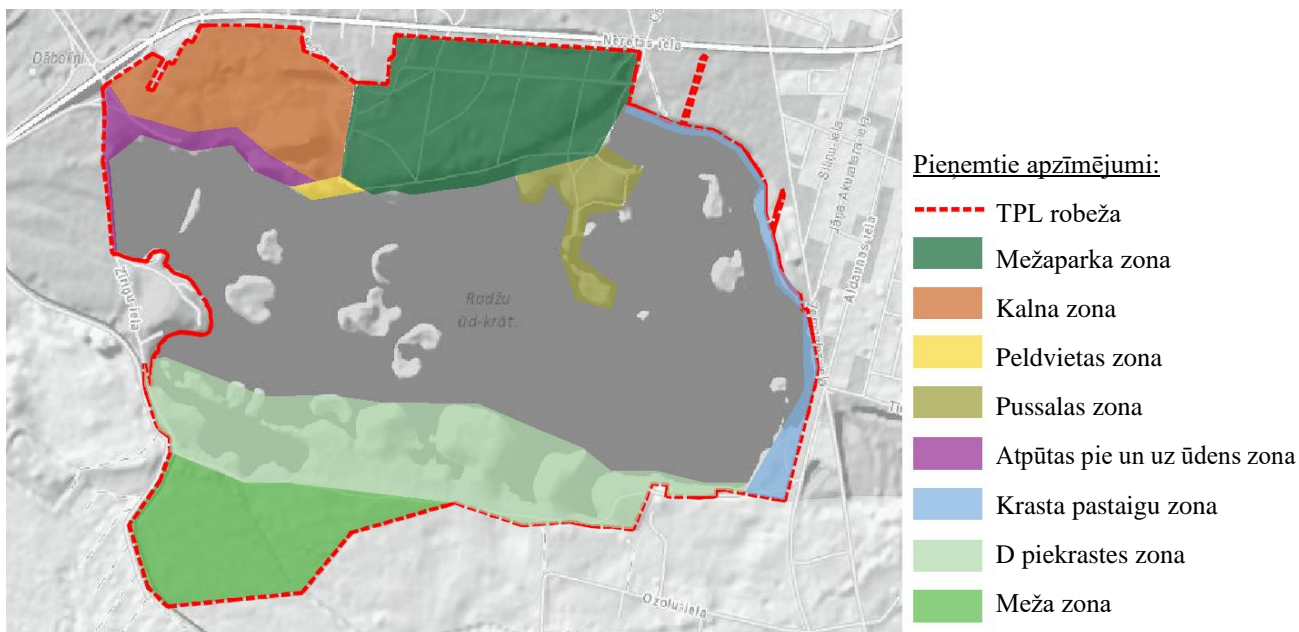
TPL ainavas telpiskā struktūra vērtējama kā monohroma un secīgi pārejoša no blīvāka uz skrajāku struktūras raksturu. Vizuāli sadalītas jeb pārrautas ainavas telpisko struktūru rada Mežaparka augstsprieguma trases posms. Kopumā ainavas raksturs ir dabas vidē balstīts, plaša mēroga un vizuāli vienmērīgs.

¹⁴ Ielu kategorijas atbilstoši MK Nr.240

3.2. Ainavas struktūru inventarizācija

Ainavas inventarizācijas ietvaros, definētas esošās funkcionālās zonas TPL teritorijai kopumā un detalizēti Mežaparka teritorijai (skatīt 23.att.). Kopējā teritorijā izdalītas astoņas funkcionālās zonas.

Mežaparka ainavu pamatā veido slēgtas ainavas kompozīcija – blīva apauguma veģetācija un antropogēnās struktūras – ceļu tīkls, aktivitāšu laukumi un labiekārtojuma elementi. Savukārt Radžu ūdenskrātuvi un tās apkārtnes struktūru veido salīdzinoši atvērta ainava ar tālām skatu līnijām un vāji organizētu antropogēno struktūru.

Attēls Nr. 23. TPL inventarizācijas funkcionālo zonu sadalījums. Avots: LVN GEO melnbaltā fona karte, autora veidota shēma

TPL teritorijā izdalītas sekojošas funkcionālās zonas: Mežaparka, kalna, peldvietas, pussalas, atpūtas pie un uz ūdens, krasta pastaigu, D piekrastes un meža zonas. Uz teritoriju ved vairāki ceļi, galvenā piekļuve no Neretas ielas. TPL ietvaros plānots izveidot divus jaunus pieslēgumus, vienu no Neretas ielas un otru no Zemgales ielas. Visintensīvākā kustība novērojama pa Mežaparka ielu gar SIA “Dzidri” īpašumu.

Uz Mežaparka zonu iespējams nokļūt pa diviem izbūvētiem ceļiem, abi ar pieslēgumu no Neretas ielas. Braucot pa Jēkabpils apvedceļu Neretas virzienā pa Neretas ielu Mežaparka pusē izvietota norādes zīme “pilsētas pludmale”. Ceļš ir labas kvalitātes, asfaltēts. Nav atsevišķi izbūvēta gājēju ietve. Ceļš ir apgaismots un marķēts ar horizontālo marķējumu “dzeltenā līnija”, kas aizliedz ceļa malā novietot autotransporta līdzekļus. Posmā līdz pludmalei, izbūvēti divi auto stāvlaukumi.

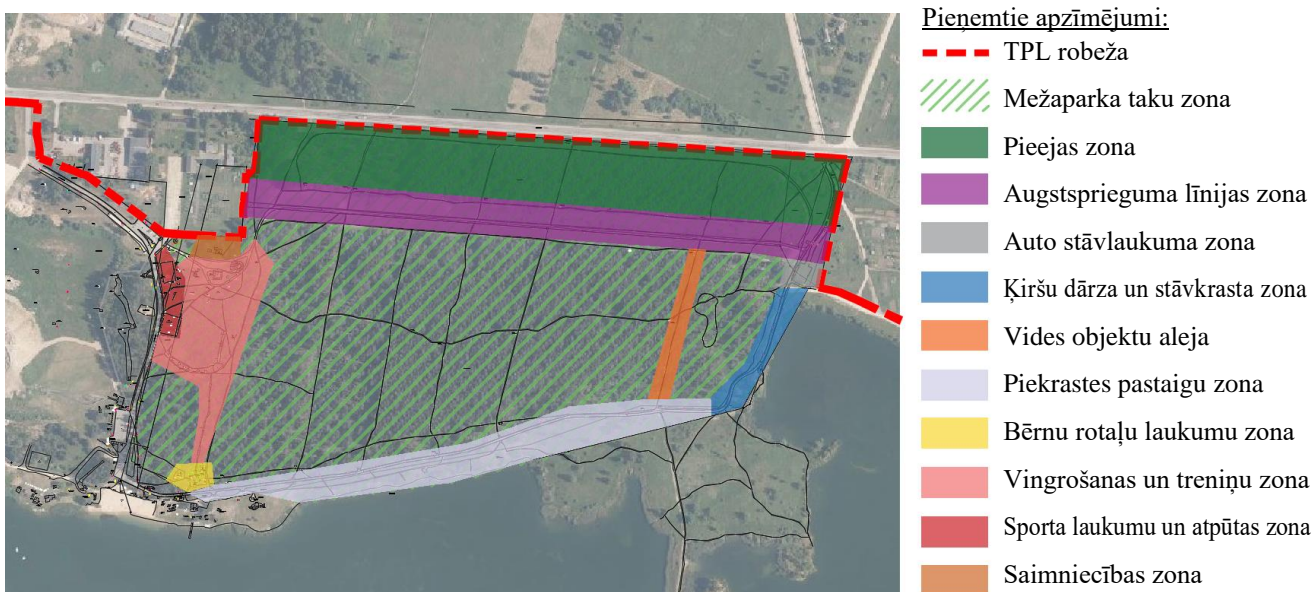
Otra piekļuve Mežaparka daļai izvietojas iepretim Viestura ielas pieslēgumam pa Mežaparka ielu, kas turpinās pa augstsprieguma trases līniju. Pie ūdenskrātuves, izbūvēts neliels auto stāvlaukums. Ielai nav atsevišķi izbūvēta gājēju ietve.

Mežaparka teritorijā izdalīta pieejas zona, augstsprieguma līnijas zona, saimniecības zona, vingrošanas un treniņu zona, sporta laukumu un atpūtas zona, bērnu rotaļu laukumu zona,

piekrastes pastaigu zona, vides objektu aleja, ķiršu dārza un stāvkrasta zona, auto stāvlaukuma zona un Mežaparka taku zona, kas attiecīgi ir visa pārējā detalizēti nesazonētā teritorija (skatīt 24.att.).

Pieejas zona veidojas starp Neretas ielas trasi un augstsprieguma līnijas zonu. Šo teritorijas daļu veido blīvs kokaugu apaugums un izstaigātās takas, kas šķērsojot Neretas ielu, izveidojušās no pilsētas pieguļošiem dzīvojamajiem rajoniem. Vienā no takas ieejām izvietota informācijas zīme ar uzrakstu “Mežaparks”. Šī zona nav labiekārtota, tātad nav izvietoti soliņi, atkritumu urnas apgaismojums vai citu labiekārtojuma elementi. Kopumā pieejas zonu veido sekojošas ainavu struktūras:

- vertikālās struktūras – informācijas zīme;
- horizontālās – iestaigātās takas;
- veģetācija – meža tipa blīvs apaugums;
- ainavu kompozīcija – slēgta telpa, ar atsevišķām skatu līnijām, kas paveras iestaigāto taku posmos.

Attēls Nr. 24. Mežaparka funkcionālās zonas. Avots: LVM GEO ortofoto karte, autora veidota shēma

Augstsprieguma līnijas zonā izveidojušies trīs paralēli pastaigu ceļi, kur viens no tiem – centrālais ir stabila grants seguma celiņš apmēram 3m platumā. Divi paralēlie celiņi jeb iestaigātās takas, izveidojušās pa zonas malām paralēli centrālām celiņam. Pie pieejas zonas esošajā takas posmā izvietoti soliņi un atkritumu urnas. Centrālais ceļš daļēji ir Mežaparka iela. Augstsprieguma līnijas zonu šķērso taciņas, kas ved no pieejas zonas un tupinās caur Mežaparku līdz Radžu ūdenskrātuvei. Kopumā augstsprieguma līnijas zonu veido sekojošas ainavu struktūras:

- vertikālās struktūras – augstsprieguma līnijas balsti, soliņi, atkritumu urnas;
- horizontālās – Mežaparka iela – grants segums, iestaigātās takas;
- veģetācija – minimāls apaugums, dekoratīvu stādījumu grupas un līnijas, pļauta zemsedze;
- ainavu kompozīcija – atvērta, izteikti lineāra telpa ar tālu skata līniju par augstsprieguma trases izveidoto koridoru.

Saimniecības zona izvietojas Mežaparka ZR malā un robežojas ar augstsprieguma līnijas apakšstacijas teritoriju. Saimniecības zonā izbūvētas koka konstrukcijas būves Mežaparka

apsaimniekošanas vajadzībām, kas norobežotas ar apaļkoku sētu. Kopumā saimniecības zonu veido sekojošas ainavu struktūras:

- vertikālās struktūras – šķūnīši, pārvietojamie atkritumu konteineri, augstsprieguma līnijas balsti;
- horizontālās – grants seguma ceļš – brauktuve – Mežaparka ielu savienošais posms, apaļkoka sēta;
- veģetācija – retināts kokaugu apaugums, pļauta zemsedze;
- ainavu kompozīcija – slēgta telpa ar tuvām skatu līnijām.

Vingrošanas un treniņu zonu veido izbūvētas pastaigu takas, starp kurām ir arī izdalāmas atsevišķi 10 metrus gara koka vingrošanas iekārta “Lūša taka” un pēdotāju taka. Gar vienu no takām izbūvēti koka vingrošanas iekārtas – āra trenāžieri. Tāpat teritorijā izvietotas šūpoles, tēlniecības un citi no koka veidoti elementi. Zonā vēsturiski atrodas namiņš, kas esošā situācijā tiek izmantos treniņu vajadzībām. Pie namiņa izbūvēts pjedestāls sacensību dalībnieku apbalvošanai un trīs karogu masti. Netālu no namiņa izveidots paugurs ar izbūvētām kāpnēm, palisāžu atbalsta sienu un dekoratīviem stādījumiem. Zonā atrodas no apaļkoka veidota atpūtas nojume – lapene, metāla karkass ar iekārtām šūpolēm un pievilksnās stieņi. Kopumā vingrošanas un treniņu zonu veido sekojošas ainavu struktūras:

- vertikālās struktūras – būves, karoga masti, pjedestāls, šūpoles, vingrošanas elementi, tia skaitā āra trenāžieri, tēlniecības objekti, atpūtas nojume, atkritumu urnas, apgaismojums, videonovērošanas kameras, informācijas stends “Veselības taka”, brīvi izvietoti laukakmeņi, vienā no akmeņiem iestrādāts gada skaitlis “1988”;
- horizontālās – grants seguma celiņi un zemes takas, pēdotāju taka ar dažādiem dabisku materiālu segumiem, palisāžu atbalsta siena, koka kāpnes ar margu;
- veģetācija – retināts un blīvs kokaugu apaugums (pārsvarā priedes un bērzi), izveidotā paugura nogāzēs dekoratīvie stādījumi, pļauta un dabiska meža zemsedze;
- ainavu kompozīcija – atvērta telpa ap namiņu, pārējā – slēgta telpa pārsvarā ar tuvām skatu līnijām.

Sporta laukumu un atpūtas zona izvietojas gar Mežaparka ielu un tajā ir ierīkoti divu veida sporta laukumi – asfaltēta seguma basketbola laukums un divi smilts seguma volejbola laukumi. Pie basketbola laukuma izvietotas metāla konstrukcijas tribīnes, koka pusbaļķa soli un atkritumu urnas. Volejbola laukumu no Mežaparka ielas norobežo vertikāli kārtotu koka vairogu sēta ar metāla balstiem. Zonā izvietotas arī koka konstrukciju balansa un šūpošanas iekārta, un velo novietnes. Kopumā sporta laukumu un atpūtas zonu veido sekojošas ainavu struktūras:

- vertikālās struktūras – soli, atkritumu urnas, tai skaitā lolojumdzīvnieku ekskrementiem, apgaismojuma laterna, velo novietnes, tribīnes, koka konstrukciju iekārtas, basketbola grozi ar statīvu, volejbola tīkli ar statīviem;
- horizontālās – grants seguma celiņi un takas, asfaltēts basketbola laukums, smilts seguma volejbola laukumi, nožogojums;
- veģetācija – minimāls un retināts kokaugu apaugums, pļauta un dabiska meža zemsedze;
- ainavu kompozīcija – atvērta telpa ap basketbola laukumu, slēgta telpa ap volejbola laukumu, pārsvarā ar tuvas skatu līnijas.

Bērnu rotaļu laukumu zona izvietojas Mežaparka DR malā un to veido divi atsevišķi bērnu rotaļu laukumi. Vienā rotaļu laukumā izbūvēts individuāla dizaina koka namiņš ar slidkalniņu un rāpšanās iespējām, savukārt otrā izvietotas sērijveida iekārtas – namiņš ar slidkalniņu, smilšu kaste, šūpoles, balansa šūpoles un vingrošanas stieņi. Laukumu segums – smilts. Papildus laukumos

izvietoti koka pusbaļķa soli ar atzveltnēm un atkritumu urnas. Zonā atrodas pārvietojamā tualete. Laukumus no pastaigu atkas gar ūdenskrātuvi norobežo koka sēta. Attālāk no rotaļu laukumiem, izvietots sērijveida ražotāja šūpuļtīkls. Kopumā bērnu rotaļu laukumu zonu veido sekojošas ainavu struktūras:

- vertikālās struktūras – soli, atkritumu urnas, rotaļu un vingrošanas iekārtas, pārvietojamā tualete, informācijas stendi;
- horizontālās – grants un zemes seguma un celiņi un takas, smilts seguma rotaļu laukumi, koka sēta;
- veģetācija – blīvs kokaugu apaugums, dabiska meža zemsedze;
- ainavu kompozīcija – slēgta telpa ap basketbola laukumu, tuvas skatu līnijas.

Piekrastes pastaigu zona izvietojas gar Radžu ūdenskrātuves Z malu. Pastaigu zonu veido asfaltēta seguma celiņš 2,70m platumā. Celiņa Mežaparka pusē novietoti atpūtas soliņi un atkritumu urnas. No asfaltētā celiņa veidoti Mežaparka pastaigu taku pielsēgumi, kā arī pieslēgumi uz iestaigāto taku tuvāk gar ūdenskrātuves krasta līniju. Zonā izvietoti arī vides objekti – saules terases karte, “Čiekurs”, akmens objekts. Paralēli asfaltētam segumam Mežaparka pusē izveidojusies iestaigāta šaura taka. Skatu līnijas no pastaigu takas galvenokārt slēgtas, ar dažiem atvērumiem uz ūdens ainavu. Kopumā piekrastes pastaigu zonu veido sekojošas ainavu struktūras:

- vertikālās struktūras – soli, atkritumu urnas, vides objekti, apgaismojuma laternas;
- horizontālās – asfalta seguma celiņš, iestaigātas zemes takas;
- veģetācija – blīvs un retināts kokaugu apaugums, dabiska meža zemsedze, dekoratīvi stādījumi;
- ainavu kompozīcija – pārsvarā slēgta telpa, tuvas skatu līnijas uz ūdenskrātuves pusi, tālākas – pa celiņa trasi.

Vides objektu aleja izvietojusies vēsturiski stādītā ošu alejā, kas ved uz ūdenskrātuvi. Esošā situācijā takas posmā izvietoti divi vides objekti – “divas zivs” un “Daugavas lilijas pilnbrieds”. Kopumā vides objektu alejas zonu veido sekojošas ainavu struktūras:

- vertikālās struktūras – vides objekti;
- horizontālās – grants seguma taka;
- veģetācija – vēsturiskie ošu alejas stādījumi, blīvs apaugums;
- ainavu kompozīcija – pārsvarā slēgta telpa ar tālu skata līniju caur aleju uz ūdenskrātuvi;

Ķiršu dārza un stāvkresta zona atrodas Mežaparka A malā un tajā turpinās asfaltētā seguma celiņš, kas savienojas ar Mežaparka ielas galā izbūvēto auto stāvlaukumu. Ķiršu dārzs primāri stādīts ar mērķi pievilināt egļu astoņzobu mizgrauža dabiskos ienaidniekus, kas vienlaikus veidos skaistas un bagātīgas ziedkopas pavasarī un piešķirs krāsas kopējai ainavai. Ķiršu dārzā izvietots vides objekts “Govs”, soliņi un atkritumu urnas. Šajā zonas posmā vēsturiski veidojies stāvs ūdenskrātuves krasts, kas papildus norobežots ar dolomīta atbalsta sienu.

Kopumā ķiršu dārza un stāvkresta zonu veido sekojošas ainavu struktūras:

- vertikālās struktūras – soliņi, atkritumu urnas, vides objekts;
- horizontālās – asfalta seguma celiņš un iestaigāta zemes taka;
- veģetācija – ķiršu stādījumi, retināts apaugums, krasta apaugums;
- ainavu kompozīcija – daļēji slēgta un atvērta telpa ar tālām skata līnijām uz ūdenskrātuvi;

Auto stāvlaukuma zona veido Mežaparka ielas galā izbūvēts neliels asfalta seguma auto stāvlaukums, gar kuru ved asfaltētais pastaigu ceļš un pieslēdzas celiņš, kas ved gar mazdārziņu teritoriju un Radžu ūdenskrātuvi. Zonā vienīgās vertikālās struktūras ir ceļa zīmes un

apgaismojuma laternas. Horizontālā struktūra ir asfaltētais laukums un grants seguma pieslēgumi. Ainavas kompozīcija ir atvērta ar tālām skatu līnijām ūdenskrātuves virzienā.

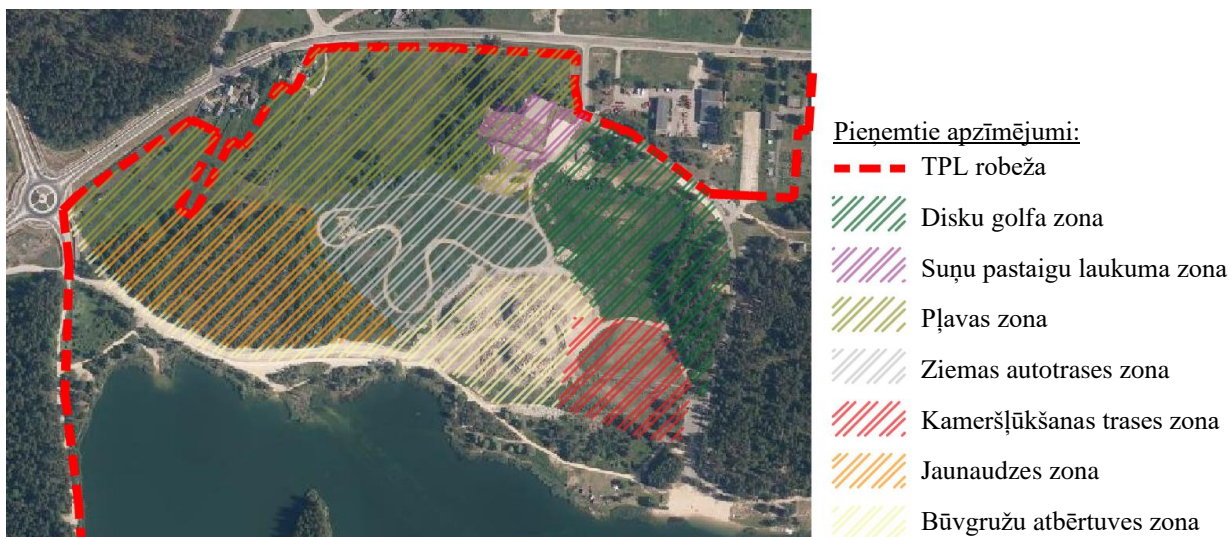
Pārējā *Mežaparka taku zonā* gar pastaigu takām zonā izvietoti soliņi un atkritumu urnas, kā arī apgaismojuma laternas, vingrošanas un bērnu rotaļu ierīces. Gar *Mežaparka takām* soliņi un atkritumu urnas pamatā veidoti vienā stilistikā, tomēr to dizains ir novecojis un neestētisks. Atsevišķās vietās gar *Mežaparka takām* soliņi demontēti, bet saglabātas atkritumu urnas.

Kopumā *Mežaparka taku zonu* veido sekojošas ainavu struktūras:

- vertikālās struktūras – soliņi, atkritumu urnas, vides objekti, informatīva rakstura stendi;
- horizontālās – grants seguma celiņi un iestaigātas zemes takas;
- veģetācija – meža tipa apaugums, dekoratīvo stādījumu grupas, dabiskā zemsedze, pļauta zemsedze;
- ainavu kompozīcija – pārsvarā slēgta, vizuāli monohroma telpa ar dažiem skata atvērumiem.

Kopumā *Mežaparka zona* ir funkcionāli aktīva ar dažādiem, izbūvētiem labiekārtojuma un vides elementiem. Tomēr, neskatoties uz vietas popularitāti, lielākā daļa esošās ainavas vertikālās struktūras ir novecojušas un nav stilistiski vienotas, tās ir haotiski izvietotas un neveido vienota ansambļa estētisku veidolu. Savukārt horizontālā struktūra pārsvarā veido neracionālu pastaigu maršruta tīklu, galvenokārt koncentrējoties uz ātru mērķu sasniegšanu, nevis ilgstošākām pastaigām tieši *Mežaparka* vidē. Lielākā daļa taciņas ir iestaigātas, līdz ar to veido nepārliciecināmas nomīdītas zemsedzes joslas, kas būtiski ietekmē vietas lietošanu ziemas apstākļos, kad zemi sedz sniegs. *Mežaparka* veģetācija pamatā sugu daudzveidības ziņā ir visnotaļ vienvēidīga un pēc VMD 26.04.2018. atzinuma “Par īpašuma “*Mežaparks*” mežaudžu veselības stāvokļa izvērtēšanu” tā ir novērtēta kā kritiska. Atsevišķās vietās, tai skaitā augstsprieguma līnijas zonā, ir īstenotas dekoratīvo stādījumu grupas, kur daļai stādījumu ir neadekvāti apgriezti vainagi, tādējādi mazinot to estētisko kvalitāti, kā arī būtiski samazinot to vitalitāti, t.i. dzīvotspēju.

Kalna zonā atsevišķi var izdalīt disku golfa, suņu pastaigu laukuma, ziemas autotrases, kameršļūkšanas, jaunaudzes, pļavas un būvgružu atbērtuves zonu (skatīt 25.att.).

Attēls Nr. 25. Kalna zonu iedalījums. Avots: LVM GEO ortofoto karte, autora veidota shēma

Kalna zonai piekļuve nodrošināta no *Mežaparka*, *Jēkaba* un *Zīriņu ielām*. Kopumā kalna zona ir vismazaktīvāk izmantota ar plašām platībām.

Visaktīvākā ir *kameršļūkšanas trases zona*, kura atrodas būvgružu atbērtuves kalna DA nogāzē. Zonā novietota piedāvātā pakalpojuma administrācijas būve, bērnu rotaļu ierīce – ekskavators zem nojumes, soliņi, atkritumu urnas, velo novietnes, apgaismojuma balti ar prožektoriem, ārtelpas tenisa galds. Uz administrācijas ēku var nokļūt no esošā auto stāvlaukuma puses. Pamatā teritorijā ir iestaigātas takas un regulāri pļautas zāliena platības. Esošo vienīgo apaugumu veido bagātīgas dekoratīvo stādījumu dobes. Ainavas kompozīcija ir atvērta ar plašām skatu līnijām, īpaši no kameršļūkšanas trases virsotnes daļas.

Disku golfa zona izvietojas blakus kameršļūkšanas trasei un aizņem daļu apmežotās platības un daļu pļavas platības. Zonā izvietoti disku golfa aprīkojums – grozi, metiena laukumi un informācijas stendi. Teritorija ir plaša daļēji atvērta un atvērta. No zonas pļavas daļas paveras tālāki skati uz apkārtni. Līdzīgi arī *ziemas autotrases zonā* ainava ir atvērta ar tālām skatu līnijām, izņemot virzienā uz būvgružu atbērtuves kalnu. Autotrase veidota no grants seguma ceļa ar nelieliem paaugstinājumiem. Zonā nav kokaugu apaugums.

Tuvāk Neretas un Mežaparka ielas pieslēgumam, izvietojas *suņu pastaigu laukuma zona*, kur ierīkots suņu pastaigu laukums ar suņu aktivitāšu aprīkojumu, nojumi, soliņiem, atkritumu urnām un konteineriem. Teritorija ir iežogota ar stieple paneļu žogu. Pie laukuma izveidots plašs grants seguma stāvlaukums. Pārējo zonas daļu, izņemot, būvgružu atbērtuves zonu, veido dabiska ainavas struktūra – jaunaudze un pļavas. Būvgružu atbērtuves zona, kopējās ainavas kontekstā, ir gan estētiski, gan ekoloģiski degradēta teritorija. Tomēr perspektīvā tai ir augsts potenciāls kļūt par daudzveidīgu aktivitāšu vietu, kā arī estētiski pievilcīgu kopējās ainavas sastāvdaļu un skata platformu un Jēkabpils apkārtnes ainavām.

Peldvietas zona ierīkota Mežaparka ielas galā Radžu ūdenskrātuves krastos. Peldvietai kopš 2010. gada ir piešķirts Zilā karoga statuss. Uz peldvietu ved plata koka laipa, kas savieno auto stāvlaukumu ar pludmali. Zona ir labiekārtota ar soliņiem, sauļošanās zvilņiem, galdi ar soliņiem, atkritumu urnām un tvertnēm, individuāla dizaina un sērijveida velo novietnēm, pārgērbšanās kabīnēm, glābšanas torni un administrācijas ēku, vietai atbilstošiem informācijas stendiem. Papildus izvietoti vides objekti, kā, piemēram, saules pulkstenis. Krastmalā stiprināta pontona laipa. Daļai pludmales ir smilšu segums, bet daļai pļauta zāliena segums. Teritorijā ir uzstādīta videonovērošana. Ainavas kompozīcija ir vērsta uz ūdenskrātuvi, tā ir plaša ar tālām skatu līnijām.

Atpūta pie un uz ūdens zona izvietojas pa kreisi no peldvietas zonas un stiepjas līdz pat Zīriņu ielai. Šajā zonā iespējams iznomāt dažādus ūdens transportlīdzekļus, kā arī nodarboties ar veikbordū. Zonā izvietots skeitparks un ierīkotas vairākas piknika vietas ūdenskrātuves krastos. Zona ir daļēji labiekārtota – tajā atrodas dažāda stila būves un labiekārtojuma elementi (soli, informācijas zīmes, augu toveri, u.c.). Ainavas kompozīcija galvenokārt vērsta uz ūdenskrātuves ainavu, tomēr neizbēgamas ir plašās skatu līnijas uz būvgružu atbērtuves daļu.

Pussalas zonas izvietojusies Mežaparka D daļā un tā pamatā ir ĪADT sauso zālāju biotops. Esošā situācijā pussalā ir iestaigātas vairākas takas un šī ir dabiskā reljefa augstākā teritorijas daļa.

Krasta pastaigu zona ir šaura josla gar Radžu ūdenskrātuvi, kas robežojas ar mazdārziņu un privātās apbūves teritorijām. Krasta pastaigu zonā arī pēc OZOLS datiem ir atzīmēts sauso zālāju biotops. Esošā situācijā izbūvētais grants seguma ceļš daļēji nodrošina pieguļošo teritoriju lietotāju piekļuvi saviem īpašumiem. Krasta zonā atsevišķās vietās privātpašnieki izbūvējuši laipas, nodrošinot piekļuvi ūdenskrātuvei. Zonā ierīkotas zemē iedziļinātas atkritumu tvertnes. Zonas D galā labiekārtota peldēšanas vieta un volejbola laukumi. Zonu pamatā veido retināts kokaugu apaugums, dabiskas pļavas, kas nodrošina galvenokārt atvērtu ainavu un tālas skatu līnijas.

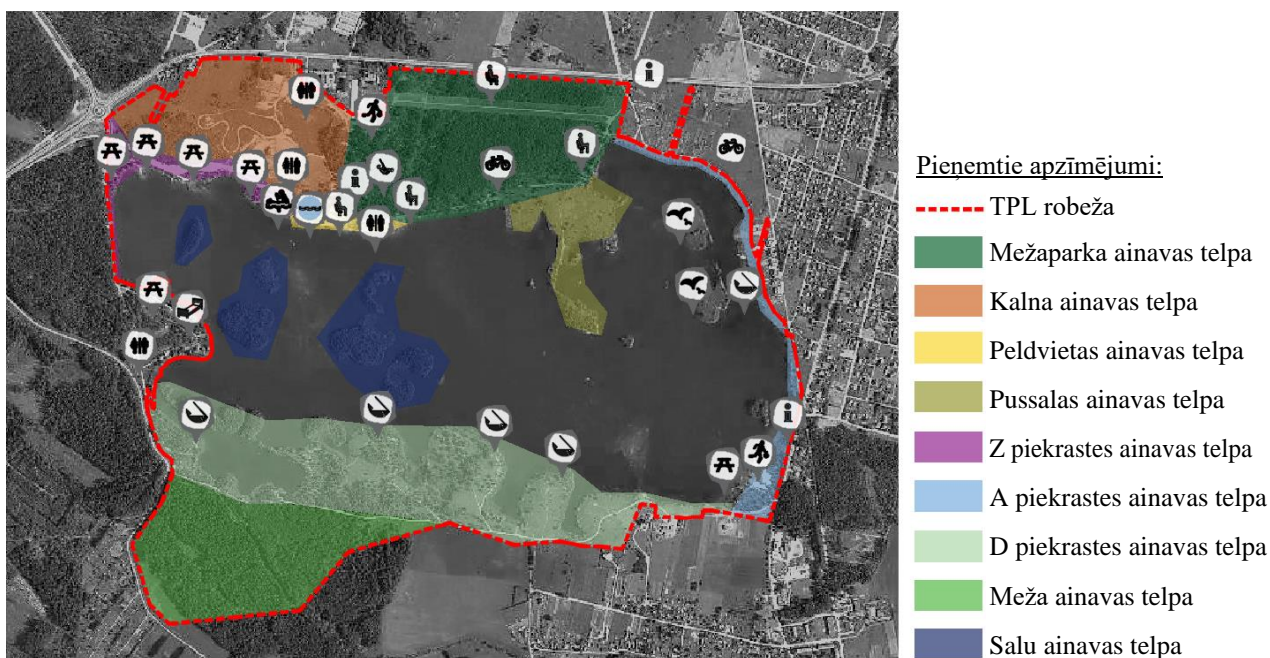
D piekrastes zona izvietojas otrpus ūdenskrātuvei iepretim Mežaparka un klana zonām. Zonai piekļuve nodrošināta no Zīriņu un Aldaunas ielām pa grants un asfalta seguma ceļiem. Esošā situācijā ceļa satiksmes regulējums neaizliedz šīs zonas šķērsošanu. Teritorija pamatā nav labiekārtota un lielāko daļu sedz sauso zālāju biotopi, un blīvs un retināts kokaugu apaugums. Zonā esošās pussalas ir vietējo iedzīvotāju iecienītas atpūtas vietas, par ko liecina atstātie atkritumi un pašrocīgi ierīkotās ugunsкура vietas. Pussalās ir novērojamas haotiski izbraukātas un iestaigātas takas. Zonas ainava ir plaša, pamatā daļēji atvērta un slēgta ar tuvām skatu līnijām, īpaši no esošā grants ceļa daļas.

Meža zona izvietojas D piekrastes zonas esošā ceļa pretējā pusē un piekļūšana ir nodrošināta pamatā no Zīriņu ielas. Teritorija nav labiekārtota, tā ir ar blīvu kokaugu apaugumu un slēgtu ainavu.

3.3. Ainavas specifisks novērtējums

3.3.1. Ainavas estētisko un ekoloģisko kvalitāšu novērtējums

TPL teritorijā atzīmētas 10 ainavas telpas, kur katrā no tām laika gaitā veidojies atšķirīgs aktivitāšu klāsts, infrastruktūra un labiekārtojums (skatīt 26.att.). Ainavu telpas lielā mērā sakrīt ar teritorijas funkcionālajām zonām, kas raksturo ne tikai to atšķirīgo lietošanas veidu, bet arī ainaviski vizuālās kvalitātes estētiskos un ekoloģiskos aspektus.

Attēls Nr. 26. Ainavu telpas, esošās aktivitātes un rekreācijas labiekārtojums

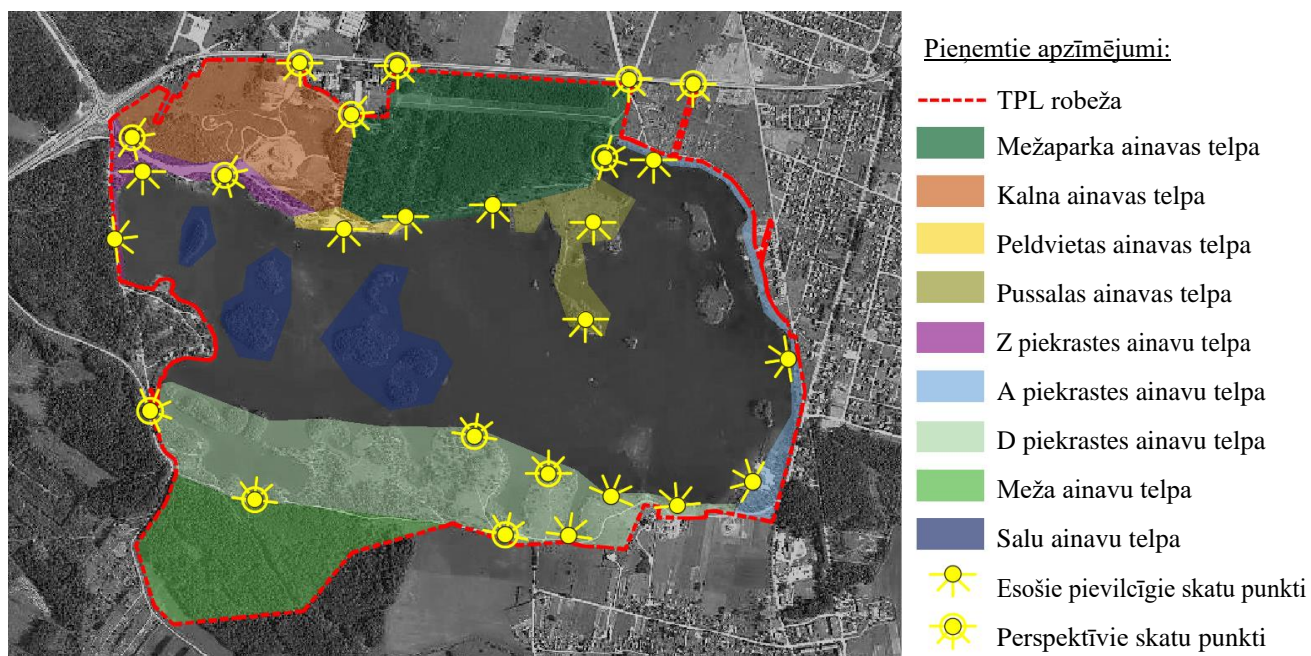
Ainavas vizuāli estētisko kvalitāšu novērtējuma mēraukla balstās ir trīs pamatvērtībās – unikāla pret tipisku ainavu, daudzveidīga pret monotonu ainavu, neitrāla (īkdienišķa) pret īpašu ainavu, pievilcīga (aicinoša) pret nepievilcīgu (noplicinātu) ainavu. Ekoloģisko kvalitāšu novērtējuma mēraukla ir ainavu ekoloģiskās sistēmas tīklojums, potenciālā piesārņojuma klātbūtne un esošās dabas vērtības, tai skaitā bioloģiskā daudzveidība, sugu dzīvotspēja pie teritorijas turpmākās attīstības. Savukārt ainavas esošo struktūru kritēriji ir to funkcionālā atbilstība un stilistiskā saderība un iederība konkrētā vidē.

TPL teritorija ainava pamatā vērtējama kā unikāla, daudzveidīga un īpaša ainava, kas esošā situācijā ir daļēji pievilcīga. Ainavas unikalitāti un daudzveidību veido plašā Radžu ūdenskrātuves ainava ar roboto krasta daļu un daudzām salām tās vidienē. Savukārt īpašu to padara ainavas veidošanās vēsture, kas neatstāj neitrālu iespaidu. Teritorijai no ainavu ekoloģiskā vērtējuma ir augsts potenciāls, tomēr tās izteiktais invazīvo sugu piesārņojums un urbanizētās vides tiešais tuvums, ir lielākie riski esošo dabas vērtību noplicināšanā.

Kopumā ainavas struktūru veidojošais labiekārtojums lielākā mērā ir konkrētai dabas videi piemērots, tomēr iztrūkst organizētas plūsmas infrastruktūra, īpaši ūdenskrātuves piekrastes zonās.

Mežaparka ainavas telpas no vizuāli estētiskā vērtējuma ir tipiska meža ainava ar monotonu raksturu. Ainavas telpa ir neitrāla jeb ikdienišķa. Tā pamatā nav aicinoša, jo nav identificējamās noteiktas ieejas teritorijā, tomēr tā saglabā savu naturālo pievilcību un kopumā ir vērtējama kā tipiski nozīmīgas ainavas sastāvdaļa. Telpas pamat aktivitātes veido aktīvās un pasīvās atpūtas iespējas, ko nodrošina celiņu tīklojums, aktivitāšu laukumi, atpūtas labiekārtojums. Celiņu tīklojums neveido vietai optimālus pastaigu maršrutus. Celiņu un taku segums ir piemērots Mežaparka videi. Labiekārtojuma elementi lielākoties nav stilistiski vienoti, bet to materiāli ir videi iederīgi.

Papildus ainavas kvalitāšu novērtējumam identificēti nozīmīgākie skatu punkti ar mērķi izcelt, tai skaitā dažādot vietas estētiskās vērtības (skatīt 27.att.). Identificētie skatu punkti ir nozīmīgi kopējās ainavas kontekstā, jo atklāj vietas vizuālās vērtības kā gleznieciskumu, daudzveidību, identitāti, vienotību, varenību un dabisko skaistumu. TPL teritorijā atzīmēti nozīmīgi skatu punkti visās ainavu telpās, izņemot ūdenskrātuves salu ainavu telpu, jo tās ir ūdenskrātuves nozīmīgas ainaviskās sastāvdaļas, no kurām paveras skatu līnijas praktiski uz visu teritorijas apkārtni.

Attēls Nr. 27. Ainavu telpu nozīmīgie skatu punkti

Identificētie nozīmīgie skatu punkti iedalīti esošos pievilcīgos skatu punktus un perspektīvos skatu punktus. Pievilcīgie skatu punkti ir, pirmkārt, tie, kuri esošā situācijā ir viegli sasniedzami, tātad ne tikai vizuāli, bet arī fiziski un, otrkārt, to ainaviskā uztveres kvalitāte ir augstvērtīga, vietai

nozīmīga un tās identitāti raksturojoša. Savukārt perspektīvie skatu punkti ir tie, kuri kopējās ainavas kontekstā ir nozīmīgi ainaviski telpiskā rakstura pilnveidei un identitātes nostiprināšanai. Perspektīvie skatu punkti esošā situācijā galvenokārt ir traucēti vai slēgti, tātad kādā posmā veidojies blīvs jeb necaurredzams kokaugu apaugums un/vai skats ir vizuāli piesārņots ar konkrētā ainavā neiederīgām struktūrām vai elementiem. Īpaši, ja skatu punkts sakrīt ar kādu no galvenajām ieejām teritorijā, tam ir jābūt viegli uztveramam, pieejamam un aicinošam un vietas identitāti raksturojošam.

Mežaparka ainavas telpu skar vairāki nozīmīgi skatu punkti, īpaši Neretas ielas posmā, kur teritorijas ainavai jābūt vizuāli pievilcīgai, aicinošai un viegli pieejamai. Esošā situācijā uzmanību jāpievērš Mežaparka vizuālam tēlam, tas jāveido estētiski pievilcīgāks un aicinošāks, izvairoties no ainavas vizuālās sadrumstalotības ar vidē neiederīgām struktūrām, kā arī veidojot izteiksmīgākas ieejas Mežaparka teritorijā. Savukārt gar Mežaparkam pieguļošo ūdenskrātuvi veidojas vairāki pievilcīgi skatu punkti uz plašo ūdenskrātuves ainavu.

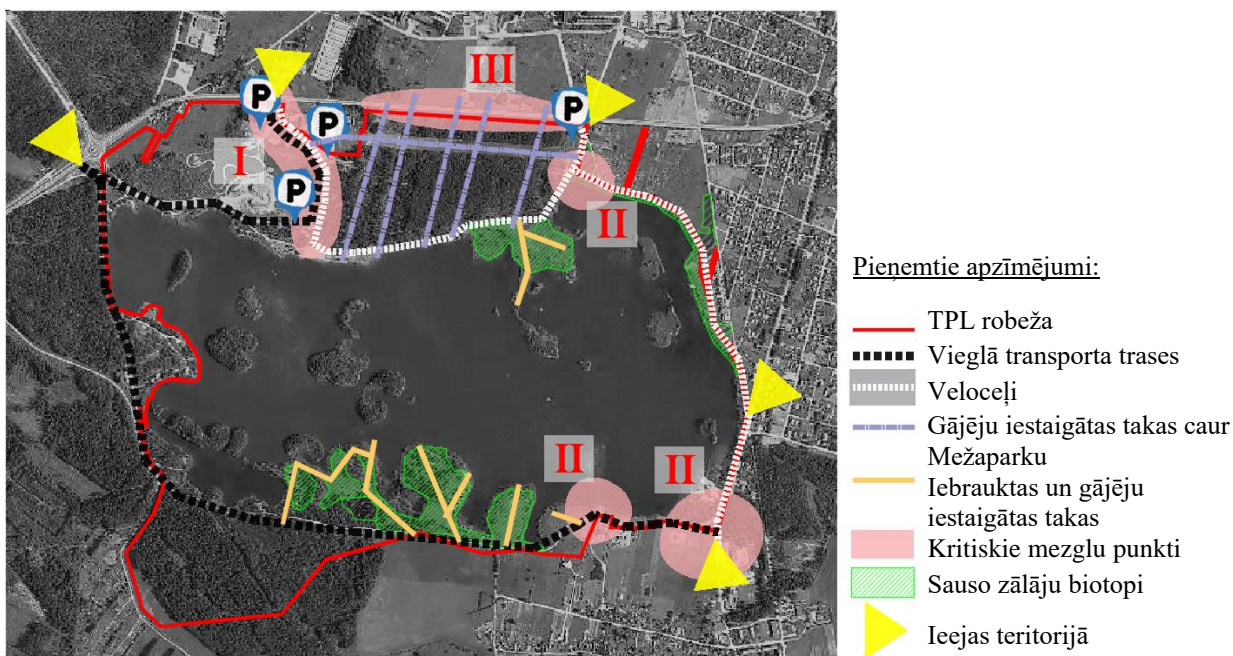
Kalna ainavas telpa galvenokārt ir saskatāma no Neretas un Mežaparka ielām, Z un D piekrastes ainavu telpām, kā arī daļēji no peldvietas ainavas telpas. Tā kā kalna ainavas telpa rada nepievilcīgu un degradētu vizuālo iespaidu, tad šie skatu punkti ir īpaši nozīmīgi kopējās ainavas vizuāli estētiskās kvalitātes un tēla uzlabošanai.

Skatu punkti, kas veidojas D piekrastes ainavu telpā, ir nozīmīgi ainavas daudzveidības kontekstā, jo gar šo teritoriju ved galvenais pastaigu ceļš ap ūdenskrātuvi. Esošā situācijā no ceļa paveras vienveidīga, lielākoties aizaugusi ainava caur kuru nav saskatāma plašā ūdens ainava. Skatu punkti kā atvērumi noteiktā ceļa posmā dažādotu ainavas telpu, radītu to gleznieciskāku un izteiksmīgāku.

3.3.2. Ainavas mobilitātes infrastruktūras novērtējums

Mobilitāte ir ainavas pieejamības un uztveres organizators un tās identifikācija un novērtējums palīdz noteikt teritorijas iespējamās riska zonas, tai skaitā kritiskos mezglu punktus. Pa TPL teritoriju iespējams pārvietoties ar vieglā transporta līdzekļiem, velosipēdu, citiem maziem elektriskiem pārvietošanās līdzekļiem un kājām. Galvenā vieglā transporta līdzekļu piekļuve teritorijai veidojas no Neretas, Mežaparka un Zīriņu ielām. Autotransporta novietne ierīkota teritorijas četros punktos – trīs stāvlaukumi izvietojas Mežaparka ielas trasē, kas ved uz peldvietu un viens stāvlaukums – Mežaparka ielas galā (ielas posms, kas atrodas iepretim Viestura ielas pieslēgumam Neretas ielai). Riteņbraucēju plūsma tiek organizēta pa Mežaparka ielu, gar ūdenskrātuves A daļas piekrasti līdz Aldaunas ielas izbūvētam veloceliņam. Savukārt kājāmgājēju plūsma galvenokārt uz Mežaparka un ūdenskrātuves piekrasti Z daļā ved, šķērsojot Neretas ielu. Tāpat izveidojušās haotiski iestaigātas takas ūdenskrātuves pussalā un D piekrastes daļā.

Atbilstošas kvalitātes infrastruktūra izbūvēta Mežaparka ielu posmos, tomēr, ņemot vērā, ka tā ir pietiekami intensīvi noslogota ar auto transporta plūsmu, tā ir nedroša riteņbraucējiem un kājāmgājējiem. Pārējie auto transporta ceļi ir apmierinošas kvalitātes grants seguma. Gājēju un veloceļš gar Z piekrastes daļu kā turpinājums asfaltētai Mežaparka ielai no peldvietas zonas, ir labas kvalitātes un vietai atbilstošs. Savukārt gājēju takas pārsvarā ir iestaigātas zemes seguma takas un grants seguma celiņi (skatīt 28.att.).

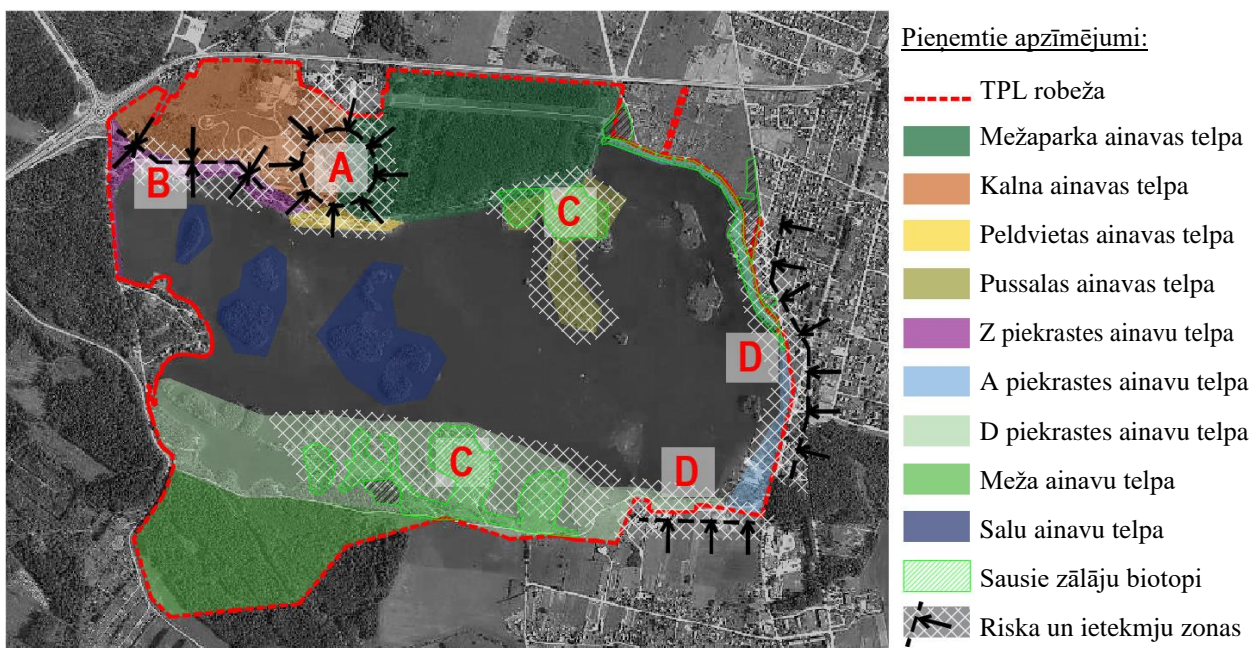
Attēls Nr. 28. Ainavas mobilitātes infrastruktūra. Kritiskie mezglu punkti

Mobilitātes kritiskie mezglu punkti galvenokārt izvietojušies intensīvas un neskaidras plūsmas zonās:

- I. Kritiskais mezglu punkts Mežaparka ielas posmā, kur veidojas visu satiksmes dalībnieku interešu konflikts. Pie peldvietas izbūvētais auto stāvlaukums rada papildus bīstamību atpūtniekiem, intensīvās kustības dēļ, kā arī radot trokšņus un dūmgāzes tuvu atpūtai vietai;
- II. Kritiskais mezglu punkts veidojas daļās, kur ir neskaidrs un maldinošs auto transporta plūsmas definējums, t.i. kustība ir atļauta, tomēr ceļa parametri un segums tam nav piemēroti;
- III. Kritiskais mezglu punkts veidojas Neretas ielas posmā gar Mežaparka teritoriju, kur iela tiek aktīvi šķērsota, dodoties uz Mežaparku un ūdenskrātuvi no apkaimē esošajiem dzīvojamajiem masīviem.

3.3.3. Ainavu riska un ietekmju zonas

Ainavas funkcionālās zonas saskarē ar ainavas telpu estētiskām un ekoloģiskām kvalitātēm, izgaismo teritorijas riska un ietekmju zonas. Riska zonas ir tās, kurās parādās kādu noteiktu dabas, ainavas funkcionālo un/vai strukturālo kvalitāšu nesaskaņas un iespējamās turpmākās attīstības disbalanss. Tādējādi kaitējot kādai no esošām vērtībām un/vai radot apstākļus strukturāliem un funkcionāliem ainavu konfliktiem. Savukārt ietekmju zonas šajā gadījumā ir tās, kurās pakāpeniski tiek zaudētas kādas no sabiedrībai kā kopai nozīmīgas vērtības, tas noplicinot, kā arī padarot nepieejamas publiskai lietošanai. TPL teritorijā atzīmētas sešas riska un ietekmju zonas (A, B, C, D), kas skar visas ainavu telpas, izņemot ūdenskrātuves salu ainavu telpas (skatīt 29.att.).

Attēls Nr. 29. Riska un ietekmju zonas

A riska zona veidojas četru – Mežaparka, Kalna, Peldvietas, Z piekrastes ainavu telpu saskarē. Šajā zonā esošā un perspektīvā situācijā veidojas ainavu funkciju un struktūru pārslodze un konflikti. Šī ir zona, kur pārklājas dažādas rekreācijas aktivitātes un intereses, līdz ar to tā rada ne tikai vizuālu sadrumstalotību un piesārņojumu, bet arī nākotnē funkcionālu haosu, kas būtiski var ietekmēt ainavas estētiskās un ekoloģiskās kvalitātes. Lai novērstu konkrētās vietas pārlietu noslodzi, pirmkārt, nepieciešams vietas optimālais funkcionālais un tematiskais zonējums, kur nepārklājas un savstarpēji nedisonē īstenojamās intereses un, otrkārt, jānovirza iespējamā antropogēnā slodze uz citiem perspektīvā plānoto zonu pieejas punktiem.

B riska zona esošā situācijā izveidojusies, organizējot smagā saimnieciskā transporta plūsmu pa paralēlo ceļu vieglo transportlīdzekļu plūsmai, tādējādi radot nepievilcīgas, mērogam neproporcionālas un degradētas ainavas iespaidu. Būvgružu atbērtnes slēgšanas gadījumā, saglabājams viens transporta ceļš un ainava labiekārtojama atbilstoši tās nākotnes funkcijām.

C ietekmju zonas veidojas ĪADT noteiktos sauso zālāju biotopu nogabalos, kur esošā situācijā neorganizētas vides rezultātā, tiek noplicinātas esošās dabas vērtības. Tā kā konkrētās vietas no ainavas estētiskā skatu punkta ir pievilcīgas un būtiski paplašina kopējās teritorijas izmantošanas iespēju klāstu, tad, lai maksimāli aizsargātu un saglabātu vērtīgos biotopus, ir jāierīko atbilstoša infrastruktūra – pastaigu laipas un atpūtas platformas, kā arī papildus jāizvieto izglītojoši informatīvie materiāli.

D ietekmju zonas izveidojušās A un D piekrastes ainavu telpās urbānās slodzes ietekmē. Šajās piekrastes daļās esošā situācijā saglabājusies šaura publiskās pieejamības josla, kas turklāt tiek apsaimniekota pēc katra pieguļošā zemes gabala īpašnieka interesēm un vajadzībām, tādējādi radot būtiskus draudus, pirmkārt, dabas vērtībām – sausiem zālāju biotopiem, un, otrkārt, veidojot vizuāli sadrumstalotu un iespējami nepievilcīgu ainavu. Risku novēršanai, ieteicams ieviest skaidrus apsaimniekošanas nosacījumus un nepieļaut publiskās pieejamības fiziskus šķēršļus.

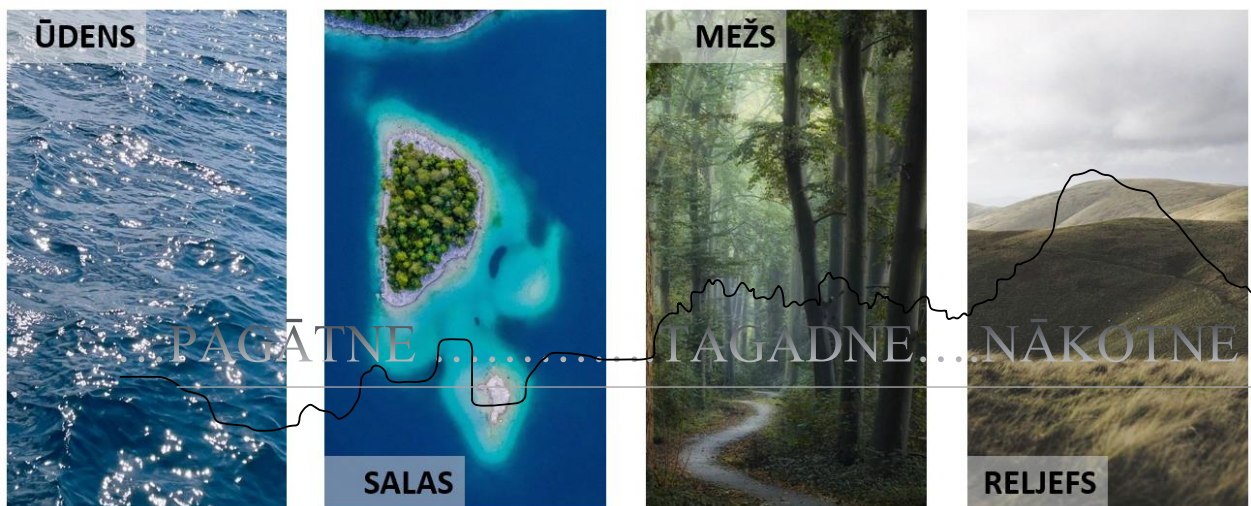
4. Ainavas kvalitātes mērķis

Ainavu kvalitātes mērķis (turpmāk tekstā – AKM) ir nozīmīga ainavas politikas pamatnostādņu daļa, kas ir saistāma ar ainavas pārmaiņu izpratni un tālākām rīcībām ainavas kvalitātes nodrošināšanā. AKM tiek definēti kā kompetentu publisko iestāžu formulētas sabiedrības vēlmes attiecībā uz viņu apkārtnes ainavas raksturiem (jeb ainavas kvalitātēm)¹⁵. Ainavu plānošanā ainavas kvalitātes mērķim ir jābūt ilgtspējīgas ainavas attīstības vīzijas pamatā.

Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju ainavu kvalitātes mērķis ir balstīts uz līdzsvaru starp esošām dabas vērtībām un sabiedrības rekreācijas vajadzībām un interesēm, atjaunojot esošos un ieviešot jaunus mūsdienīgus rekreācijas infrastruktūras objektus, ar kā palīdzību tiek organizēta vide un nepieļauta esošo dabas vērtību noplicināšana.

4.1. Ainavas vērtības un identitāte

Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves vērtības un līdz ar to arī identitāte balstās uz ainavas raksturu un tās strukturālām iezīmēm (skatīt 30.att.). Identitāte ir vietas atpazīstamības simboli, kas palīdz veidot un uzturēt konkrētu tēlu par vietas unikālām un ilgtermiņā prioritārām vērtībām. TPL teritorija ir šķietami ikdienišķa un līdz ar to ierasta, tomēr apkopojot ainavas vēsturisko attīstību, sabiedrības viedokli, ainavas rakstura iezīmes un novērtējumu, izkristalizējas vairākas pamatiezīmes, kas nepārprotami simbolizē šīs vides būtību.

Attēls Nr. 30. Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritorijas ainavas vērtības un identitātes simboli

Ūdens, salas, mežs un reljefs ir tie simboli, kas asociējas ar šo vietu tagadnē un saglabā iespēju radīt spēcīgu nākotnes identitāti. Ūdens kā simbols un spēcīgākā horizontālā dominante un līdz ar to arī vietzīme, veido šai teritorijai noteiktus attīstības priekšnosacījumus ne tikai tās vizuāli estētisko un ekoloģisko kvalitāšu noturībai, bet, pats galvenais, līdzsvarotai rekreācijas infrastruktūrai attīstībai ilgtermiņā. Savukārt astoņas ūdenskrātuves salas ir kā unikāls simbols ar vietas bezgalības stāstu. Salas ir tās, kas pretēji ūdens simbolam, piešķir šīs vietas vienreizību un neatkārtojamību. Ūdens un salas ir arī šīs vietas dabas un cilvēka ciešas mijiedarbības simbols, kas mūsdienās un nākotnē turpinās caur estētisko un ekoloģisko sadarbību.

¹⁵ Latvijas ainavu politikas pamatnostādnes

Mežs un reljefs, kā izteiksmīgas un vizuāli spēcīgas virszemes struktūras piešķir teritorijai dinamiku un līdzsvaru kopējās ainavas proporcijās. Mežs simbolizē dabas spēku un enerģiju, savukārt reljefs ar tā kāpumiem un kritumiem, kā arī virsotni, dod drosmi, uzdrīkstēšanos un pašaušanos. Reljefs kā šīs vietas simbols un tēls ir nākotnes vīzija, kas būtiski mainīs gan vietas vizuāli estētisko uztveri tiešā un pārnestā formātā, gan tās funkcionālo piesātinātību un atraktivitāti. Līdz ar to, apvienojot visus teritorijas šķietami ikdienišķos simbolus, veidojas spēcīgs pamatojums tās turpmākai attīstības plānošanai un pārvaldībai ilgtermiņā.

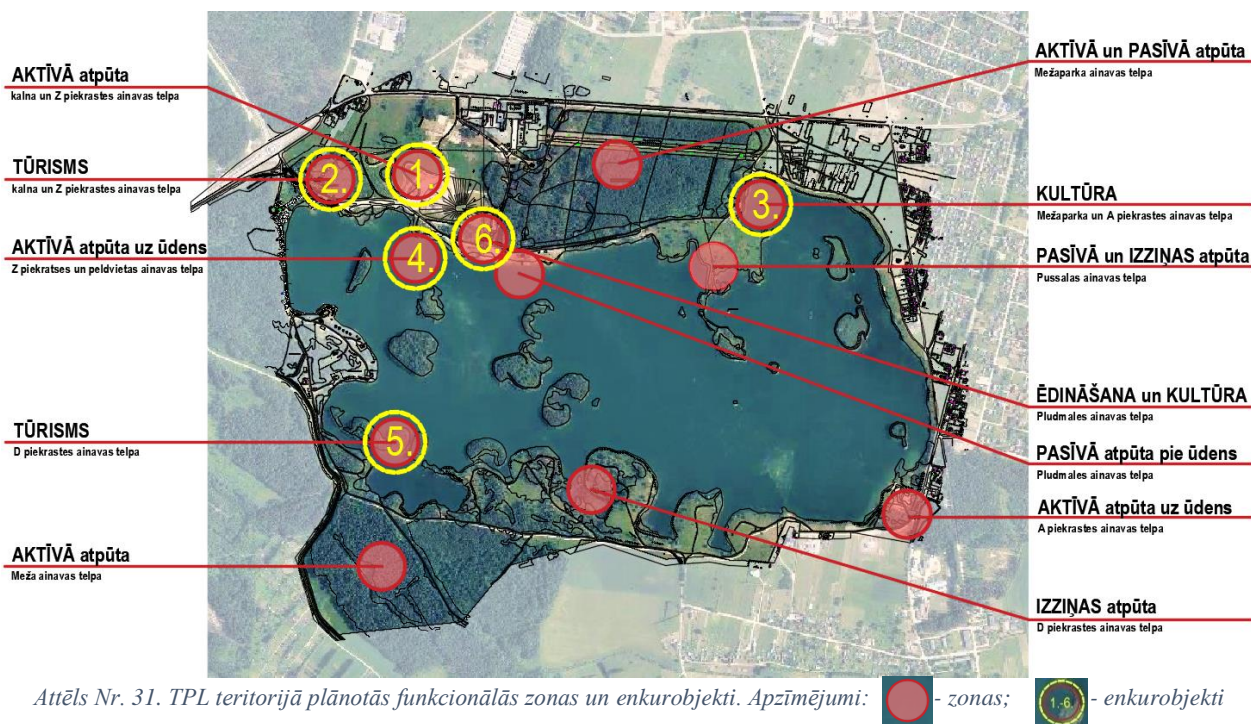
4.2. Ainavas koncepcijas pamatnostādnes

Ainavas konceptuālie principi balstīti uz ainavas veikto izpēti, analīzi un definēto identitāti. TPL teritorija esošā situācijā ir aktīvo aktivitāšu un pasīvās atpūtas vide, kur dabas struktūras un tās labiekārtojums sniedz iespējas dabas vērošanai, mierīgai atpūtai, pastaigām, rotaļām, sporta aktivitātēm dažādos gadalaikos (skriešana, nūjošana, slēpošana, vingrošana u.c.), peldēm, laivošanai, zemūdens medībām. Visas minētās aktivitātes lielākoties ir piemērotas visām vecuma grupām, līdz ar to teritorija ir saistoša gan ģimenēm, gan individuāliem tās apmeklētājiem.

Saglabājot esošo vietas funkcionalitāti, konceptuāli rasts papildinājums teritorijas izmantošanai plašākam sabiedrības lokam ar mērķi vienlaicīgi iegūt vizuāli estētiskas, koptas un organizētas vides tēlu, un finanšu piesaisti, kas nākotnē dotu kvalitatīvu un optimālu vietas attīstības un apsaimniekošanas pamatnodrošinājumu. Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, teritorija tematiski papildināma ar tūrisma, izziņas, kultūras un ēdināšanas funkcijām, par pamatu saglabājot iedibinātās izmantošanas iespējas. Plānotās funkcijas ir no vietas izmantošanas potenciāla izrietošas un galvenokārt balstās uz esošiem dabas resursiem, pievienojot papildus iespējas atpūtai un izziņai dabā. Līdz ar to, lai arī šķietami tiek palielināta teritorijas izmantošanas noslodze, kas varētu būt būtisks antropogēnās slodzes drauds esošai dabas kapacitātei, organizēts vides labiekārtojums un mobilitāte pie apzinātām jutīgām zonām, ir ilgtspējīgi pārvaldītas un līdzsvarotas urbānās ainavas priekšnosacījums.

TPL teritorijas attīstības vadmotīvs ir līdzsvarotība ne tikai vietas lietošanas un kvalitāšu kontekstā, bet arī ainavā ienesto struktūru, tai skaitā objektu un elementu savstarpējā tematiskā un ekonomiskā mijiedarbē. Teritorijā identificējami iespējamie enkurobjekti, kas gan no sociālekonomiskā, gan ainavas ilgtspējības un pakāpenības principu viedokļa, rada vienmērīgi pēctecīgus apstākļus vietas lietošanā, apsaimniekošanā un attīstībā.

TPL teritorijas koncepcijas pamatnostādņēs izvirzīti seši enkurobjekti – (1) sporta un atpūtas apkaime, (2) dzīvojamo treileru / kemperu novietnes zona, (3) peldošais kinoteātris, (4) ūdens atrakcijas, (5) salu glempings un (6) kafejnīcu un radošā kultūras piekraste (skatīt 31.att.).

Enkurobjektu attīstībai ir būtisks secīgums. Pēc mārketinga un pilsētvides attīstības principiem, par enkurobjektu prioritāri izvēlas to teritoriju, kas sākotnēji prasa vislielākos finansiālos ieguldījumus, bet nākotnē dos arī vislielākos ienākumus, kas, savukārt, sniegs atbalstu pārējās teritorijas attīstībā. TPL ietvaros noteikta sekojoša objektu attīstības secība:

- (1) *Aktīvās atpūtas zona kalna un Z piekrastes ainavas telpā* ir teritorija, kurā iespējama multifunkcionāla *sporta un atpūtas apkaimes* attīstība, kas ir viens no prioritāriem objektiem, kas ne tikai atjaunos ainavas estētiskās kvalitātes, bet arī piesaistīs gan investorus, gan apmeklētājus. Sporta un atpūtas apkaime ietver aktīvo atpūtu kalna nogāzēs un brīvajā teritorijā. Kalna nogāzes ir piemērotas vissezona aktivitātēm, savukārt brīvajā teritorijā iespējams izvietot velo un skeitparka laukumus, sporta laukumus, vingrošanas nojumes un iekārtas;
- (2) *Tūrisma zona kalna un Z piekrastes ainavā* ir teritorija, kurā iespējama *dzīvojamo treileru / kemperu novietnes zona*. Izvēlētā dzīvojamo treileru zona ir ērti pieejama no Neretas ielas un to no pārējās teritorijas norobežo esošā audze, kas perspektīvā var veidoties par lokālu labiekārtotu atpūtas vietu ar izkoptām skatu līnijām uz ūdenskrātuves un kalna ainavu;
- (3) *Kultūras zona Mežaparka un A piekrastes ainavas telpā* ir teritorija, kurā iespējama *'peldošā' kinoteātra jeb kinoteātra uz pontoniem* kā savdabīga ūdens objekta izveide. Iespējamās aktivitātes būtiski papildinās vietas kultūras dzīvi. Kinoteātra telpas varētu būt izmantojamas ne tikai kinofilmu apraidei, bet arī dažādiem citiem lielākiem un mazākiem pasākumiem. Kinoteātra novietne izvēlēta mērķtiecīgi attālināti no esošās peldvietas un kalna zonas, tādējādi telpiski retinot pieejamo aktivitāšu punktus, ar mērķi aptvert plašāku teritorijas apkārtni. Tāpat peldošo būvi pēc nepieciešamības būtu iespējams novietot jebkurā cita ūdenskrātuves daļā;
- (4) *Aktīvās atpūtas uz ūdens zona Z piekrastes un peldvietas ainavas telpā* ir teritorija, kurā iespējams izvietot *Ūdens atrakciju piedāvājumu klāstu*, kas ir salīdzinoši ekonomisks un

ātri ieviešams risinājums, bet pietiekami efektīvs aktivitāšu klāsta dažādošanai uz ūdens. Tās var būt piepūšamās ūdens atrakcijas, veikparks, dažādu ūdens transporta līdzekļu noma, utt.;

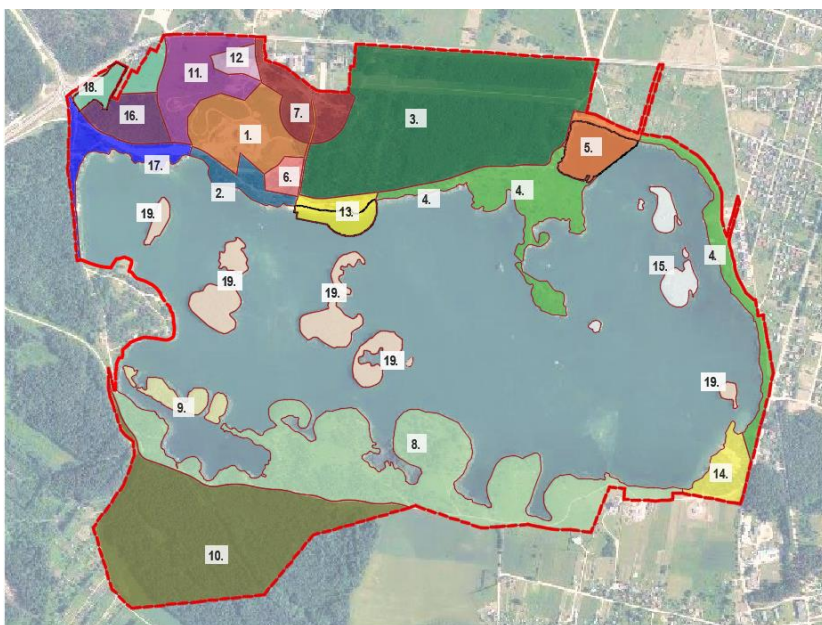
- (5) *Tūrisma zona D piekrastes ainavas telpā* ir teritorija, kurā iespējams izvietot *Salu glempingus*, kas tematiski un funkcionāli savienojas jau ar esošo nakšņošanas pakalpojumu piedāvājumu. Glempingu daļēja novietne ūdenī – pontona tipa vai uz balstiem stiprinātas būves ar skatu līnijām uz ūdenskrātuves salām un personīgo laivu piestātņi, veicinātu tūristu piesaisti šai teritorijai;
- (6) *Ēdināšanas un radošo aktivitāšu zona peldvietas ainavas telpā* ir funkcionāli aktīva esošā teritorija, kuru iespējams papildināt ar *kafejnīcām un radošo aktivitāšu terasēm*, kas lielā mērā, piesaistot privātos investorus, iespējams jau pakāpeniski veidotos līdz ar kalna zonas sporta un aktīvās atpūtas piedāvājuma klāstu. Ēdināšana ir ārkārtīgi nozīmīgs pakalpojuma veids, īpaši teritorijās, kur ir tik daudzpusīgas un aktīvas rekreācijas iespējas. Savukārt *radošās kultūras piekrastes* ideja varētu kalpot kā līdzsvarota pasīvās atpūtas piedāvājums. Radošā kultūra – tie ir neordināri pasākumi, laikmetīgas un interaktīvas mākslas notikumi, brīvdabas lasītavas, īslaicīgas mākslas platforma, u.c.

5. Ainavas attīstības un pārvaldības rekomendācijas

Jēkabpils Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves teritoriju attīstības un pārvaldības rekomendācijas balstītas uz tiesisko dokumentu, veiktās ainavas izpētes un analīzes datiem, socioloģiskās aptaujas datiem un ekspertu atzinumu nosacījumiem, kā arī uz izvirzīto ainavas kvalitātes mērķi, kas ietver vietas identitātes kvalitātes. Attīstības un pārvaldības rekomendācijas sniegtas TPL teritorijai kopumā, atsevišķi izdalot Mežaparka teritoriju, kur ietverti detalizētāki iespējamie risinājumi.

5.1. TPL teritorijas plānotais zonējums

TPL teritorijas plānotais zonējums ietver aktīvās un pasīvās atpūtas piedāvājumu klāstu un mobilitātes risinājumus. Kopumā teritorijā izdalītas 19 funkcionālās zonas (skatīt 32.att.). Izdalīto zonu robežas dabā ir relatīvas un tās tematiski savstarpēji mijiedarbojas, tādējādi ilgtermiņā attīstot vizuāli estētisku un bioloģiski daudzveidīgu vidi. TPL teritorijas vizuālā estētika nodrošināma maksimāli saglabājot esošās dabas struktūras – biotopus, tai skaitā mežus, pļavas, ūdenskrātuves konfigurāciju ar visām pussalām un salām, kā arī pilnveidojot mākslīgi veidotās struktūras, pirmkārt, būvgružu atbērtnes kalnu un, otrkārt, radot videi iederīgu un savstarpēji saskaņotu labiekārtojumu. Savukārt ainavas ekoloģijas vērtības atspoguļojas tajā satopamo sugu daudzveidībā gan uz zemes (augu sugas), gan debesīs (putnu sugas), gan zemūdens pasaulē (augi, zivis un citas zemūdens radības).

1. Kalna zona
2. Ūdens aktivitāšu zona
3. Mežaparka zona
4. Piekrastes pastaigu un atpūtas zonas
5. Peldošais kinoteātris un promenādes daļas zona (ieskaitot ūdenskrātuves daļu)
6. Kafējnicā un radošās kultūras zona
7. Galvenais ieejas punkts un tematiskie dārzi
8. Pussalu dabas zona
9. Salu glempingi
10. Ekstrēmās atpūtas mežs
11. Sporta un atpūtas zona
12. Suņu pastaigu laukuma zona
13. Pludmales zona (ieskaitot ūdenskrātuves daļu)
14. Aktīvās atpūtas zona uz ūdens
15. Lielā ķīra dzīvotnes zona
16. Dzīvojamo treileru zona
17. Pikniku zona
18. Buferzona (ieskaitot invazīvo augu apkarošanas daļu)
19. Salu dabas zona

Attēls Nr. 32. TPL teritorijas plānotais zonējums

Katra zona veido funkcionāli un tematiski atšķirīgu atpūtas aktivitāšu klāstu:

1. *Kalna zona* izvietojas esošajā būvgružu atbērtuves vietā, papildus ietverot daļēji disku golfa laukumu un ziemas auto trasi. Zona attīstāma aktīvai atpūtai – kalnu slēpošanai, rāpšanās aktivitātēm kādā no kalna nogāzēm, nobraucieniem vasaras trasēs (kameršļīkšana, rodeļi, u.c.), apkārtnes vērošanai un citām aktivitātēm, kuras ir saistoši integrēt augstākā mākslīgā uzbūvējumā Jēkabpils pilsētā;
2. *Ūdens aktivitāšu zona* izvietojas kalna zonas pakājē ūdenskrātuves krastos. Zona attīstāma aktīvai atpūtai pie un uz ūdens, tai skaitā iespējai doties gaisa nobraucienos uz ūdenskrātuves salām;
3. *Mežaparka zona* izvietojas esošā Mežaparka teritorijā. Zona paredzēta gan aktīvai, gan pasīvai atpūtai. Aktīvās atpūtas cienītāji Mežaparka teritoriju var izmantot skriešanai, nūjošanai, rotaļām un vingrošanai, savukārt mierīgās atpūtas cienītāji – nesteidzīgām pastaigām, dabas vērošanai, relaksācijai;
4. *Piekrastes pastaigu un atpūtas zona* izvietojas ūdenskrātuves krastos, ietverot pussalu, kas ir dabiski augstākais punkts šajā teritorijā. Pastarpināti šo zonu sadala peldošā kinoteātra un promenādes zona. Zona galvenokārt attīstāma kā pasīvās atpūtas un dabas izziņas teritorija, kur iespējams doties pastaigā pa pussalas krastiem, ietverot Radžu dižakmeņa apskati, putnu vērošanu, pastaigas un atpūtu ūdens līmenī. Zona piemērota zemūdens medībām;
5. *Peldošais kinoteātris un promenādes zona* izvietojas esošā stāvkrasta daļā un plānotās ielas trasē. Zona attīstāma kā kultūras vieta, papildinot ūdens ainavu ar izbūvētu pastaigu promenādi, platformu un peldošu būvi – kinoteātri;
6. *Kafējnicā un radošās kultūras zona* izvietojas starp citām aktivitāšu zonām un kalpo par šo zonu ‘bāzes’ punktu. Zona paredzēta pasīvai atpūtai – ēdināšanas nodrošinājumam un radošās kultūras dzīves baudīšanai;
7. *Galvenais ieejas punkts un tematiskie dārzi* izvietojas esošā galvenā pludmales piekļuves trasē un Mežaparka sporta zona daļā. Zona attīstāma kā galvenais piekļuves punkts

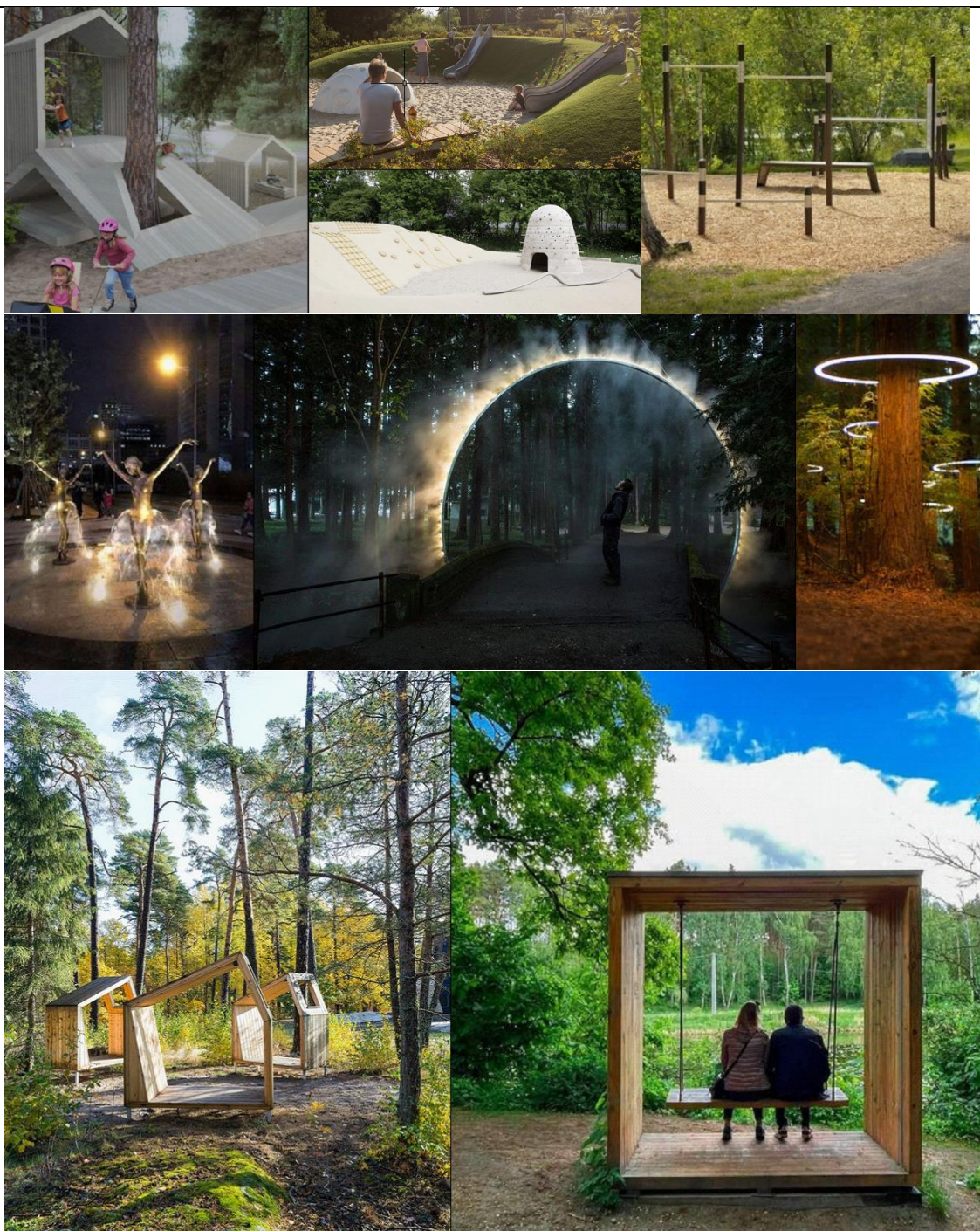
- teritorijā ar skaidri definētu vietas identitāti, iespējamo aktivitāšu klāstu un tai atbilstošu ievadtematiku;
8. *Pussalu dabas zona* izvietojas ūdenskrātuves D krastā. Zona attīstāma kā dabas aizsardzības un izziņas teritorija ar iespēju vērot un izziņāt Mežaparka un Radžu ūdenskrātuves dabas vērtības;
 9. *Salu glempingu zona* izvietojas ūdenskrātuves salu daļā netālu no kempinga ‘Radži’ teritorijas. Zona attīstāma kā nakšņošanas un kvalitatīva laika pavadīšanas vieta;
 10. *Ekstrēmās atpūtas meža zona* izvietojas meža teritorijā uz DR no Radžu ūdenskrātuves. Zona attīstāma kā ekstrēmās atpūtas dabā vieta, nodrošinot iespēju pārvietoties par šķēršļu trasēm gan ar kājām, gan velosipēdu, kā arī nodrošinot pakāpšanos virs koku galotnēm;
 11. *Sporta un atpūtas zona* izvietojas kalna zonas pakājē. Zona attīstāma kā tautas veselīga dzīvesveida uzturēšanas vieta, nodrošinot iespēju nodarboties ar dažādām individuālā, grupas un komandas sporta aktivitātēm;
 12. *Suņu pastaigu laukuma zona* izvietojas esošā suņu pastaigu laukuma zonā. Zona pamatā attīstāma, saglabājot esošo funkciju un uzlabojot vietas infrastruktūru un labiekārtojumu.;
 13. *Pludmales zona* izvietojas esošā pludmales zonas vietā, kas plānotā situācijā papildus attīstāma ūdenskrātuves daļā. Būtisks ir zonas savienojums ar galvenās ieejas un tematisko dārzu zonu, veidojot pludmales promenādes asi. Pludmales zona attīstāma kā droša un ērta atpūtas vieta visām vecuma grupām, tai skaitā cilvēkiem ar invaliditāti. Zonas infrastruktūra nodrošina sauļošanās un vissezonas peldēšanās iespējas;
 14. *Aktīvās atpūtas zona uz ūdens* izvietojas ūdenskrātuves DA stūrī, kur esošā situācijā ir izbūvēta atpūtas vieta ar peldēšanās un sportošanas iespējam. Zona attīstāma kā ūdens transportlīdzekļu bāzes punkts;
 15. *Lielā ķīra dzīvotnes zona* izvietojas ūdenskrātuves salās A daļā. Pēc dabas eksperta / ornitologa slēdziena, šī zona ir aizsargājamo putnu sugu dzīvotne ar 50m aizsardzības joslu. Zona attīstāma atbilstoši eksperta slēdzienam;
 16. *Dzīvojamo treileru zona* izvietojas esošās audzes teritorijā plānotā kalna pakājē. Zona attīstāma kā dzīvojamo treileru novietne, nodrošinot atbilstošu infrastruktūru un labiekārtojumu, maksimāli saglabājot esošo apaugumu;
 17. *Pikniku zona* izvietojas ūdenskrātuves ZR krastā, kur esošā situācijā ir izveidotas labiekārtotas atpūtas / piknikošanas vietas. Zona attīstāma kā ērta un organizēta piekļuve ūdenskrātuves krastiem;
 18. *Buferzona* izvietojas pie Neretas ielas ūdenskrātuves ZR daļā. Zona pamatā attīstāma kā vizuāla aizsargjosla, kas veidota no daudzpakāpju stādījumiem. Zonā apmēram 1h platībā izveidojams invazīvo augu apkarošanas lauks;
 19. *Salu dabas zona* izvietojas ūdenskrātuves salās. Zonā kopumā sastāv no astoņām lielākām un mazākām salām, no kurām trīs salām krastu daļās nodrošināma iespēja piestāt ar ūdens transportlīdzekli un atpūsties.

5.1.1. *Rekomendācijas TPL plānoto zonu attīstībai*

Katrai zonai izstrādātas attīstības rekomendācijas, paredzot galvenās rīcības zonu funkcionālā un tematiskā piepildījuma sasniegšanai. Rekomendācijas sarindotas tabulā, raksturojot katras zonas novietni un secīgi uzskaitot galvenos attīstības nosacījumus, kā arī pievienojot vizuālus piemērus, kas raksturo zonu lietošanas veidu un vizuālo noskaņu (skatīt 1. tabulu).

N.p.k.	Zonas apraksts	Rekomendācijas
<p>1.</p>	<p>Kalna zona</p> <p>Zona izvietojas esošā būvgružu atbērtnes teritorijā un ziemas auto trases teritorijā</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Slēgt kalna uzbēršanas darbus; - Izstrādāt būvprojektu, kalna nogāzēs paredzot ziemas slēpošanas trasi, vasaras aktivitāšu zonu bērniem un jauniešiem, D nogāzes daļā terases tipa skatu platformas; - Kalna nogāzes veidot ainaviski dabiskas, atsevišķās zonās paredzot vietējo sugu kokaugu stādījumus; - Kalna virsotnē iespējams izveido skata platformu; - Kalna pakājē paredzēt auto stāvlaukumus.
		
<p>2.</p>	<p>Ūdens aktivitāšu zona</p> <p>Zona izvietojas ūdenskrātuves Z daļā kalna pakājē</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Paredzēt vienota stila apbūvi (inventāra nomas punkti, administrācijas būves, u.c. atbilstoši TIAN) un krasta labiekārtojumu; - Atsevišķās vietās plānot koka platformas un laipas uz pontoniem; - Paredzēt vietai iederīgas, mērogam atbilstošas stādījumu grupas (vītoli, kārkli, krūmu rozes, graudzāles, u.c.); - No kalna nogāzes iespējams izbūvēt trošu nobrauciena trases uz ūdenskrātuves salām.

	
<p>3. Mežaparka zona</p>	<p>Zona izvietojas esošā Mežaparka teritorijā</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izstrādāt Mežaparka būvprojektu, paredzot jaunu celiņu tīkla plānojumu, pakāpenisku stādījumu nomaiņu, papildinot ar vidēja auguma kokiem un augstām krūmu grupām un Mežaparkam atbilstošu stilistiski vienotu labiekārtojumu; - Zonā paredzēt vingrošanas iekārtu laukumus un bērnu rotaļu laukumus dažādām vecuma grupām; - Iekārtas veidot individuāla dizaina vai kvalitatīva sērijveida ražojuma neitrālos toņos; - Zonu papildināt ar atpūtas elementiem – nelielām nojumēm, skatu namiņiem, utt. - Paredzēt pakāpenisku jaunu celiņu tīklu izbūvi. Intensīvākas kustības celiņus paredzēt no grants seguma, mazāk intensīvos no šķeldas vai plānas kārtas skaldītu oļu maisījuma; - Zonā ienest ūdens tematiku; - Ievērots augstsprieguma līnijas un apakšstacijas noteiktās aizsargjoslas.

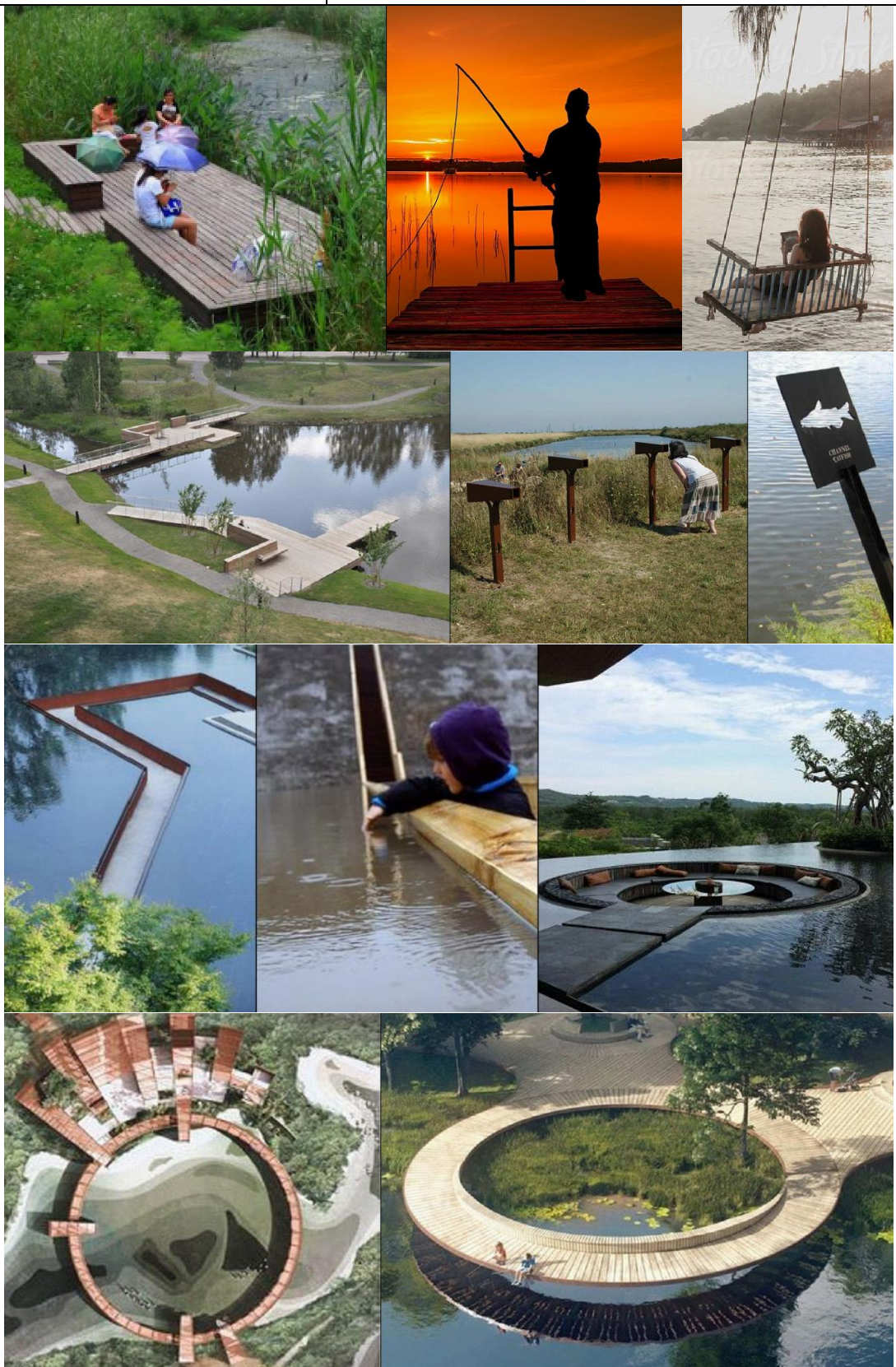

4. Pastaigu zona ūdens līmenī un gar piekrasti

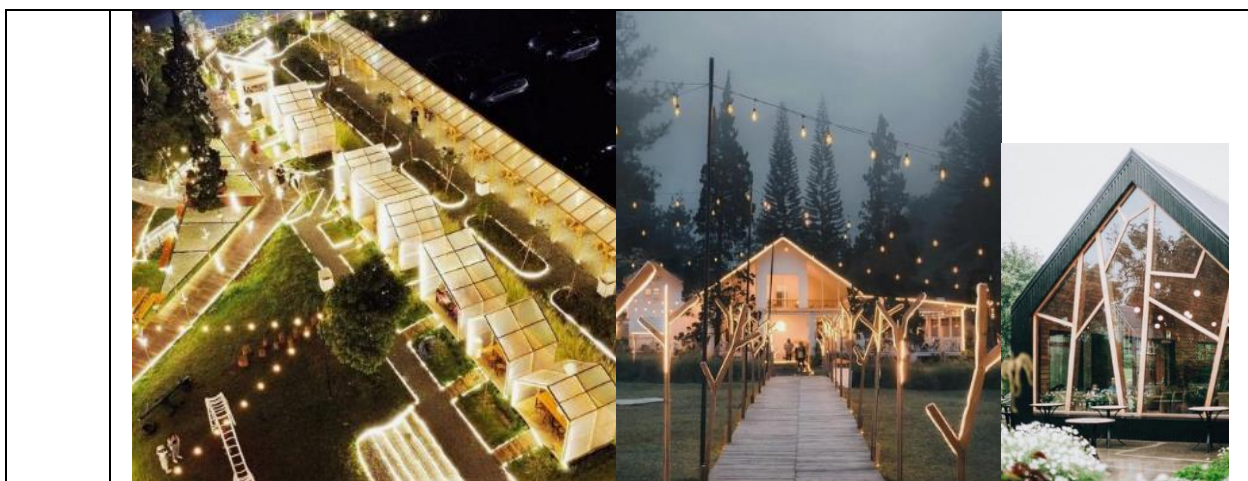
Zonas izvietojas gar ūdenskrātuves Z un A daļām

- Nodrošināt krastu pieejamību visā tā garumā;
- Paredzēt pastaigu taciņas, laipas un atpūtas platformas virs ūdens ar paaugstinājumu vienā malā;
- Pussalā, ņemot vērā sauso zālāju biotopu, paredzēt pastaigu laipas, atsevišķās vietās virs ūdens;
- Paredzēt iedziļinātas gājēju takas un atpūtas vietas ūdens virsmas līmenī;
- Plānot piekļuvi Radžu dižakmenim;
- Iespējams izbūvēt pazemes skatu akvārijus;

- A daļā paredzēt nelielas pontona platformas virs ūdens, labiekārtotas ar soliņiem vai zviļņiem.

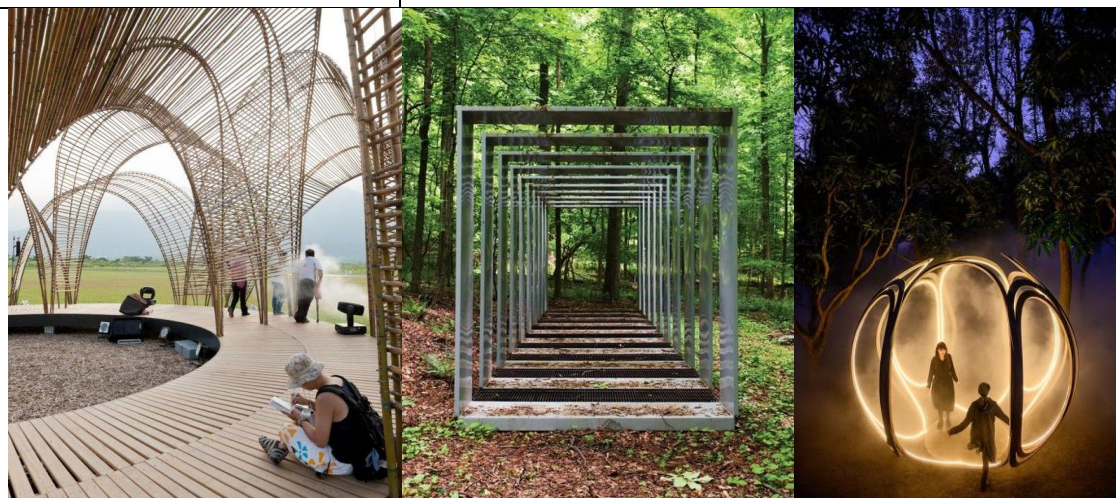
<p>5. Peldošais kinoteātris un promenādes zona</p>	<p>Zona atrodas ūdenskrātuves stāvkrasta daļā</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Izbūvēt kinoteātri kā peldošu pontona būvi; - Paredzēt pieeju no stāvkrasta daļas vai no Mežaparka ielas puses; - Veidot jaunu ielas savienojumu ar Neretas ielu – paredzēt velo ceļu un gājēju ietvi; - Nākotnē organizēt iespēju izbūvēt plašāku auto stāvlaukumu; - Veidot nelielu krasta promenādi ar platformu. Savienot ar piekrastes pastaigu laipām un ūdens virsmas līmeņa takām un atpūtas vietām; - Paredzēt dekoratīvos stādījumus; - Saudzēt sauso zālāju biotopus, izbūvēt ĪADT atbilstošu labiekārtojumu.
<p>6. Kafējnicu un radošā kultūras zona</p>	<p>Zona izvietojas Mežaparka ielas galā, esošās auto stāvvietas vietā, kalna zonas pusē</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Paredzēt vidē iederīgas vienota stila būves ar plašām āra terasēm un peldvietas, un kalna zonas savienojumiem; - Nodrošināt kafējnicības darbību visu cauru gadu; - Paredzēt dekoratīvos stādījumus, tajā skaitā vasaras puķu / graudzāļu kompozīcijas

7. Galvenā ieejas punkta un tematisko dārzu zona

Zonas izvietojas Mežaparka ielas trasē un starp kalna un Mežaparka zonām

- Paredzēt esošo stāvlaukumu paplašināšanu uz Neretas ielas pusi;
- Slēgt transporta plūsmu līdz Mežaparka ielas galam, atvēlot to tikai riteņbraucējiem un kājāmgājējiem;
- Tematisko dārzu zonā veidot simbolisku vietas centru, ar vietas tēlu (iespējams lūsi), informācijas stendiem, utt.
- Tematiskos dārzus veidot salīdzinoši krāšņākus, piešķirot teritorijā iespējamo aktivitāšu tematikas;
- Koncentrēt ainavas identitāti – konceptuālos pamatprincipus.

8. Pussalu labiekārtojuma zona

Zona atrodas ūdenskrātuves D daļas sauso zālāju biotopos

- Slēgts auto transporta piekļuvu šai zonai;
- Nodrošināt piekļuvu riteņbraucējiem un kājāmgājējiem;
- Izbūvēt miksētā seguma celiņu – daļu asfalta seguma un daļu irdenā seguma;
- Sauso zālāju biotopos paredzēt laipas, labiekārtot nelielas atpūtas vietas;
- Paredzēt izglītojošus informatīvos stendus par vietas vērtībām;
- Nodrošināt zemūdens medību iespējas (laipas, soli, utt.)
- Ar laipām savstarpēji savienot pussalas

9. Salu glempingi

Zona atrodas ūdenskrātuves DR daļā, netālu no kempinga "Radži"

- Glempingiem paredzēt piekļuvi no upes Pelītes otras krasta puses;
- Izbūvēt stāvlaukumu priekš glempingu un aktīvās meža zonas atropus upei Pelīte;
- Slēgt transporta piekļuvi caur kempinga "Radži" teritoriju;
- Glempingus paredzēt izbūvētus uz pontoniem vai stabiem, kas stiprināti ūdenskrātuves krastos virs ūdens;
- Glempingiem iespējams paredzēt laivu piestātnes;
- Nodrošināt kājāmgājēju taciņu savienojumu ar pārējām piekrastes takām.

10. Aktīvā meža zona

Zona izvietojas teritorijas DA stūrī esošā meža masīvā

- Veikt mežaudzes novērtējumu un kopšanas darbus;
- Izstrādāt būvprojektu vietas attīstībai, paredzot dažādas aktivitātes meža vidē;
- Paredzēt ekstrēmās velo trases un pārgājiena trases ar šķēršļiem;
- Izskatīt iespēju izbūvēt boulderinga vai kalnu kāpšanas torni ar stiprinājuma virvēm.

11. Sporta un atpūtas zona

Zona izvietojas teritorija ZR daļā kalna pakājē

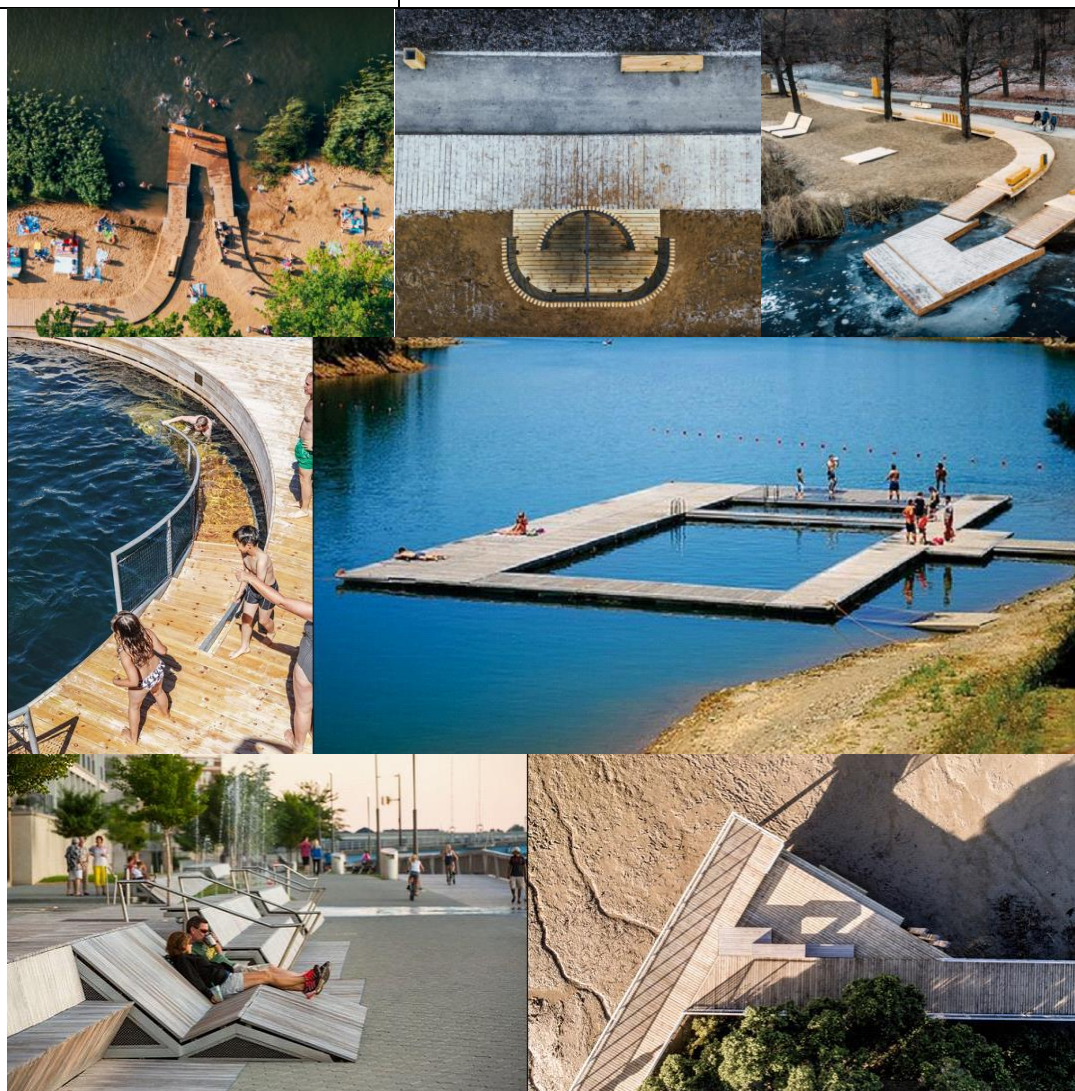
- Teritorijai paredzēt būvprojekta izstrādi, ietverot velotrases, skeitparku un/vai *pumptrak*, dažāda veida sporta laukumus, skriešanas celiņu tautas sporta vajadzībām;

	<ul style="list-style-type: none"> - Paredzēt plašu nojumi, kurā izvietoti vingrošanas elementi, kā arī atbilstošs segums ārtelpu nodarbību rīkošanai; - Uz teritoriju pārvietot esošo diska golfa laukumu; - Veidot daudzpakāpju apstādījumus, tai skaitā buferstādījumus gar Neretas ielu, suņu pastaigu laukumu un kalna slēpošanas trases daļu; - Paredzēt vienota stila, izturīgus labiekārtojuma elementus.
--	---

<p>12. Suņu pastaigu laukuma zona</p>	<p>Zona atrodas suņu pastaigu laukuma vietā</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sakārtot apkārtni – aizvākt būvgružus; - Paredzēt stāvlaukuma izbūvi ar cieto segumu; - Uzlabot labiekārtojuma elementus; - Izbūvēt dzeramā ūdens krānu; - Zonu funkcionāli un vizuāli savienot ar citām blakus esošām zonām; - Veidot buferstādījumus.
<p>13. Pludmale ar labiekārtotu peldvietu</p>	<p>Zona atrodas esošā Zilā karoga pludmalē</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Veidot ērtu un drošu promenādes tipa savienojumu ar Mežaparka ielas turpinājumu un pierastes pastaigu takām / laipām;

		<ul style="list-style-type: none"> - Gar esošo asfalta ceļiņu veidot koka vai grants seguma taciņu, ūdenskrātuves pusē; - Nomainīt visus labiekārtojuma elementus; - Atkritumu urnas izvietot ceļiņa malās un krustojumos, neizvietot pie soliņiem un zvilņiem; - Veidot ar koka laipām ierobežotus baseinus nodrošinot vides pieejamību; - Atsevišķi blakus paredzēt bērnu pludmali ar mazāku baseinu un rotaļu iekārtām pludmales daļā; - Pludmales smiltis paredzēt visā zonā; - Veidot vienota stila labiekārtojumu, neizmantojot spilgtus toņus, maksimāli integrējot esošā vidē - Papildināt ar skuju kokaugu stādījumiem, piemēram, kalnu priedēm.
--	--	---

<p>14. Aktīvās atpūtas zona uz ūdens</p>	<p>Zona atrodas ūdenskrātuves DA stūrī</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Izvērtēt iespēju izbūvēt piekļuvi ūdens malai ūdens transportlīdzekļu piegādei; - Paredzēt rampas un platformas ērtai ūdens transportlīdzekļu piestātnei;
---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - Nodrošināt identificētiem aizsargājamiem augiem atbilstošus apstākļus; - Augu tuvumā atpūtas vietu veidot no laipām un platformām (atbilstoši ĪADT rekomendācijām); - Auto novietni paredzēt pie Aldaunas ielas.
<p>15. Lielā ķīra dzīvotnes zona</p>	<p>Zona atrodas ūdenskrātuves A daļā esošajā salās</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nodrošināt apstākļus atbilstoši dabas eksperta / ornitologa atzinumam; - Veidot novērošanas un dabas izziņas standus par Lielā ķīra un citu putnu sugām (novērošana un stendi novietojami piekrastes pastaigu un atpūtas zonās).

16. Dzīvojamo treileru zona

Zona atrodas ūdenskrātuves ZR stūrī esošajā audzē

- Izbūvēt grants seguma celiņus un laukumus dzīvojamo treileru novietnei;
- Paredzēt koplietošanas sanitāro mezglu un virtuvi;
- Paredzēt inženierkomunikāciju pieslēgumus (ELT, ŪKT, wi-fi,)
- Visas būves, celiņus un laukumus integrēt esošajā audzē, veidojot ainaviski pievilcīgu vidi (pēc nepieciešamības papildināta ar vidē iederīgiem kokaugiem);
- Teritoriju labiekārtot ar atpūtas vietām (nojumes, galdi, soli, ugunsкура vietas, grili, u.c.)

17. Pikniku zona

Zona atrodas ūdenskrātuves ZR daļā

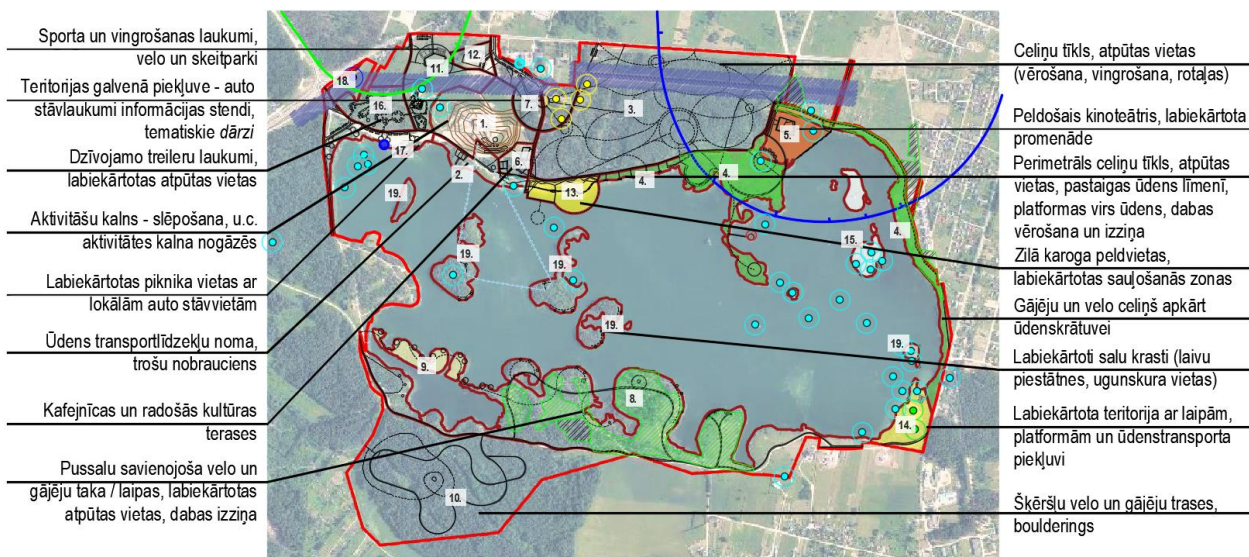
- Organizēt transporta plūsmu un nodrošināt transportlīdzekļu apgrīšanās laukumu pie ūdens aktivitāšu zonas;
- Paredzēt lokālas stāvvietas pie piknika vietām;
- Labiekārtot piknika vietas ar stabiliem un pret vandālismu izturīgiem soliem, galdiem, ugunsкура vietām vai griliem;

		- Paredzēt noskaņu radošu apgaismojumu piknika laukumu vietās.
18.	Bufierzona	
	Zona izvietojas Neretas ielas pieguļošā teritorijā ZR daļā	- Daļā teritorijas atbilstoši DAP prasībām, nodrošināt invazīvo augu apkarošanas pasākumus; - Paredzēt buferstādījumus gar plānoto sporta un atpūtas zonu
19.	Ūdenskrātuves salu zona	
	Zona izvietojas Radžu ūdenskrātuvē	- Zona kopumā sastāv no astoņām lielākām un mazākām salā, no kurām trīs salu krastu daļās izbūvējams labiekārtojums – laivu piestātnes un nelielas atpūtas vietas ar galdiem, soliem un ugunsкура vietu; - Atpūtas vietas papildināmas ar izziņas materiāliem par salā sastopamām dabas vērtībām; - Nākotnē izskatīt iespēju tuvākās salas savienot ar pastaigu laipām; - Salās nodrošināt regulāru, biotopam atbilstošu apsaimniekošanu, ierobežot invazīvās augu sugas.

5.1.2. Ainavas konceptuālā plāna raksturojums un nosacījumi

Papildus rekomendācijām TPL teritorijai dots konceptuāls ainavas attīstības plāns, kas savietots ar teritorijā esošām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām un ar teritorijā noteiktām aizsargjoslām (skatīt 33.att.). Konceptijā atspoguļotiem labiekārtojuma risinājumiem, tai skaitā ceļu tīklojumam, laukumiem, būvju, sporta un atpūtas vietu parametriem un izvietojumam ir ieteikuma raksturs. Katras zonas detalizēti risinājumi izstrādājami būvprojektēšanas kārtībā.

TPL teritorijas zonu apvienojošie elementi ir gājēju un veloceliņš apkārt Radžu ūdenskrātuvei, ietverot posmus gar un caur Mežaparka daļu, un aktīvās un pasīvās atpūtas iespējas ūdenskrātuves krastos. Minētais mobilitātes posms labiekārtots atbilstoši kopējai funkcionālai nepieciešamībai, kā arī individuāli katru zonu tematiskām raksturiezīmēm. Katrā zonā izvietojams funkcionāls un tematiskai atbilstošs labiekārtojums, kas savstarpēji starp zonām ir stilistiski saskanīgs ar pieļaujamiem atsevišķiem, zonas tematiku raksturojošiem elementiem.

Attēls Nr. 33. Konceptuāls ainavas attīstības plāns savietots ar īpaši aizsargājamām dabas vērtībām un teritorijā noteiktām aizsargjoslām. Zonas: 1.Kalna zona; 2.Ūdens aktivitāšu zona; 3.Mežaparka zona; 4.Piekrastes pastaigu un atpūtas zonas; 5.Peldošais kinoteātris un promenādes daļas zona; 6.Kafejnīca un radošās kultūras zona; 7.Galvanās ieejas punkts un tematiskie dārzī; 8.Pussalu dabas zona; 9.Salu glampingi; 10.Ekstrēmās atpūtas mežs; 11.Sporta un atpūtas zona; 12.Suņu pastaigu laukuma zona; 13.Pludmales zona; 14.Aktivās atpūtas zona uz ūdens; 15.Lielā ķīra dzīvotnes zona; 16.Dzīvojamu treileru zona; 17.Pikniku zona; 18.Buferzona; 19.Salu dabas zona

Lai teritorija saglabātu vizuāli vienotu tēlu un neveidotos sadrumstalotas un haotiskas ainavas iespaids, ievērot sekojošus nosacījumus labiekārtojuma infrastruktūras izveidē:

- *Teritorijas auto brauktuves un stāvlaukumi* – ieteicams veidot no cietā seguma materiāliem – asfaltbetona vai vienotas krāsu gammas betona bruģakmens seguma, radot vizuāli pieklusinātas teritorijas tēlu. Izņemot ceļus, kas paredzēti dzīvojamu treileru zonā – tos ieteicams veidot no irdenā seguma – grants, lai saglabātu meža vides raksturu;
- *Velo infrastruktūras daļas* – ceļus un velo novietņu laukumus ieteicams veidot no cietā seguma – asfaltbetona un / vai betona bruģakmens;
- *Gājēju ceļiņi un taciņas* – ieteicams veidot no cietā (betona bruģakmens) seguma un irdenā (grants) seguma. Betona bruģakmens seguma pievērotākās vietas ir tur, kur gājēju daļas saskaras ar brauktuves daļām, kā arī atsevišķos posmos gar ūdenskrātuves krastiem. Savukārt irdenā seguma taciņas piemērotākas ir Mežaparka un ekstrēmās atpūtas meža zonās, kā arī kā papildus izbūvējama skriešanas un nūjošanas josla paralēli veloceļiņam ap ūdenskrātuvi;
- *Atpūtas un pastaigu maršruti ūdenskrātuves krastos* – ieteicams pamatā veidot no kokmateriāla – tās ir laipas, platformas, laivu pieslātnes, kā arī terases tipa laukumi pludmalē un citās atpūtas vietās. Kā ilgmūžīgāku un pret laikapstākļiem izturīgāku materiālu ieteicams izvēlēties lapegli vai citu cietkoksni. Ieteicams koksni apstrādāt ar impregnantu un regulāri eļļot. ĪADT laipas un platformas izbūvēt atbilstoši DAP izstrādātam vadlīnijām;
- *Sporta laukumi* – segums un elementi atbilstoši lietošanas noteiktai specifikai. Ieteicams irdenais un sintētiskais segums;
- *Labiekārtojumu elementi* – soliņiem, zviļņiem, atkritumu urnām, velo novietnēm, apgaismojuma laternām u.c. funkcionāliem labiekārtojuma elementiem ieteicams izstrādāt individuālu dizainu, kas raksturo vietas identitāti – ūdens, salu, meža, reljefa vērtības. Labiekārtojuma elementiem jābūt izturīgiem un ilgmūžīgiem apvienojot

akmens, metāla un koka materiālus. Elementu ieteicamais dizains – vienkāršs un minimālistisks;

- *Aktivitāšu elementi* – vingrošanas inventāram, rotaļu iekārtām ieteicams izstrādāt individuālu dizainu, kas raksturotu vietas identitāti. Pieļaujams kvalitatīvs pieklusinātos toņos veidots sērijveida iekārtu risinājums;
- *Būves* – teritorijā plānotām būvēm kā kafejnīcas, tirdzniecības vietas, peldošais kinoteātris, u.c. ieteicams veidot vienotu stilu izmantotos materiālos un krāsu gammās. Arhitektūras risinājumiem jābūt mūsdienīgiem un moderniem.

Kā vienojošo vadlīniju visās minētās labiekārtojuma struktūrās ieteicams izvēlēties pieklusināta dabisko toņu gammu – dūmakaini zilie, zaļie, pelēkie un brūnie zemes toņi, un dizaina balstīt uz askētiskumu un minimālismu.

5.1.3. Plānotā teritorijas mobilitāte

TPL teritorijas mobilitāte sastāv no auto transporta plūsmas un auto novietošanas iespējām, riteņbraucēju plūsmas un velo novietošanas iespējām un gājēju plūsmas un aktīvās un pasīvās atpūtas iespējām.

TPL teritorijā plānots saglabāt visas autotransporta piekļuves vietas, papildus rekomendējot izveidot piekļuvi sporta un atpūtas zonai no Neretas ielas, un glempingu un ekstrēmās atpūtas meža zonai no autoceļa P75 pa esošo grants ceļu. Sporta un atpūtas zonai piekļuvi iespējams nodrošināt no esošām iebrauktuvēm, līdz ar to atsevišķi jauna pieslēguma izveide no Neretas ielas izvērtējama zonas būvprojekta izstrādes gaitā. Savukārt piekļuve no autoceļa P75 organizējama pa esošo grants seguma ceļu, kur pie salu glempingu zonas un ekstrēmās atpūtas meža zonas izbūvējami auto stāvlaukumi atbilstoši plānotai noslodzei. Pēc nepieciešamības izvērtēt iespēju auto transporta piekļuvei pār upi Pelīte.

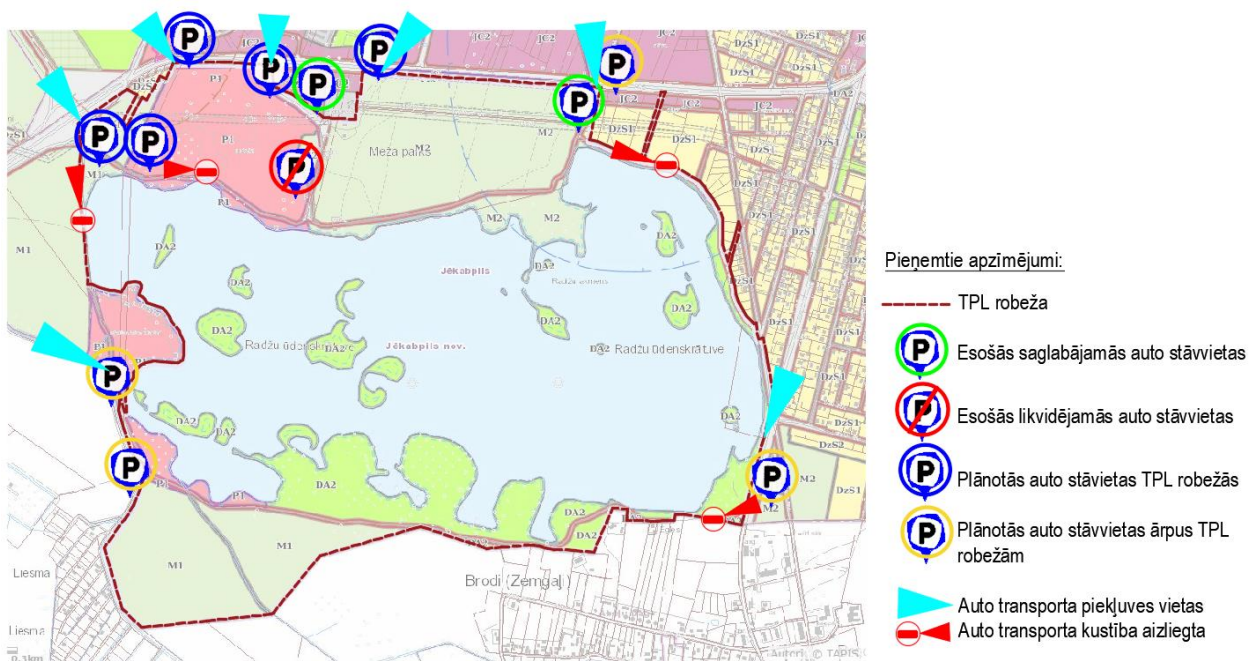
Publiskā auto transporta kustību ieteicams slēgt sekojošos posmos:

- virzienā no Aldaunas ielas pa ceļu, kas ved uz sauso zālāju teritorijām pussalās (saglabājot piekļuvi dzīvojamām ēkām);
- ceļa posmā no Neretas ielas pieslēguma līdz ūdens aktivitāšu zonai, saglabājot piekļuvi pikniku un dzīvojamo treileru zonām;
- virzienā no Neretas ielas uz kempingu ‘Radži’ (saglabājot piekļuvi kempinga apmeklētājiem);
- virzienā gar esošo mazdārziņu teritoriju posmā no Mežaparka ielas (iepriekš Viestura ielai) galā izbūvētā stāvlaukuma.

Esošajā situācijā TPL teritorijā ir izbūvētas trīs oficiālas stāvvietas. Attīstoties teritorijas zonām ir nepieciešamība pēc papildus stāvvietām, kas optimālā gadījumā izvietojas lokāli pie lielākās noslodzes zonām – sporta un atpūtas zonas, pikniku zonas, Mežaparka zonas. Nākotnē izskatīt iespēju izveidot auto stāvlaukumus ārpus TPL teritorijas, kas nodrošinātu papildus transporta novietošanas iespējas pie peldošā kinoteātra un piekrastes promenādes zonas, ekstrēmās atpūtas meža zonas, salu glempingu zonas un aktīvās atpūtas uz ūdens zonas.

Esošo auto stāvlaukumu, kas izbūvēts pie peldvietas, ieteicams likvidēt, tādējādi būtiski palielinot vides estētiskās un ekoloģiskās, kā arī drošības kvalitātes. Līdz ar to, lai nodrošinātu pietiekamu apmeklētāju auto transporta novietnes iespēja, esošo stāvlaukumu paplašināšana un jaunu izbūvēšana ieteicama teritorijas galvenajā piekļuves trasē – Mežaparka ielas abās pusēs līdz attīstāmās peldvietas promenādes ass daļai. Visā teritorijā nodrošināt operatīvā transporta piekļuvi,

tai skaitā ūdenskrātuves D daļas velo un gājēju trasēs, un kalna zonā. Ieteicamo auto transporta plūsmas un auto stāvlaukumu karti skatīt 34.att.

Attēls Nr. 34. Ieteicamā auto transporta plūsma un auto stāvlaukumi

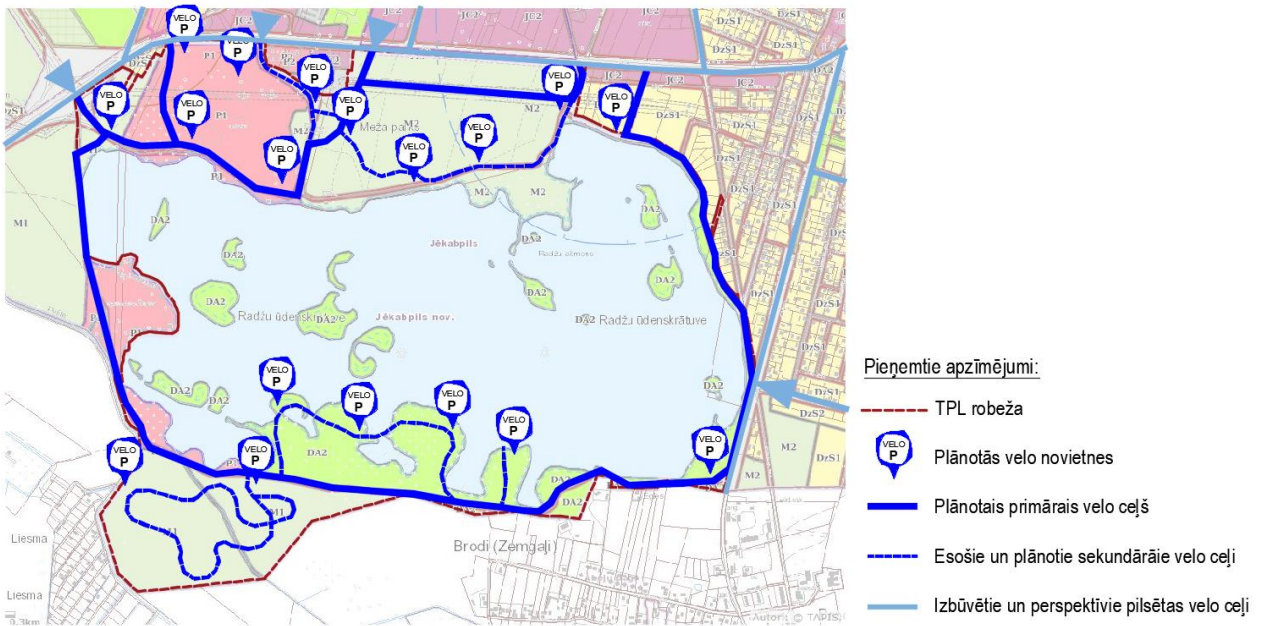
TPL teritorijā esošā situācijā izbūvēts veloceļš gar ūdenskrātuves Z daļu, kas savieno peldvietu ar Mežaparka ielas (iepretim Viestura ielas pieslēgumam) galā izbūvēto auto stāvlaukumu un Nelielā posmā gar Aldaunas ielu.

Esošā situācijā riteņbraucēji aktīvi izmanto arī Mežaparkā šķērsojošās augstsprieguma trases daļā izbūvēto grants seguma ceļu, tādējādi veidojot nelielu velo maršrutu ap Mežaparka teritoriju. Pilnveidojot pilsētas velo infrastruktūru ir nepieciešamība pēc plašākiem velo maršruta savienojumiem ar pilsētas centru, tādēļ ieteicams veidot cietā seguma veloceļu, kas definējams kā primārais jeb ar velo ceļš ar paredzamu lielāku noslodzi. Šis velo ceļš ved ap Radžu ūdenskrātuvi, ietverot posmu caur Mežaparka teritoriju. Izvērtēt iespēju būtiski samazināt / palēnināt velo satiksmi pa esošo ūdenskrātuves Z krasta ceļu, kas TPL ietvaros definēta kā piekrastes promenāde nesteidzīgai atpūtai un dabas izziņai. Šis un citi velo ceļi, kas pakārtojas kopīgai vietas kustības plūsmai, ir definējami kā sekundāri – attiecīgi šīs trases ir izmantojamas vienlīdz gājējiem, riteņbraucējiem un atsevišķās vietās arī auto transportam. Sekundāro ceļu segums iespējams gan cietā – betona bruģakmens, gan grants seguma.

Velo novietnes paredzēt teritorijā pie atpūtas vietām, tai skaitā bērnu rotaļu, vingrošanas un sporta laukumiem. Plašāku velo novietni ar nojumi vēlams paredzēt pie peldvietas promenādes, kā arī pie peldošā kinoteātra. Atsevišķos punktos paredzēt velo remonta stacijas.

Plānotās velo ceļu tases un velo infrastruktūras karti skatīt 35.att.

Gājēju plūsma un atpūtas iespējas pakārtojas vietas raksturam un tajā attīstāmajam aktivitātīšu klāstam. Galvenās publiskās gājēju ieejas teritorijā saglabātas no Neretas un Aldaunas ielām. Esošie gājēju savienojumi uz Mežaparka daļu pār Neretas ielu ir nedroši, tādēļ ieeju skaits Mežaparkā ir reducēts no sešām uz četrām ieejām. Šajā posmā gājēju piekļuve risināma kompleksi ar Neretas ielas pārbūvi, nodrošinot gājēju un riteņbraucēju drošību.

Attēls Nr. 35. Plānotās velo ceļu trases un velo infrastruktūra

TPL teritorijā kompleksi ar velo infrastruktūru paredzēts gājēju maršruts ap ūdenskrātuvi, iekļaujot pasīvās un aktīvās atpūtas iespējas – pamatā dabas vērošanu un izziņu.

Savukārt Mežaparks jau vēsturiski veidojies kā plaša ceļu tīkla pastaigu vieta, kas laika gaitā zaudējis vairākus pastaigu lokus, izveidojoties izteikti lineārām Mežaparka teritoriju šķērsojošām takām virzienā uz ūdenskrātuvi, kā arī paralēli Neretas ielai (skatīt 36.att.).

Attēls Nr. 36. Mežaparka plānoto ceļu tīkls izvietots uz 1982.gada parka plāna

Mežaparkā paredzēt jaunu pastaigu ceļu tīkla un aktivitāšu plānojumu, kas nodrošina dažāda garuma un slodzes pastaigu un atpūtas iespējas. Celiņu un atpūtas vietu plānojums realizējams kompleksi ar parka kokaugu atjaunošanu, kur ilgtermiņā – vismaz 15 gadu periodā ar

5 gadu ciklu tiek likvidēti kokaugi ar zemu vitalitāti un to vietā veidoti jauni, augsnes tipam atbilstoši meža tipa stādījumi. Kokaugu atjaunošanu plānot pakāpeniski, sadalot Mežaparka teritoriju sektoros, kas nerada vizuāli krasu pārmaiņu iespaidu.

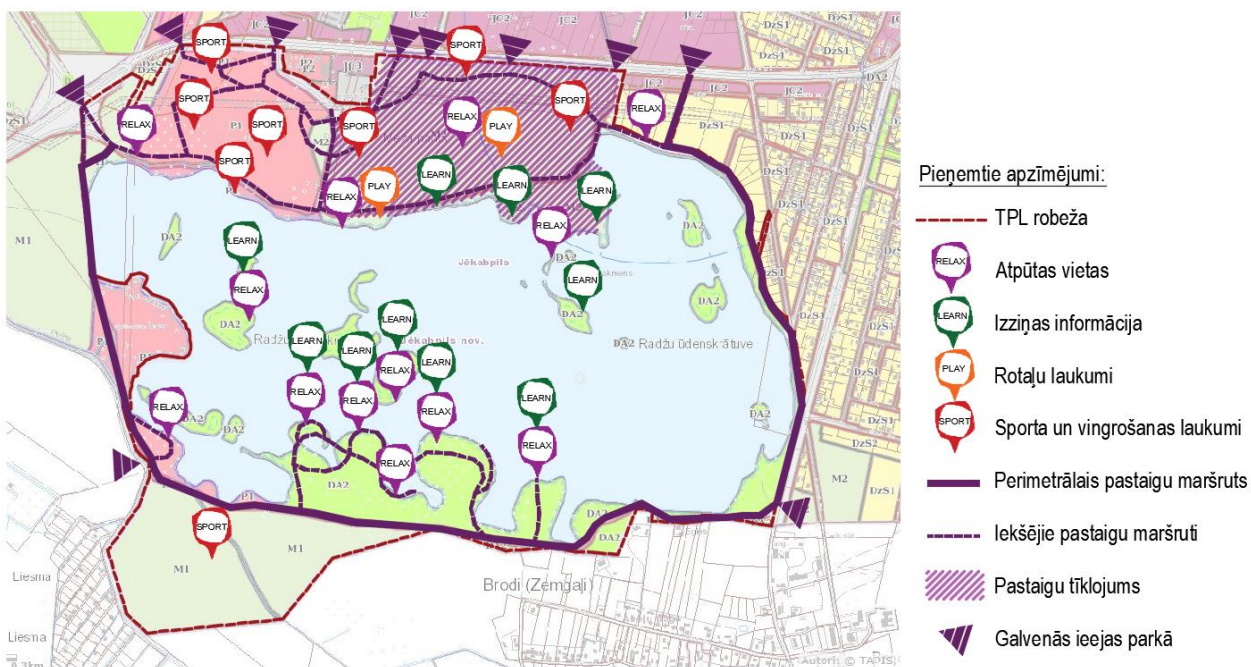
Iekšējie pastaigu loki un maršruti veidojas pa pussalām ūdenskrātuves D daļā, kā arī TPL teritorijas ZR daļā – sporta un atpūtas, pikniku un kalna zonās. TPL teritorijā kopumā izdalīti četri aktivitāšu veidi:

- Atpūtas vietas (*relax*), ko pamatā veido tādi labiekārtojuma elementi kā soliņi, nojumes, platformas, piknika un ugunsкура vietas;
- Izziņas informācija (*learn*), ko pamatā veido izvietota izglītojoša informācija par teritorijā sastopamām dabas vērtībām, kā arī izvietotiem dabas izziņas un vērošanas objektiem, kā, piemēram, putnu vērošanas aizsietņi, milzu skaļruņi, binokļi, utt.;
- Rotaļu laukumi (*play*), ko veido bērniem piemērotas rotaļu iekārtas, kas pamatā izvietotas Mežaparka teritorijā un peldvietā, kas paredzēta mazākiem bērniem;
- Sporta un vingrošanas laukumi (*sport*), ko veido gan atbilstoša seguma laukumi, gan vingrošanas iekārtas.

Dabas vērošanas un izziņas iespējas attīstāmas ūdenskrātuves pussalās un salās, kur esošā situācijā identificētas ĪADT un aizsargājami augi. Attiecīgi šajās teritorijās ir svarīgi nepieļaut antropogēnās slodzes turpināšanos haotiski izstaigātās un izbraukātās takās, nodrošinot ĪADT prasībām atbilstoši organizētu un labiekārtotu vidi. Savukārt, sporta un vingrošanas aktivitātes nodrošināt TPL teritorijas Z daļā un DR daļā (ekstrēmās atpūtas meža zonā).

Pastaigu celiņu segumu galvenās trasēs – pludmales promenādē un ap ūdenskrātuvi, paredzēt no betona bruģakmens, savukārt iekšējos pastaigu maršrutus veidot no irdenā seguma un no kokmateriāla izbūvētām laipām un platformām.

Plānotās gājēju plūsmas un atpūtas infrastruktūras karti skatīt 37.att.

Attēls Nr. 37. Plānotā gājēju plūsma un atpūtas infrastruktūra

5.2. Teritorijas attīstības grafiks

Teritorijas attīstības pamatā ir ilgtspējīgas attīstības plānošanas principi, kā ietvaros tagadējām un nākamajām paaudzēm tiek nodrošināta kvalitatīva vide un līdzsvarotu ekonomiskā attīstība, racionāli izmantoti dabas, cilvēku un materiālie resursus, kā arī saglabāts un attīstīts dabas un kultūras mantojums¹⁶. Lai nodrošinātu iepriekš minētos plānošanas principus, jāievēro finansiālo iespēju princips — izvērtēt esošos un vidējā termiņā prognozētos resursus un piedāvāt efektīvākos risinājumus attiecībā uz nosprausto mērķu sasniegšanai nepieciešamajām izmaksām¹⁶.

TPL ietvaros teritorijā izdalītas 19 zonas, no kurām sešas pozicionētas kā prioritāri attīstāmās jeb tā saucamie enkurobjekti. Atbilstoši katra enkurobjekta realizācijas ietvaros tiek nodrošināta tuvākās apkārtnes attīstība – pamatā vides aizsardzības, saglabāšanas un pārvaldības jautājumos. Attīstāmo enkurobjektu aprakstu un secību skatīt 4.2. nodaļā. Teritorijas attīstība plānota pakāpeniska, pamatā reaģējot uz iedibinātiem vietas lietošanas principiem, savukārt, tās uzturēšanas jautājumi galvenokārt saistīti ar teritorijā sastopamām dabas vērtībām, to turpmāku noplicināšanas nepieļaušanu, kā arī skaidri definētiem uzturēšanas nosacījumiem, nodrošinot vietas estētisko un ekoloģisko kvalitāšu pilnveidi.

Attīstības grafikā izdalāmi funkcionālo zonu attīstības nosacījumi un uzturēšanas nosacījumi. Vispārīgie nosacījumi ietver teritorijas kā funkcionāli un tematiski pilnvērtīgi vienotas vides attīstības priekšnosacījumus. Vispārīgos teritorijas attīstības nosacījumus laika grafikā skatīt 2. tabulā.

Tabula nr. 2

N.p. k.	Aktivitātes nosaukums	Iegūstamais rezultāts	Nepieciešamā kvalifikācija	Īstenošanas gads
1.	Pussalu dabas zona un piekrastes pastaigu un atpūtas zonas	<ul style="list-style-type: none"> - Izstrādāts būvprojekts; - Organizēta gājēju un velo plūsma, īpaši jutīgās teritorijās; - Gājēju un velo ceļa maršruts, kas ved ap Radžu ūdenskrātuvi un savienojas ar pilsētas esošiem un perspektīviem velo ceļiem; - Labiekārtotas atpūtas vietas visā realizējamā velo ceļa posmā; - Veidotas skatu līnijas uz apkārtnes ainavu; - Papildināt ar vidē iederīgu augu grupām. 	Ceļu inženieris Ainavu arhitekts Sugu un biotopu eksperts Dendrologs Arborists / kokkopsis	2023.-2024.
2.	Kalna zona	<ul style="list-style-type: none"> - Izstrādāts kalna nogāžu līdzināšanas un apkārtnes sakārtošanas projekts; - Slēgti kalna uzbēršanas darbi; - Izveidotas kalna nogāzes atbilstoši tā perspektīvai attīstībai; 	Ģeologs Būvinženieris Inženiertīklu projektētāji Ainavu arhitekts Arhitekts Sociālantropologs	2024.-2027.

¹⁶ Attīstības plānošanas sistēmas likums

N.p. k.	Aktivitātes nosaukums	Iegūstamais rezultāts	Nepieciešamā kvalifikācija	Īstenošanas gads
		<ul style="list-style-type: none"> - Izveidots kalna attīstības koncepcijas plāns; - Piesaistīti kalna infrastruktūras būvprojekta izstrādes un realizācijas finansējuma investori; - Realizēts kalna aktivitāšu klāsts – kalna slēpošanas trases, serpentīna ceļš līdz kalna virsotnei vides pieejamības nodrošinājuma, nogāzes labiekārtojums bērnu un jauniešu aktivitātēm, u.c. 	Ainavu būvtehniķis u.c. ar kalna aktivitātēm saistīti nozares speciālisti	
3.	Galvenās ieejas punkts un tematiskie dārzi	<ul style="list-style-type: none"> - Izstrādāts būvprojekts galvenās ieejas rekonstrukcijai; - Paplašināti auto stāvlaukumi; - Izveidoti savienojumi ar kalna zonu; - Izveidots galvenais informācijas punkts ar informācijas stendiem un vietzīmi; - Veidotas skatu līnijas uz apkārtnes ainavu; - Izveidoti stādījumi un labiekārtojums tematiskajos dārzos; - Nodrošināta aizsargājamo sugu aizsardzība un saglabāšana 	Ceļu inženieris Inženiertīklu projektētāji Arhitekts Ainavu arhitekts Ainavu speciālists Vides dizainers Tēlnieks	2025.
4.	Dzīvojamo treileru zona	<ul style="list-style-type: none"> - Izstrādāts būvprojekts dzīvojamo treileru zonas novietnei ar administrācijas un sanitārā punkta ēkām; - Izveidots celiņu tīkls ar dzīvojamo treileru novietnes laukumiem - Izbūvētas nepieciešamās inženierkomunikācijas; - Labiekārtotas atpūtas vietas; - Izbūvēta administrācijas ēka un sanitārais mezģls; - Veidoti esošie stādījumi; - Papildināti esošie stādījumi, veidojot daudzpakāpju apstādījumu sistēmu; - Veidotas skatu līnijas uz ūdens ainavu 	Ceļu inženieris Inženiertīklu projektētāji Arhitekts Būvinženieris Ainavu arhitekts Ainavu speciālists	2026.
5.	Suņu pastaigu laukuma zona	<ul style="list-style-type: none"> - Izstrādāts būvprojekts auto stāvlaukuma seguma 	Ceļu inženieris Inženiertīklu projektētāji	2026.

N.p. k.	Aktivitātes nosaukums	Iegūstamais rezultāts	Nepieciešamā kvalifikācija	Īstenošanas gads
		atjaunošanai un apkartējās vides labiekārtošanai; - Izveidots cietā seguma auto stāvlaukums; - Uzstādīti kvalitatīvi labiekārtojuma elementi; - Izbūvēts savienojums ar galveno teritorijas ieeju; - Ainava papildināta ar stādījumiem.	Arhitekts Ainavu arhitekts Ainavu speciālists	
6.	Kafejnīca un radošās kultūras zona	- Izstrādāts zonas labiekārtojuma plāns; - Izbūvēti savienojumi ar apkārtnes zonām; - Izbūvēts labiekārtojums; - Veidotas skatu līnijas uz apkārtnes ainavu; - Ainava papildināta ar stādījumiem; - Sagatavots laukums (segumi un nepieciešamās inženierkomunikācijas mobilo būvju novietnei.	Arhitekts Inženiertīklu projektētāji Ainavu arhitekts Ainavu speciālists Mārketinga speciālists	2027.
7.	Peldošais kinoteātris un promenādes daļas zona	- Izsludināts peldošā kinoteātra skiču konkurss; - Izstrādāts kinoteātra un promenādes daļas būvprojekts; - Izstrādāts auto stāvlaukuma būvprojekts; - Izbūvēta labiekārtota promenāde; - Veidotas skatu līnijas uz apkārtnes ainavu; - Ainava papildināta ar apstādījumiem; - Realizēts peldošais kinoteātris	Arhitekts Būvinženieris Ceļu inženieris Inženiertīklu projektētāji Ainavu arhitekts Ainavu speciālists	2028.-2030.
8.	Pludmales zona	- Izstrādāts pludmales zonas labiekārtojuma būvprojekts; - Realizēta pludmales promenāde; - Labiekārtota pludmales sauļošanās daļa; - Labiekārtotas peldēšanās vietas ūdenskrātuves daļā; - Izveidots bērnu rotaļu laukums	Arhitekts Inženiertīklu projektētāji Ainavu arhitekts Ainavu speciālists Tēlnieks Vides dizainers	2028.
9.	Ūdens aktivitāšu zona	- Izstrādāta zonas attīstības koncepcija; - Piesaistīti investori pakalpojumu sniegšanai;	Būvinženieris Ceļu inženieris Inženiertīklu projektētāji Arhitekts	2029.

N.p. k.	Aktivitātes nosaukums	Iegūstamais rezultāts	Nepieciešamā kvalifikācija	Īstenošanas gads
		<ul style="list-style-type: none"> - Izstrādāts būvprojekts vides labiekārtošanai; - Labiekārtota pieeja krastam; - Izveidota nolaišanās trase no kalna nogāzes, aptverot ūdenskrātuves salas 	Ainavu arhitekts Ainavu speciālists	
10	Aktīvās atpūtas zona uz ūdens	<ul style="list-style-type: none"> - Izstrādāta zonas attīstības koncepcija; - Izstrādāts zonas labiekārtojuma būvprojekts; - Izveidota laivu nolaišanas vieta un piestātne; - Uzlabots esošais labiekārtojums; - Volejbola laukums pārvietots uz teritorijas sporta un atpūtas zonu; - Nodrošināta aizsargājamo sugu aizsardzība un saglabāšana 	Būvinženieris Hidroinženieris Inženiertīklu projektētāji Ainavu arhitekts Ainavu speciālists	2029.
11	Pikniku zona	<ul style="list-style-type: none"> - Izstrādāts pikniku zonas būvprojekts; - Pilnveidota piekļuve ūdenskrātuves krastiem ar auto transportu; - Izbūvēti nelieli auto stāvlaukumi; - Pilnveidotas esošās un izveidotas jaunas piknika vietas 	Ceļu inženieris Hidroinženieris Inženiertīklu projektētāji Ainavu arhitekts Ainavu speciālists	2029.
12	Salu glempingi	<ul style="list-style-type: none"> - Izsludināts salu glempingu attīstības skiču konkurss; - Izstrādāts glempingu un apkārtnes labiekārtojuma projekts; - Izbūvēti glempingi; - Labiekārtota vide; - Veidotas skatu līnijas uz apkārtnes ainavu; - Pilnveidota piekļuve no autoceļa P75; - Izbūvēts auto stāvlaukums; - Izbūvēta pāreja pār upi Pelīte 	Arhitekts Hidroinženieris Būvinženieris Inženiertīklu projektētāji Ainavu arhitekts Ainavu speciālists	2030.-2031.
13	Salu dabas zona	<ul style="list-style-type: none"> - Izstrādāts salu atpūtas vietu labiekārtojuma būvprojekts; - Realizētas atpūtas vietas ar laivu piestātnē, ugunsкура un piknika vietām; - Veidotas skatu līnijas uz apkārtnes ainavu 	Arhitekts Hidroinženieris Būvinženieris Ainavu arhitekts Ainavu speciālists	2032.
14	Mežaparka zona	<ul style="list-style-type: none"> - Izstrādāts parka rekonstrukcijas projekts un parka ainavas 	Arhitekts Ainavu arhitekts	2033.-2047.

N.p. k.	Aktivitātes nosaukums	Iegūstamais rezultāts	Nepieciešamā kvalifikācija	Īstenošanas gads
		(stādījumu) ilgtermiņa atjaunošanas projekts; - Izveidots jauns celiņu tīkls; - Izbūvēti vingrošanas un rotaļu laukumi; - Labiekārtotas atpūtas vietas; - Nodrošināta droša un ērta piekļuve no Neretas ielas; - Izbūvēts auto stāvlaukums pie Neretas ielas; - Pakāpeniski realizēta Mežaparka stādījumu nomaiņa; - Veidotas skatu līnijas uz apkārtnes ainavu	Ainavu speciālists Mežu apsaimniekotājs	
15	Sporta un atpūtas zona	- Izsludināts zonas attīstības skicē konkurss; - Izstrādāts ārtelpas sporta un atpūtas labiekārtojuma būvprojekts vairākām kārtām; - Izbūvētas individuālās vingrošanas un grupu nodarbību segtās platības; - Izbūvēts skriešanas / distanču slēpošanas celiņš un sporta laukumi; - Izbūvēts <i>pum track</i> un skeitparks; - Izbūvēts auto stāvlaukums; - Veidoti buferstādījumi un dekoratīvie stādījumi; - Labiekārtota vide un izveidoti savienojumi ar kalna un pikniku zonām	Būvinženieris Ceļu inženieris Inženiertīklu projektētāji Arhitekts Ainavu arhitekts Ainavu speciālists	2033.-2035.
16	Ekstrēmās atpūtas meža zona	- Izsludināts teritorijas attīstības skicē konkurss; - Apzināti investori; - Izstrādāts meža labiekārtojuma būvprojekts realizācijai vairākām kārtām; - Pilnveidota piekļuve no autoceļa P75; - Izbūvēts auto stāvlaukums	Būvinženieris Ceļu inženieris Inženiertīklu projektētāji Arhitekts Ainavu arhitekts Ainavu speciālists u.c. ar ekstrēmām aktivitātēm saistīti nozares speciālisti	2035.-2040.

Papildus vietas attīstībai un aktivitāšu klāsta pilnveidei nepieciešama teritorijas apsaimniekošana, kuras mērķis ir ilgtermiņā radīt estētiski un ekoloģiski kvalitatīvu vidi. TPL teritorijas apsaimniekošanas nosacījumi iever ikdienas, iknedēļas, ikmēnešu un ikgadējus uzturēšanas principus. Pamatā izdalāmi TPL teritorijas:

- ikdienas apsaimniekošanas darbi, kas saistīti ar teritorijas kopšanas darbiem;
- iknedēļas apsaimniekošanas darbiem, kas saistīti ar gan ar teritorijas kopšanas, gan pilnveides darbiem;
- Ikmēneša apsaimniekošanas darbiem, kas galvenokārt ir pakārtoti sezonālībai;
- ikgadējie teritorijas pilnveides darbi, kas saistīti ar labiekārtojuma infrastruktūras nolietojanos;
- atsevišķās teritorijas ieteicams veikt vides monitoringu ik pēc pieciem gadiem.

Optimālam teritorijas apsaimniekošanas nodrošinājumam nepieciešams izstrādāt apsaimniekošanas plānu, kas ietver teritorijas uzturēšanas zonējumu un grafiku.